OPERE ALESE

RODICA OJOG - BRAȘOVEANU

MOARTEA SEMNEAZĂ INDESCIFRABIL

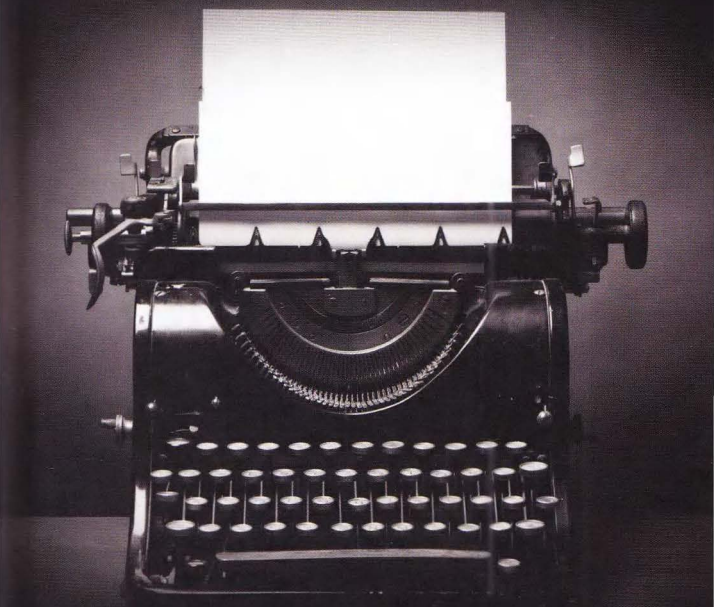

NEMIRA

RODICA OJOG-BRAȘOVEANU (28 august 1939–2 septembrie 2002), celebră autoare de romane polițiste din România, a urmat primele clase la Școala „Maison des Français", continuându-și educația la Liceul „Domnița Ileana". A început apoi cursurile Facultății de Drept din București, dar, după doi ani, în 1956, a fost exmatriculată pe motive politice. După un an de muncă necalificată la fabrica de medicamente Galenica, a reluat studiile de drept, de data aceasta la Iași. După absolvire a început să profeseze avocatura. În 1969 a debutat cu un scenariu de televiziune, iar primul roman polițist, *Moartea semnează indescifrabil*, l-a scris la insistența soțului ei, actorul Cosma Brașoveanu, pe care l-a publicat în 1971. După șapte ani de practică a renunțat la avocatură și s-a dedicat în întregime scrisului. Până în 1999, a publicat treizeci și cinci de romane, majoritatea polițiste, câteva istorice și unul științifico-fantastic. Este considerată marea doamnă a literaturii polițiste românești. Dintre volumele sale amintim: *A înflorit liliacul* (Editura Nemira, 2004), *Cianură pentru un surâs* (Editura Nemira, 2004), *Întâlnire la Élysée* (Editura Nemira, 2004), *Coșmar* (Editura Nemira, 2004), *Răzbunarea sluților* (Editura Nemira, 2006), *Necunoscuta din congelator* (Editura Nemira, 2006), *Bărbații sunt niște porci* (Editura Nemira, 2006), *Grasă și proastă* (Editura Nemira, 2006), *Logofătul de taină* (Editura Nemira, 2008), *Agentul secret al lui Altîn-Bey* (Editura Nemira, 2008), *Ochii jupâniței* (Editura Nemira, 2008), *Vulturul dincolo de Cornul Lunii* (Editura Nemira, 2008), *Dispariția statuii din parc* (Editura Nemira, 2008), *320 de pisici negre* (Editura Nemira, 2008), *Al cincilea as* (Editura Nemira, 2008), *Poveste imorală* (Editura Nemira, 2008), *Telefonul din bikini* (Editura Nemira, 2008).

RODICA
OJOG - BRAȘOVEANU

MOARTEA SEMNEAZĂ INDESCIFRABIL

NEMIRA

Coperta colecției Gabi DUMITRU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
OJOG-BRAȘOVEANU, RODICA
Moartea semnează indescifrabil / Rodica Ojog-Brașoveanu.-
București: Nemira Publishing House, 2011
ISBN 978-606-579-260-9

821.135.1-312.4

Rodica Ojog-Brașoveanu
MOARTEA SEMNEAZĂ INDESCIFRABIL

© Editura Nemira, 2011

Redactor: Nicoleta GHEMENT
Tehnoredactor: Stelian BIGAN

Tiparul executat de Monitorul Oficial R.A.

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-579-260-9

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul 1

ANONIMA

„Unde mă aflu?“

A fost prima întrebare pe care mi-am pus-o când, deschizând ochii, m-am pomenit într-o încăpere străină. Apoi mi-am amintit. După șaisprezece ore de drum anevoios, ploaie și vânt, ajunsesem în sfârșit la cabana Dor de munte. O țuică băută pe nerăsuflate... câțiva bărbați la una dintre mese... un cabanier excesiv de amabil... odaia, focul din sobă duduind îmbietor... și dorința legitimă de-a dormi două săptămâni fără întrerupere. Eram în concediu.

Ploaia continua să cadă monotonă și tristă.

Aplecându-mă să-mi iau țigările, privirea mi-a fost atrasă de un plic alb, obișnuit, strecurat pe sub ușă în timp ce dormeam. Curios, l-am ridicat. Spre surprinderea

mea, cu litere voit deformate (probabil scrise cu mâna stângă), cineva mi se adresa:

Domniei sale, domnului căpitan de miliție, Ștefan Anghel.

Am parcurs conținutul scrisorii – câteva rânduri cu aceleași caracteristici grafologice:

„După cum desigur ați observat, plouă de câteva ceasuri. Asta înseamnă că drumul spre cabană a devenit impracticabil. Mai înseamnă că volens-nolens suntem, cum s-ar spune, izolați de restul muritorilor. Ca să nu vă plictisiți, îmi permit să vă ofer o șaradă. Cineva din grupul nostru își va lua curând adio de la cele pământești. Datorită mie! Vreau să comit o crimă care nu va fi supusă niciodată rigorilor legii. Încercați să mă împiedicați!

P.S. Nu vă pierdeți timpul cu deducții grafologice.

Ce glumă tâmpită!

Știam că pe munte se fac cele mai stupide farse și totuși... Ploaia se izbea de geam. Mi se părea că Dor de munte plânge.

Living-roomul era o încăpere mare, pătrată. Un bar nou – lac și nichel – ocupa în întregime peretele din spate. Mese masive se aliniau pe două rânduri, lăsând liber un culoar până la scara mare ce ducea la etaj. Pereții, jumătatea de jos din lemn, cea superioară din piatră colțuroasă, erau împodobiți cu policioare pe care se odihneau farfurii de lut pe ștergare brodate în culori vii. La intrare, prins deasupra ușii, un cap de cerb, cu coarne puternice, multiplu și complicat încâlcite, își rumega plictiseala.

De cum am coborât, m-a izbit aerul fierbinte, învelit gros în fum de țigară. Patru bărbați angajați într-o partidă de pocher filau cărțile cu o patimă evidentă.

Cabanierul, aplecat deasupra barului, urmărea jocul cu emoție nefirească, în timp ce mâinile ștergeau mecanic un pahar.

De fapt, nu era singurul chibiț. Un individ negricios, cu privirea mobilă, cu o față gălbuie ca de hrisov, se mișca necontenit printre jucători, schimbând fără nicio noimă posturile unui tranzistor. La cealaltă extremitate a încăperii, singur la o masă, un alt bărbat, cu eleganță studiată în mișcări, își umplea din când în când un pahar cu apă minerală în care storcea puțină lămâie.

Judecând după frânturile de discuție, după epitetele nemiloase care abundau, puteam să pariez că cei șase n-au făcut cunoștință la cabană, ci sunt veniți împreună într-o așa-numită escapadă burlacă.

Nu mi-au acordat nicio atenție. Eram oarecum intrigat în fața impoliteții flagrante, cu atât mai mult cu cât oamenii aflați în stațiuni la munte sau la mare, odată depășite primele momente de stinghereală, devin amicali, discuțiile se încheagă cu ușurință, iar amabilitatea capătă expresii firești.

Exceptând omul cu apa minerală, toți fumau. Nori de fum se izbeau de candelabrul din lemn masiv atârnat deasupra mesei, învăluindu-i. Abia le ghiceam trăsăturile. I-am cerut cabanierului o țuică. Și pentru a doua oară de la sosire, când a dat cu ochii de mine, mi s-a părut că tresare. S-a grăbit să mă servească, adăugând chipului obișnuitul zâmbet profesional. M-am rezemat de bar, sorbindu-mi țuica cu înghițituri mici.

Ploaia continua vrăjmașă. La masa de joc se așternuse o liniște nefirească, prevestitoare de furtună.

Omul cu apa minerală îi privea, surâzând enigmatic.

Pe tejghea, în imediata apropiere, am observat telefonul. Fără vreo țintă anume, am ridicat receptorul. Nu mi-am putut stăpâni o exclamație. Șapte perechi de ochi se întoarseră spre mine.

Cordonul era smuls din aparat, iar microfonul strivit.

Corelația dintre scrisoarea anonimă și telefon mă obseda. Anularea aparatului telefonic – unica legătură imediată cu orașul – crea o izolare artificială, dar eficace în condițiile ploii neîntrerupte care făcea practic inaccesibil drumul, și așa destul de anevoios, spre cabană.

Mă simțeam neliniștit constatând că un prim element pe care, așa cum reieșea din conținutul anonimei, autorul ei scontase – izolarea – fusese deja realizat. Formula era brutală, nedisimulată, și de aceea îngrijorătoare, dovedind îndrăzneală și sânge rece.

De ce fusesem avertizat? Jocul mi se părea absurd, neverosimil, și totuși ipoteza unei farse începea să nu mă mai convingă.

Îi observam pe rând, ochii neștiind unde să zăbovească. Cei șase (de fapt, unicii turiști de la Dor de munte) – colegi de serviciu din câte înțelesesem – făceau totală abstracție de mine. Timp de o oră sau două n-am surprins niciuna dintre acele priviri iuți, piezișe, care verifică sau se asigură. Poate doar individul negricios și neliniștit, cu înfățișare stranie. Însă cum acesta se mișca pradă unei agitații necontenite, nu eram sigur dacă se uita la mine, la cerbul agățat deasupra intrării ori pur și simplu căuta poziția prielnică acusticii tranzistorului.

Îl scrutai mai atent. Am băgat de seamă că avea gesturi necugetate, lipsite de control. Îți dădea impresia că abia la jumătatea acțiunilor și mișcărilor sale – deci după ce

efectuase acte inițiale – începea să reflecteze asupra lor. De aici reacții deconcertante, gesturi bruște, întrerupte ori cu deznodământ neașteptat. Intervențiile lipsite de tact în spatele jucătorilor trădându-le combinațiile prin exclamații inoportune sau sfaturi de genul: „Eu aș merge cu asul și valetul" dădeau naștere la izbucniri ireverențioase.

– Vasiliu, ești o vită! decretă cineva.

Spre surprinderea mea, negriciosul nu se sesiză deloc și, rânjind, se postă în spatele altui scaun.

La o masă vecină cu a mea, aproape de fereastră, stătea indiferent, cu poză studiată, omul cu apa minerală. Din contextul discuțiilor reieșise că este jurisconsultul instituției. De altfel, felul în care se exprima – fraze rotunde, de mult ticluite și gata să încadreze în formule devenite șablon orice fenomen, gând sau situație – îl deconspira.

Fața lipsită de netezimi, ciupită pe alocuri de vărsat, se odihnea mai ales pe umărul drept, încrețind nefiresc pielea maxilarului inferior, urmare a vreunui accident ori poate a unei proaste deprinderi. Continua să-și prepare pahare cu apă, de Borsec mi se pare, în care picura atent suc de lămâie. Acorda foarte mare importanță acestei operații, care – oficiată cu eleganța de care pomeneam – căpăta valoare de rit. Când cineva de la masa de pocher, extaziat în fața unei chinte regale, îl reclamă ca pe încă un martor necesar triumfului său („Hei, Dornene, vino s-o vezi! E de pică, mânca-o-ar tata"), acesta se mulțumi să dea din cap cu superioară complezență. Își consuma paharul cu limonadă, privind lung, concentrat, prin rețeaua deasă a ploii care se pornise iar. Ai fi zis că așteaptă

pe cineva. O făcea cu răbdarea și liniștea celui care are certitudinea că nu așteaptă zadarnic.

În capul mesei, un bărbat vioi, cu privire malițioasă, împărțea cărțile cu o dexteritate de prestidigitator. Proceda cu o îndemânare ce trăda îndelungi exerciții, sugerând spontan ideea că trișează sau că poate s-o facă în forme abile. Chipul de Lucifer (fața osoasă, triunghiulară, sprâncene negre, orientate ca niște accente circumflexe, părul cărunt pieptănat perie) contrasta cu dicția defectuoasă, sâsâită și peltică.

– Am deschis!

Cel mai tânăr din grup – toți ceilalți păreau în jur de cincizeci de ani – împinse cu mână nesigură miza spre mijlocul mesei. Nasul disproporționat țâșnea dintr-o față cu celelalte trăsături minuscule, de rozător. Ochii înguști, de viezure, căutau neliniștiți, încercând să sesizeze reacția partenerilor.

– Pe trei, făcu o voce amplă, cu timbru plăcut.

Mâini experte („Contabil? Casier?") numărară banii, degetele mișcându-se repede ca o morișcă. Apoi omul își potrivi ochelarii cu ramă subțire, metalică, pe nasul acvilin și pedant, cu un gest devenit tic, alungă scame invizibile de pe puloverul de culoare închisă. Vârsta (cincizeci, poate cincizeci și cinci de ani) nu-i alterase trăsăturile nobile. Un rictus neplăcut însă îi deplasa undeva, spre bărbie, linia gurii, împrumutând figurii o expresie de infatuare excesivă. Amicii îi spuneau Sachelarie ori, mai direct, precupețind silabele, Sache. Acum îl privea ironic pe cel tânăr care – speriat de relans – regreta parcă deschiderea jocului.

Al patrulea jucător (de ce i-o fi spunând ex-doctore?) mormăi:

– Pe nouă.

Aruncă fără să numere câteva bancnote mototolite luate din teancul îngrămădit în față. Consuma unul după altul păharele cu rom pe care cabanierul i le umplea prompt, neuitând să le însemne numărul. Era beat, dar păstra o ținută decentă.

Ochii mici se pierdeau în obrazul mare, cărnos. Păreau că înregistrează laolaltă obiecte și ființe nediferențiindu-le nu din lipsă de discernământ, ci dintr-un fel de detașare față de tot ce-l înconjura. Mă fascina realmente impasibilitatea sinceră a reacțiilor sale, fără osteneala vreunei replici, izolându-se într-o muțenie încăpățânată.

– Merg! se decise cel din capul mesei, ridicându-și sprâncenele ascuțite.

– Și eu, spuse tânărul, frecând cu grijă între degete fiecare leu de teamă să nu pună mai mulți.

Cineva râse:

– Nu-i a bună cu Ionescu.

– Ce mai, a intrat în anul morții. Să fii atent, mă...

– Cine, Pandele? Cine a intrat în anul morții? se agăță Vasiliu de mâneca omului cu chip diavolesc. Fusese atent la ceea ce făceam eu și pierduse „faza".

– Nu-mi mai duceți grija, replică aparent cu indiferență Ionescu. Tot eu vă îngrop pe toți.

Dar vocea era rea, iritată. Pandele, privindu-l fix, șopti:

– Eu, în locul tău, n-aș fi atât de sigur.

Tresării. Pronunțase cuvintele corect, fluent, fără împleticeala aceea peltică care până atunci crezusem că-l caracterizează.

– Ful de dame, anunță triumfător Ionescu.

Tânărul își adună banii fericit, comentându-și lung succesul. Ceilalți păreau plictisiți. Cabanierul, cu coatele bine înfipte în tejgheaua barului și ochii strălucind de plăcere, urmărea avid jocul. Își trecu limba peste buzele uscate și pocni din degete cu sensul: „Uite-al dracului!"

– Așa e jocul ăsta, tăticule, îi explică Ionescu lui Sachelarie, cel mai afectat dintre toți. Nu trebuie să te superi.

Dorneanu, mereu lângă fereastră și spre surprinderea mea atent, se interesă:

– Ce ful a avut ăla?

Îl informă Vasiliu, zgâlțâindu-și aparatul:

– A plecat cu perechi și a prins ful de dame cu șeptari în coadă.

– Evident dame, comentă tare Dorneanu. *Cherchez la... dame**.

– Adică, ce vrei să spui? se răți Ionescu.

Lustruindu-și unghiile, jurisconsultul răspunse voit enigmatic:

– Nimic altceva decât ai înțeles tu.

Furios, Ionescu se sufoca mototolind banii, căutând replică.

– Faci pe deșteptul...

Sachelarie se enervă:

– Da' isprăviți odată! Ce naiba, ori jucăm, ori nu, și se ridică în picioare. Uite la Marin! Deschide, pasează, cere, câștigă sau pierde, dar nu face conversație.

---

* Joc de cuvinte, plecând de la expresia *Cherchez la femme:* „Căutați femeia" (fr.).

– Păi, ăsta tace și când vorbește, observă Pandele, trecându-și mâna prin părul perie.

Cu ochii scăpărători, subțiați de râs, și cu urechile ascuțite, mi se păru dintr-odată că seamănă cu un faun.

– Ascultă, tovarășe inginer, replică totuși „ex-doctorul". Ochii – două găuri mici în masa de carne asediată de cuproză – nu se ridicară. În ciuda eforturilor dumitale de a fi spiritual, pe mine personal mă amuzi numai la pocher, și asta pentru că joci prost. În sensul ăsta propun să reluăm partida.

Izbucniră urale.

– Ura! A deschis gura Marin!

Ostentativ, grupul se îmbrățișă și se felicită călduros. Cineva propuse chiar destuparea unei sticle de șampanie.

– Ce chestie!

– La asta nu mă așteptam!

– Formidabil!

Răcnetele lor aduseră în pragul ușii un cap înspăimântat: soția cabanierului. Negriciosul Vasiliu, căruia probabil vacarmul îi prilejuia delectări de ordin superior, făcu tranzistorul să urle.

Omul cu nasul mare – Ionescu – se cățără pe un scaun după o mască grotescă, rămășiță a cine știe cărui revelion, și-o puse și începu să danseze de unul singur.

Inginerul se ridică:

– Gata! Reluăm partida. Ionescu, faci cărțile. Era rândul tău, n-am uitat! Sachelarie, confiscă animalului tranzistorul! Ne-a torturat destul.

Jocul fu reluat. Din câte puteam să-mi dau seama, șansa capricioasă începuse să-i surâdă morocănosului

Marin. Pretextând o nevralgie, Ionescu se retrase din joc și urcă în camera lui.

– Așa face întotdeauna după ce ne ia banii, izbucni inginerul Pandele, trântind cu ciudă cărțile pe masă.

– S-a dus, chipurile, să se odihnească, remarcă ironic Sachelarie, alungându-și de pe haine, cu zvâcniri nervoase de deget, fire invizibile de praf.

– Dormir-ar somnul ăl lung!

Toți întoarseră capul surprinși. Din cuvintele „ex-doctorului" răzbătuse pe neașteptate, necamuflată, o ură densă, concentrată, deplasată față de incidentul minor în sine. Se părea că un sentiment vechi, mocnit, alimentat de ani, țâșnise inconștient de pe buzele mereu mute ale lui Marin.

Capitolul 2

CINEVA SE ȚINE DE CUVÂNT

Se lăsase seara. O seară cenușie, rece și tristă.

Cabanierul mă informase că grupul celor șase ieșise pe platou.

– Ciudați oameni!

Scăpasem cuvintele fără să mă gândesc. La urma urmei în ce consta ciudățenia lor? Că cineva se cățărase pe vârful muntelui pentru a consuma cantități însemnate de apă minerală? Că se arătaseră neprietenoși? Sau pentru că altul schimba cu furie posturile de radio?

Am părăsit living-roomul și, fără un motiv anume, m-am îndreptat spre lacul din spatele cabanei. Curând am zărit colții de stâncă confundându-se cu brazii pitici într-un întunecat șirag de umbre. Din mijlocul lor s-a desprins silueta unui bărbat, înaintând cu pași nehotărâți

spre mal. Nu mi-am dat seama cine era. Distanța mare anula orice amănunt fizic sau vestimentar.

S-a oprit, și-a aprins o țigară... și deodată inima a început să-mi bată cu putere. Furișându-se, o a doua siluetă ajunse în spatele omului cu țigara. Cu un brânci puternic, îl aruncă în apele întunecate, după care se făcu nevăzut.

Strigătele de ajutor ale victimei s-au stins repede.

Alergam din răsputeri în speranța iluzorie că aș putea ajunge la timp.

Curând au apărut umbrele agitate ale unor bărbați. Unul din ei și-a scos ceva care aducea a pulover și s-a aruncat în apă. Din cauza efortului, întregul tablou a prins să-mi joace înaintea ochilor. Siluetele se amplificau ori se anulau reciproc într-o succesiune neverosimilă.

Când am ajuns, două trupuri zăceau printre pietrele răspândite pe mal. „Așadar, nu a fost o glumă!" Confirmarea părea că se izbește de toate celulele creierului într-un ecou prelung... „N-a fost o glumă! N-a fost o glumă!"

Omul complet îmbrăcat – deci victima – deschise ochii, privind buimac în jur. Era Ionescu. Marin și-a lipit urechea de pieptul celuilalt (mi-am amintit că cineva i se adresase cu „ex-doctore", deci practicase medicina), ascultă atent, îi cercetă pulsul și abia într-un târziu murmură:

– Trăiește!

Am răsuflat ușurați.

Într-adevăr, Sachelarie – el era omul care sărise în apă pentru a-l salva pe Ionescu – deschise gura, bolborosind câteva cuvinte:

– Adânc... apa... apa.

Picăturile reci de ploaie, vântul aspru și hainele ude ale celor doi ne-au grăbit spre cabană. Fulgere lungi

brăzdau cerul luminând chipurile încremenite într-un amestec de surpriză și teamă.

Cum se întunecase de-a binelea, orbecăiam tăcuți printre pietrele răspândite pe întregul platou.

„Așadar, dumnealui se grăbește."

Ideea că aș putea descoperi eventuale urme m-a făcut s-o iau la fugă. „Trebuie să găsesc o lanternă."

Ploaia începu să cadă mai insistent, hotărâtă parcă să-mi zădărnicească planurile.

Încercarea mea era de-a dreptul copilărească. Șapte perechi de bocanci bătătoriseră locul, iar ploaia continua să șteargă vrăjmașă urmele. Totuși, nu trebuia să neglijez niciun amănunt care l-ar fi putut identifica pe răufăcător.

Când am intrat în sala de mese, cabanierul tocmai își dezbrăca haina de ploaie. Apariția mea precipitată sau faptul că un gând mă țintuise locului ori cine știe ce alte motive l-au făcut să rămână o clipă cu mâna suspendată în aer.

– Nu știam ce s-a întâmplat cu dumneavoastră și... am ieșit să vă caut, bâlbâi el o explicație pe care de fapt nu i-o cerusem.

L-am privit lung, căutând să-mi amintesc de unde îl cunoșteam. Privirea mi-a alunecat de-a lungul corpului, oprindu-se pe bocanci.

Bucăți mari de noroi acopereau ramele.

Lanterna a găsit-o repede și tot repede a adăugat chipului său un zâmbet enigmatic.

Am trecut în goană pe lângă grupul celor șase „prieteni" care tocmai se pregăteau să intre; mulțumită lanternei, am ajuns fără peripeții la locul atentatului.

Așa cum prevăzusem, urmele erau slabe și al naibii de încurcate. Terenul tare înregistrase doar armătura tălpilor. Ceva mai încolo, printre tufele de jepi, mușchiul îmbibat cu apă păstra încă vag conturul unor bocanci, fără niciun amănunt de la care aș fi putut pleca.

Ideea descifrării unei cărări de urme cădea din start. Profitând de terenul descoperit, vântul sufla puternic, îndemnând la lucru urzeala ploii.

O stâncă, curios aplecată, oferea oarecare adăpost. Mi-am lipit spatele de piatra rece și – după câteva încercări nereușite – am izbutit să-mi aprind o țigară. Trebuia să fac ordine în învălmășeala de gânduri.

„Așadar, nu a fost o glumă!"

Mi-a venit în minte adresa de pe plic: „Domniei sale, domnului căpitan de miliție Ștefan Anghel." De necrezut! Infractorii evită de obicei contactul cu organele de miliție sau cel puțin nu le doresc vecinătatea. Pentru ce m-au avertizat? Ca să mă provoace? Cine? Pandele cu sprâncenele lui drăcești? „Distinsul" Dorneanu, a cărui imagine n-o mai puteam despărți de sticla cu apă minerală? Marin, ex-doctorul, morocănos și absent? Ori poate colericul Vasiliu nestăpânit și în continuă alertă? I-am trecut în revistă, oprindu-mă îndelung asupra fiecăruia.

Dar dacă autorul anonimei nu face parte din grup? Pentru o clipă mi-a revenit în minte chipul speriat al cabanierului, cu haina udă de ploaie și bocancii plini de noroi. De ce nu? Când m-a văzut apărând, mi s-a părut că s-a speriat.

Nu era exclus nici ca personajul să fi rămas în culise – recomandându-se ca făcând parte din grup – în speranța că mă va induce în eroare.

„Mâine trebuie să cercetez fiecare colțișor."

Întrebarea – de ce necunoscutul își dezvăluise intențiile – îmi revenea asemenea unui laitmotiv. Ceva îmi spunea că aici e nodul întregii afaceri.

Mi-am amintit că, de fapt, sunt în concediu. Zâmbii strâmb:

„Plăcut concediu te așteaptă, căpitane Anghel."

Trebuia să acționez hotărât: viața unui om era în primejdie. Blestemam noaptea, care în mod frecvent facilitează planurile criminale.

„Am să dorm cu Ionescu în aceeași cameră, mi-am propus, dar am renunțat repede. Mai de grabă schimbăm camerele între noi. Cine știe, poate am noroc."

Plimbam nehotărât lumina lanternei peste stâncile scrijelite de armătura bocancilor, întrebându-mă dacă încălțămintea nou-nouță (observasem amănuntul la sosire) a celor șase n-are cumva semne deosebite pe tălpi.

Fiind puțin purtați, era greu de presupus. Îmi trecu prin minte o idee pentru care mai târziu aveam să mă felicit.

„Dar dacă i-aș ajuta eu să aibă anumite particularități?"

Un anunț agățat în fiecare cameră avertiza că toți turiștii sunt obligați să-și lase noaptea bocancii pe culoar. Cu o pilă sau o pânză de bomfaier puteam ușor să fac câte un semn discret pe aplicele de metal. Îmi strecuram astfel spioni capabili să-mi raporteze fiecare pas.

Cum ultima idee compensa oarecum eforturile zadarnice de până atunci, m-am grăbit să părăsesc locul unde cu puțin înainte era să fie ucis un om.

În living-room domnea o liniște cuviincioasă. Tranzistorul lui Vasiliu amuțise. „Prietenii" stăteau acum

răspândiți la mese diferite, fiecare cu gândurile și temerile sale.

Păreau că așteaptă intrarea mea, pentru că îndată ce-am pășit pragul, șapte perechi de ochi – era de față și cabanierul – mă priviră avizi.

Ionescu stătea la aceeași masă cu eroul zilei, Sachelarie. Aveau în față câte un pahar de coniac băut aproape în întregime.

Inginerul Pandele, aparent impasibil, se îndeletnicea cu fumatul, fără să-i reproșeze lui Vasiliu obositorul du-te-vino, din imediata sa apropiere. Chipul unghiular părea turnat în ceară.

Dorneanu stătea picior peste picior în aceeași atitudine studiată. Ținea paharul cu apă minerală într-o mână. Cu cealaltă bătea încetișor, pe masă, darabana. Sprijinit de bar, Marin îi întinse cabanierului paharul gol. Sosirea mea surprinse două gesturi oprite la mijlocul drumului: mâna ex-doctorului cu paharul întins și cea a cabanierului cu sticla puțin aplecată.

M-am apropiat de bar.

– O țuică bătrână. Mare.

Cabanierul n-a mai dus la capăt intenția de a-l servi pe Marin, acordându-mi întâietate. Firesc era ca primul să se supere. Nu a făcut-o. Rămase cu paharul întins, așteptând parcă un impuls străin, pentru a insista ori pentru a-și retrage mâna.

L-am privit îndeaproape. O teamă de moarte îi stăpânea trăsăturile. Simțindu-mi privirea, îngână câteva cuvinte la întâmplare:

– Tot plouă?

Nu i-am răspuns.

Între timp, Dorneanu se hotărâse să arboreze un zâmbet mefistofelic, fără a renunța la bătăile de metronom ale degetelor.

Pandele își țuguiase gura caraghios, scoțând rotocoale de fum. Treaba asta părea să-l enerveze pe Vasiliu, pentru că își continua plimbările într-un ritm de-a dreptul isteric.

Victima, Ionescu, sorbea coniacul cu o nervozitate lesne de înțeles. Smiorcăia mereu din nasul mare, tamponându-și dizgrațios nările cu podul palmei. Îmi venea să-i întind o batistă.

– Dar termină, domnule, odată!

Am întors repede capul. Apostrofarea îi aparținea lui Vasiliu și îi era destinată lui Dorneanu.

– De două ceasuri...

Bătând cu degetele în masă, Vasiliu demonstră, practic, preocupările celuilalt, apoi, făcând același gest la tâmplă, continuă:

– Ce, ești nebun?!

Dorneanu își oferi o mică pauză înainte de a răspunde.

– Uite cine vorbește! și râse superior, cu buzele strânse.

„Care dintre ei?"

Îmi controlam atent bănuielile.

Câțiva dintre oamenii aceștia, dacă nu toți, erau nevinovați. Aveam nevoie de ajutorul lor; de aceea m-am hotărât să le citesc anonima primită.

Lectura scrisorii stârni o neliniște vecină cu panica. Or, lucrul acesta îl doream cel mai puțin.

– Vă rog să vă păstrați calmul! Numai așa mă puteți ajuta, dacă sunteți dispuși să o faceți.

M-am adresat lui Ionescu:

– Știi să înoți?

– Nu.

Răspunsul îmi confirmă presupunerea făcută cu mult înainte.

– Când te-ai simţit îmbrâncit, n-ai întors capul să vezi cine e?

– Nu.

Inginerul continua să fumeze, afişând un aer plictisit. Ceilalţi erau numai ochi şi urechi.

– Nici dumneavoastră?

Adresasem întrebarea întregului grup şi, spre surprinderea mea, toţi încuviinţară.

Am preferat să stau de vorbă cu Sachelarie întâi. Dorneanu, Pandele, Vasiliu şi Marin au urcat în camere, aşteptând să fie chemaţi pe rând. Cabanierul a intrat în bucătărie.

– Nu ştiu în ce măsură v-aş putea fi de folos, începu Sachelarie, sorbindu-şi încetişor coniacul.

– Dacă va fi pe măsura gestului făcut acolo, pe mal, mă declar dinainte satisfăcut.

Omul îşi îndulci trăsăturile într-un surâs uşor.

Pe zidul dat cu var, profilul frumos, imperceptibil obosit, se contura limpede, ca un desen în cărbune. Stropi mici de apă se prelungeau din părul ud pe cămaşa răsfrântă în care îndesase un fular alb de mătase à la Amedeo Nazzari.

Goli paharul, deschise un portţigaret de argint şi mi-l întinse.

– Mulţumesc. Aşadar...

– Stăteam pe una din stâncile de lângă prăpastie. Lumina unui chibrit mi-a atras atenţia. Mircea, vreau să spun Ionescu, îşi aprinsese o ţigară. Deodată am văzut

o umbră apropiindu-se de el și îmbrâncindu-l în apă. Mi-am amintit că nu știe să înoate. Restul îl cunoașteți.

– Nu mi-ai spus ce s-a întâmplat cu umbra.

– Așa-i, făcu el, a dispărut în păduricea de brazi și cum era aproape întuneric...

– Trebuie să înțeleg că nu ai reușit să-i deslușești trăsăturile. Rămâne totuși statura. Statura nu-ți amintește de nimeni?

– N-ați băgat de seamă că ai noștri au aproape toți aceeași statură? Unde mai pui că poate să nu fie dintr-ai noștri. Respiră adânc, apoi adăugă: Sper să nu fie dintr-ai noștri.

Declarațiile celorlalți erau aproape identice. Toți se aflau prin apropiere; toți văzuseră umbra, dar niciunul nu era în stare să spună mai mult.

Ionescu (știam că atât timp cât stă cu mine nu i se poate întâmpla nimic) asistase la depozițiile tuturor. La început, părea foarte curios, apoi, treptat, se posomorî, sfârșind prin a cădea într-o stare de apatie. Trăsăturile mici, neplăcute, se chirciseră și semăna mai mult ca oricând cu un șoarece.

– Domnule Ionescu, suntem numai noi doi: n-ai de ce să te îngrijorezi. Cine crezi că ar avea motive să te înlăture?

Își înfipse bărbia în piept, refuzând să răspundă.

Am încercat în toate felurile să-l dezmorțesc; nimic. Părea o stană de piatră.

Cabanierul ciocăni ușor și deschise ușa, întrebând dacă poate să așeze masa. Îl urmăream de câteva minute cum se deplasa dintr-o parte în alta, aranjând tacâmurile.

M-am hotărât să-l iau direct:

– Ia spune-mi, de când îi cunoști pe oamenii ăștia?

– Care?

Părea sincer surprins. Și-a încrucișat mâinile la piept, într-un gest devenit internațional ca semnificație.

– Pe sănătatea mea, tovarășe căpitan! Alaltăieri i-am văzut pentru prima oară în viața mea. Ce interes aș avea să mint?

– Lasă în pace sănătatea și gândește-te bine. Nu-l cunoști pe niciunul?

– Pe sănă...

– Iar?!?

– Să mă trăs... Pe cuvântul meu de onoare!

– Dacă-ți dai cuvântul de onoare, te cred! Ce motive aș avea să pun la îndoială cinstea dumitale?

Aruncasem vorbele într-o doară, fără să bănuiesc că ele au să meargă drept la țintă.

Cabanierul s-a făcut ca varul, mâinile au prins să-i tremure. M-am făcut că nu-i observ tulburarea și, luând registrul de evidență, am răsfoit ultimele pagini.

– Dumneata completezi datele?

– Mandea! Cum scrie la regulament. Dumnealui era de față. Îl arătă pe Ionescu.

Acesta privea pe fereastră, undeva în noapte.

Am scos anonima (păstrasem plicul ca să le arăt confraților ce glume se fac pe munte), comparându-i scrisul cu cel din registru.

Inițial, mi s-a părut că observ același desen al primei litere din alfabet, dar, din păcate, asemănarea nu s-a mai repetat, deși fiecare nume cuprindea vocala „a".

„Nu-ți pierde timpul cu analize grafologice."

Sugestia necunoscutului se detașa batjocoritoare.

De fapt, abia acum priveam plicul cu toată atenția. L-am apropiat de lumina puternică a unui bec din apropiere, căutând eventuale amprente.

De regulă, asemenea urme se detectează în laborator. Uneori însă, când infractorul este la începutul meseriei, cu puțină șansă... N-a mai fost necesar să-mi continui presupunerile; o scamă de bumbac prinsă la încheietura plicului îmi recomandă să-i acord necunoscutului atenția cuvenită: lucrase cu mănuși.

M-am apropiat de Ionescu.

– Venind încoace, cineva și-a procurat câteva plicuri. Poate unul singur. Încearcă să-ți amintești!

Ionescu ridică din umeri. Am insistat:

– E în interesul dumitale!

S-a uitat la mine, a surâs cu tristețe, apoi și-a reluat îndeletnicirile de mai înainte. Între timp, cabanierul imprimase figurii sale o expresie serafică, de parcă registrul i-ar fi conferit certificat de bună purtare. Această metamorfoză bruscă mi-a sugerat modalitatea de a-mi continua cercetările. M-am aplecat spre el, șoptindu-i:

– Sper că pot avea încredere în dumneata!

Răspunse cu o seriozitate ilară:

– Ca în Sfânta Evanghelie, tovarășe căpitan! Mie când îmi spune omul o vorbă, s-a terminat: mormânt!

Ciudat individ! Împrumuta o stare de spirit sau alta cu aceeași dezinvoltură cu care aprinzi o țigară.

N-am putut rezista ispitei:

– Dumneata trebuia să te faci actor!

Se posomorî.

– Și eu care credeam că aveți o părere bună despre mine.

– Foarte bună!

– Păi, atunci de ce-aţi zis vorba aia? Actor! Asta-i meserie de om serios?

Nu-mi ardea deloc de râs, deşi remarca avea hazul şi poate tâlcul ei.

– Reţii cumva ora la care am sosit?

– Cum să nu? Patru fără o litră. Notez întotdeauna când vine şi când pleacă omul. După regulament!

Reuşise, în sfârşit, să dea mâinilor o întrebuinţare firească. Le-a ridicat, scuturându-le.

– Foarte bine! Puţin timp după aceea, am urcat în cameră.

– Adevărat! Aţi băut două ţuici, aţi plătit numai una, observă în treacăt, şi aţi urcat.

– Aminteşte-ţi ce-a făcut în lipsa mea fiecare dintre cei şase. Pari un om isteţ.

– Şi asta-i adevărat!

– Aşa că n-o să-ţi fie prea greu.

– Întâi şi întâi, începu el cu importanţă, au izbucnit cu toţii în râs.

Cum „omul meu de încredere" aştepta efectul celor comunicate, l-am invitat să continue.

– Pe urmă?

– P-ormă... cineva a întrebat: „Cine-i ştabul?"

– Cine?

– Dumneavoastră!

– Nu face pe prostul! Cine a întrebat?

– A! exclamă cabanierul, scărpinându-şi ceafa. Asta nu-mi aduc aminte.

– Iar începi?

Omul îşi astupă gura cu mâna.

– Bănuiesc că i s-a răspuns...

– A răspuns nebu... mă iertați, ăl cu tranzistoru' a răspuns. „Naiba-l știe, zice... da' mie unu'...“ Se opri, întrebându-mă: Să zic ce-a mai zis?

– Zi!

– Dar fără supărare! „Mie unu – zice – nu-mi place deloc. Ați văzut ce ochi are – zice – parcă-s furculițe.“

– Și iar au râs cu toții, am completat.

– De unde știți?! făcu el mirat, dar, amintindu-și că eu sunt cel care pune întrebările, se grăbi să confirme: Au râs, tovarășe căpitan.

– Pe urmă?

– P-ormă, tot ăl cu tranzistorul zice: „M-am săturat de poșirca asta. Noroc că am în rucsac o sticlă de coniac ca lumea.“ Și a urcat sus. Vă dați seama cât m-a jicnit? Poșircă! În prăvălie la băiatu'!

– Și-au permis să spună așa ceva?!

– Pe sănătatea mea!

Apucă o sticlă de pe bar, hotărât să mi-o vâre sub ochi.

– Coniac cinci stele, cum scrie la carte, tovarășe căpitan. La mine nu se ezicstă! *Nobles oblij** conchise cult, în timp ce cu degetul arătător își bătu obrazul umflat. Întâlnindu-mi privirea, renunță la alte garanții.

– Sus... a întârziat mult?

– Multișor, de ce să mint! Multișor!

– Și multișorul ăsta câte minute înseamnă la dumneata?

– Zece, cins'prece, că la un moment dat ăi cu pocherul zice: „Uite-al naibii, s-a pus singur pe chef.“ Și au urcat cu toții să vază ce se întâmplă... Este, dom'le?

Ionescu continua să privească distrat ploaia de afară.

---

* Corect: *Noblesse oblige* – „Noblețea obligă“ (fr.).

– Se face că n-aude!

– Cu alte cuvinte, jos a rămas doar omul cu apa minerală.

– N-a rămas nici el! După câte am înțeles, s-a urcat la tauletă.

„Hm! Încearcă să te descurci! Așadar, în lipsa mea, oricare din cei cinci – firește, Ionescu trebuie exclus – putea să strecoare anonima."

Cabanierul rămase într-o poziție slugarnică, așteptând parcă bacșișul.

– Curios, făcui eu, aruncând o nadă. Mi-amintesc foarte bine că, întorcându-mă, i-am găsit pe toți exact în pozițiile în care îi lăsasem.

– Păi, au coborât. Un minut sau două înaintea dumneavoastră au coborât.

– Te pomenești că n-au găsit coniacul.

– Cum să nu! Tocmai voiam să le atrag atenția că în local e interzisă consumarea băuturilor străine.

– N-ai observat vreun amănunt care să-ți dea de bănuit?

– Când s-au întors?

– Când s-au întors ori înainte...

Rămase puțin pe gânduri, apoi răspunse ezitând:

– Știu eu? Mi-au dispărut o pereche de mănuși... Poate că le-am pus în altă parte.

– Ce fel de mănuși?

– De bumbac. Albe. Nu era mare scofală de capul lor, dar mă pavoazam cu ele când pica lume mai simandicoasă.

Realizând gafa, își mușcă buzele. Am făcut legătura cu scama descoperită pe plic.

– Unde le ținei?

– Aici! Îmi arată cu degetul una din extremitățile barului.

Era limpede.

– Bine, fă o declarație cu tot ce mi-ai relatat. Poate între timp îți amintești și alte amănunte. Și ai grijă, discuția rămâne între noi.

– Mormânt, tovarășe căpitan. Nu mă cunoașteți.

– Se poate...

Cabanierul dispăru în bucătărie. Se întoarse după câteva minute, șoptindu-mi la ureche:

– Nevastă-mea vrea să vă vorbească. Nu știu ce s-a întâmplat.

– Rămâi aici. Și arătându-l pe Ionescu am adăugat: Nu-l slăbești din ochi pe dumnealui. Răspunzi cu capul.

Cabanierul luă poziție de drepți, simțindu-se dintr-odată foarte important.

– Am înțeles!

În bucătărie domneau o ordine și o curățenie de farmacie.

Femeia – puțintică la trup, cu nas lung și bărbie ascuțită – mă aștepta speriată.

– Ce s-a întâmplat?

– S-a întâmplat că eu stăteam, ia mai acu' jumătate de oră, la cuptor și întorceam friptura pe toate părțile, vorba aia, să se rumenească, că eu le fac pe toate: și curățenia în camere, tot eu... și la bucătărie...

Experiența mă învățase să nu întrerup niciodată pălăvrăgeala celor pe care îi ascultam, oricât de neinteresantă ar fi fost. Întrebările veneau abia după aceea, când, înlăturând divagațiile inutile, obțineam un tablou de ansamblu al celor relatate.

– Pe masa aceea de sub fereastră mă aşteptau într-o farfurie ouăle sparte pentru crema de vanilie. Maică Precistă (îşi făcu semnul crucii), şi unde numai ce văd o mână!

– Unde?

– Cum unde? Pe fereastră. Uite-aşa, din senin s-a ivit o mână şi-a aruncat nu-ş-ce' praf peste gălbenuşuri. Până să zic de trei ori „cruce-n sân", mâna a dispărut. Vă spui drept, eu când văd ş-un şoarece mă taie la inimă. Mă şi mir că n-am ţipat.

– Spune-mi, erai cu faţa la cuptor când ai observat mâna sau te uitai spre fereastră?

– Cum să vă spun, chiar atunci m-a pus dracu' să mă întorc.

– Încearcă să-mi descrii mâna, poate-ţi aminteşti vreun amănunt.

Femeia mă privi sceptic.

– Apoi era o mână ca toate mâinile. Parcă o unghie era mai neagră. Poate era murdară ori poate s-a lovit, păcatele...

– Ai văzut şi ceva din braţ? Arată-mi pe mâna dumitale!

– Am văzut-o – cum să zic – cam d-acilea, de unde porţi dumneatale ceasornicul.

– Vreun inel sau verighetă ai observat?

Femeia dădu din cap. I-am atras atenţia să nu povestească nimănui întâmplarea, nici chiar soţului.

– Dar cu ouăle ce să fac, tovarăşe căpitan? Parcă mi-e păcat de Dumnezeu să le arunc.

– De unde ştii ce grad am?

– Mi-a spus bărbatu-meu.

Am sfătuit-o să înveleasă castronul cu un ştergar şi să-l pună deoparte. Intenţionam să-i analizez conţinutul care, la o primă cercetare, superficială, nu prezenta nimic special.

Totodată, i-am cerut să prepare crema cu alte ouă și pe cât posibil masa să fie servită la timp.

Am ieșit afară, plimbând insistent lanterna pe pământul clisos de sub fereastra bucătăriei.

Nu se zărea nici cea mai vagă urmă de pași. Explicația am găsit-o repede: fereastra WC-ului se afla la aproximativ cincizeci de centimetri de cea a bucătăriei.

Era limpede. Cel care presărase praful se aplecase peste pervaz, aruncase o privire în bucătărie (nu risca nimic chiar dacă ar fi fost văzut, putând scăpa cu o explicație oarecare), apoi operase.

Mă întrebam care să fi fost intenția necunoscutului. Să otrăvească opt sau nouă oameni, când de fapt nu-l interesa decât unul singur? Ori poate voia să ne narcotizeze pentru câteva ceasuri, la adăpostul cărora ar fi putut acționa nestingherit?

Un lucru era cert. Dacă necunoscutul face parte din grup, sub un pretext sau altul, va ocoli desertul. Care din ei?

Am intrat în living-room, aducând cu mine un miros de pământ jilav și crizanteme ude.

Capitolul 3

CINA CEA DE TAINĂ

Văzându-mă, cabanierul îmi făcu semn că totul e în regulă, apoi aşternu faţa de masă din in gros şi întinse tacâmurile. Din capul scării strigă:

– Poftiţi la cină!

Cu mâinile în buzunare, Ionescu stătea rezemat de masă şi se uita la oalele de pe policioară. Căutătura îi era fixă, acea fixitate care priveşte, dar nu vede, ochii urmărind de fapt un film proiectat în spatele pleoapelor.

Apăru Dorneanu cu mersul său specific, dând impresia că se strecoară printre obstacole invizibile. Arăta obosit, cearcăne mari şi vinete îi muşcau adânc obrazul. Îşi mângâia mecanic pumnii cu acel gest care de obicei marchează satisfacţia la oamenii graşi, dar care la zveltul jurisconsult trăda o stare de preocupare intensă, frământată.

Beat și absent, ex-doctorul Marin pășește nehotărât spre bar. Răzgândindu-se, se întoarse din drum și se așeză greoi cu genunchii țepeni, dându-și drumul să cadă pe scaun.

După respirația dezordonată, adâncă precum un oftat, părea că se sufocă, apăsat de tavan și pereți.

Ca de obicei, se arăta dezinteresat de tot ce se petrecea în jurul lui, mișcând, gândind, trăind dintr-o penibilă și inevitabilă obligație. Chiar și la masa de pocher, deși partener constant, participa cu o plictiseală și cu o lipsă de entuziasm nedisimulate. Nu reacționa la interpelările malițioase ale inginerului Pandele, nu era contrariat de poza doctă a lui Dorneanu, nici iritat de sâcâielile infantile ale lui Vasiliu.

Ai fi zis că e urmărit de o idee unică, aceeași de luni și ani de zile, căreia i se închină ori care îl îngrozea.

Fără să ridice capul, îi făcu loc lui Vasiliu alături pe banchetă. Acesta îi spuse ceva repede, în șoaptă, cu mimică și gestică precipitate.

Trezit din reverie, abia încruntându-se, Marin catadicsi să-l observe. Se întoarse apoi netulburat spre fereastră, arătând prin aceasta că Vasiliu nu-l interesează.

Nemulțumit, negriciosul căută din ochi un confident mai înțelegător. Febrilitatea sa obișnuită părea statică față de surescitarea generală.

Pandele și Sachelarie apărură în capul scării. Primul, cu o privire scurtă, făcu înconjurul sălii, aruncă un „bună seara" general, cu rezonanțe ostentative, și se așeză la capătul celălalt al mesei, în fața lui Dorneanu. În stânga mea, Sachelarie își trase un scaun.

Vasiliu, rămas până la urmă în compania lui Marin, vrând să-și semnaleze prezența și lipsit de tact, deschise tranzistorul la maximum.

Țâșni, urlând, vocea lui Johnny Halliday. Cum nimeni nu-l văzuse umblând la aparat, pe tăcerea grea, deasă, plină de suspiciuni, muzica izbucni în șoc electrocutant, determinând o tresărire generală.

Dorneanu sări literalmente de pe scaun cu ochii holbați de groază. Economisindu-și mișcările, Marin întoarse capul pe jumătate:

– Închide-l!

Vasiliu se uită întâi la inginer, cerându-i avizul, dar, cum acesta nu-l băgă în seamă, opri aparatul și-l puse deoparte cu aer de martir.

Din nou domnea tăcerea. Ionescu se juca absent cu furculița, lovind-o ușor de farfurie. Marin rupea scobitori pe care le înfigea în fața de masă, respectând o simetrie numai de el știută.

Dorneanu, restabilit, îl întrebă pe Sachelarie, destul de tare ca să audă toți, dacă-i poate împrumuta o lamă. Voia astfel, prin exprimarea unei necesități firești și prozaice, să-și ceară scuze pentru reacția necontrolată de adineauri, oferind totodată asigurări că-i în toate mințile.

Și dintr-odată, privindu-l pe Sachelarie, mi-am dat seama de ce din momentul în care coborâse îmi reținuse atenția.

Era desigur același bărbat frumos foarte, ușor adus de spate, cu părul cărunt, pieptănat meticulos, purtându-și cu eleganță hainele. Da, era același, dar mai bătrân cu zece ani.

Cele câteva ceasuri nu-i săpaseră riduri, nu-i adăugaseră zbârcituri, și nici nu-l gârboviseră, aruncându-i pe

umeri povara unui deceniu nemeritat. Dar parcă fața i-ar fi alunecat în jos, dând ascultare cine știe cărui curios fenomen de gravitație.

Extremitățile gurii, colțul ochilor, căzute trist, trădau o oboseală deznădăjduită.

Inginerul Pandele continua să frizeze neseriozitatea și buna dispoziție groasă, împingându-le până la nesimțire. Dar în spatele jovialității i se ghiceau eforturi de înțelegere, de deconectare, făcând apel la robustețea bunului său simț.

Cabanierul puse mămăliguța pe masă, aducând imediat brânza cu smântână. Vasiliu mânca mult, total absorbit. De fapt, era singurul care mânca. Dorneanu privea în farfurie cu aceeași silă cu care ar fi contemplat microbi la microscop, iar Ionescu înghițea cu noduri, ca un copil gata să plângă.

Nici Sachelarie și nici Marin nu dovedeau dispoziții mai gurmande. Când cabanierul veni să schimbe farfuriile, Pandele i-o întinse pe a lui, neatinsă:

– Consum mămăligă doar duminica, la borș.

Nici friptura nu reuși să stimuleze apetitul comesenilor. Din nou se auzi doar zăngănitul uniform al tacâmurilor. Nimeni nu se simțea obligat să disimuleze o stare de spirit generală prin una din acele intervenții banale, menite să umple golul tăcerilor penibile.

Însuși Pandele, aparținând genului de indivizi care răsucesc în permanență combinații malițioase, necruțându-și generozitatea în plasarea lor, amuțise în chip surprinzător.

Mă uitam atent la fiecare. Aveau, desigur, păcate, dorințe sau nădejdi ca oricare dintre noi. Priveam cuta dintre sprâncenele lui Marin, întrebându-mă ce ascunde în

pliurile ei, fruntea pleşuvă a lui Dorneanu gemând pe gânduri „distinse", ochii de antracit opac ai lui Vasiliu.

„Care dintre ei?" Întrebarea revenea obsedant, dând târcoale mesei, oprindu-se în faţa fiecăruia.

Marin se ridică, îndreptându-se spre scară. Cabanierul îl opri, timid:

– Avem şi desert...

– Uitasem...

Şi se întoarse la locul lui.

Conform indicaţiilor mele, bucătăreasa nu împărţise porţiile. Un castron mare, alb, era pus la mijloc, fiecare urmând să se servească singur.

Nerăbdarea, dar şi teama de anumite reacţii imprevizibile şi derutante îmi creau o stare fizică neplăcută. Mi-era gura uscată. Primul se servi Sachelarie, trecându-i apoi polonicul lui Pandele. Acesta, cu o politeţe ironică, mă pofti, privindu-mă în ochi:

– După dumneavoastră!

Am luat puţin, foarte puţin, de teamă ca nu cumva conţinutul castronului să se isprăvească înainte de a fi făcut ocolul mesei.

Se serviră Marin, absent, şi Dorneanu, după ce consultase critic aspectul bulgărilor de albuş din farfuria inginerului.

Vasiliu fu singurul care refuză, pretextând:

– Ficatul... Nu suport ouăle...

L-am privit atent: întreaga lui fiinţă părea că-şi cere scuze. Mototolea nervos un şerveţel de hârtie, zâmbind echivoc şi jenat ca de un viciu ascuns şi ruşinos.

Vasăzică, el e individul care terorizează nouă persoane într-un morbid joc de-a v-ați ascunselea, creând sistematic, ceas de ceas, o atmosferă de groază și de suspiciune!

„Trebuie să recunosc, domnule Vasiliu, că ai reușit să mă plictisești al naibii de bine."

Mai avem de verificat un ultim detaliu: prezența unei unghii înnegrite.

N-aveam voie să fac abstracție de nimic. Nimic n-ar fi justificat o concluzie pripită. Mă convinsesem adeseori, în cadrul activității operative, de egala importanță a unui ansamblu de elemente, părți componente ale aceleiași probleme de rezolvat, act ori fapt care trebuie interpretate.

Cunoșteam importanța detaliului, mai ales când dă naștere la contradicții, pus alături de constatările de valoare majoră, cheie, în rezolvarea unui caz.

Cu atât mai mult, în seara aceea, când cineva încercase să drogheze sau să otrăvească nouă oameni, trebuia obținută rezultanta tuturor indiciilor care urmau să ducă la dezvăluirea adevărului.

Observam degetele celor șase: groase și scurte ale lui Marin, flexibile și prelungi ale lui Dorneanu, puternice la Sachelarie, nervoase și îngrijite la Pandele, crispate, totdeauna încârligate, ca niște crengi despuiate de frunze, la Ionescu.

Nimic nu-mi atrăsese atenția decât o verighetă pe inelarul stâng al lui Ionescu și un inel masiv cu pecete aparținându-i lui Dorneanu.

De partea cealaltă a mesei, mâna lui Vasiliu se odihnea pe șervetul alb de pânză. Era mică, negricioasă, cu falange distincte, ca într-un desen anatomic.

M-am întins după cutia cu scobitori. Așa am putut să-i văd unghia degetului gros, acoperită de o pată brun-închis, de mărimea unui bob de mazăre.

Capitolul 4

ASASINUL VINE LA NOAPTE

Am schimbat discret camerele, având grijă să-i amintesc lui Ionescu că nu trebuie să deschidă nimănui, sub niciun motiv.

Am închis în urma mea uşa cu cheia. N-am aprins lumina înainte de-a fi tras cu grijă perdelele de creton care încadrau fereastra. Încăperea era aidoma celorlalte. Acelaşi pat cu o singură noptieră, masa cu două scaune, soba.

Rucsacul, cu gura larg deschisă, aşezat sub masă, lăsa să se vadă o cămaşă cadrilată, verde, şi nişte ciorapi de lână.

O parte din haine erau aruncate, neglijent, pe marginea scaunului. Intenţionam să mă aşez în colţul de lângă sobă, de unde puteam să supraveghez uşa şi fereastra.

Mutând lucrurile, am remarcat ceva curios la hainele lui Ionescu: era un amănunt căruia, sub formă de unicat,

nu i-aș fi dat cine știe ce importanță, dar regăsindu-l atât la hanorac, cât și la vesta de piele, mă punea pe gânduri.

Cusăturile din dreptul umerilor fuseseră tăiate cu grijă, probabil cu o lamă. Se vedeau capetele de ață retezate de-a curmezișul, fără ca țesătura ori pielea să fi avut de suferit. O mână atentă și sigură păstrase direcția croielii.

Intrigat, m-am uitat jur-împrejur: câteva perechi de șosete, ciorapi mai groși, o pijama, un etui cu lame de ras. Deși lamele nu fuseseră întrebuințate, plicurile erau dezlipite. Ciudat!

Din orice unghi aș fi privit situația, se impuneau două concluzii: ori Ionescu a înnebunit subit, cu manifestări distructiv-vestimentare, ceea ce era greu de acceptat, ori cineva căuta ceva, și acela nu putea fi Ionescu. Dacă cea de-a doua ipoteză era cea valabilă, mă aflam, în sfârșit, în posesia primului indiciu asupra mobilului ciudatelor întâmplări care continuau să se succeadă: se căuta un obiect de dimensiuni foarte mici (poate fotograme) de vreme ce putea fi ascuns în croiala hainelor sau în ambalajul lamelor.

Și mai era ceva. Cel care căuta știa că obiectul se află asupra lui Ionescu ori în imediata lui apropiere.

Sub plapumă, Ionescu își uitase cartea. Era *Regina Margot* a lui Dumas într-o ediție veche, ferfenițită de numeroasele mâini prin care trecuse. Aș fi vrut să i-o duc, convins fiind că la ora aceea își legăna amar insomnia. Mi-am curmat repede orice intenție. Puteam să fiu văzut ieșind din camera lui și bătând la propria-mi ușă.

Am dezumflat puțin rucsacul și l-am pus pe pat, acoperindu-l cu pătura. Realizam astfel o formă care, pe întuneric, ar fi putut fi confundată cu o siluetă culcată.

Curând, la una din uşile vecine se auziră ciocănituri uşoare.

– Care te ţii de spiritism la ora asta, domnule? izbucni vocea iritată a lui Pandele.

– Eu sunt, Dorneanu, ce dracu' ţipi aşa? Mă doare capul îngrozitor, n-ai un antinevralgic?

– Ei, bravo! Dar ce-ţi închipui, că eu sunt punct farmaceutic ambulant?

– Neamu' prost se cunoaşte şi la altitudine!

Urmă o înjurătură înjumătăţită şi paşii lui Dorneanu care se depărtau, renunţând pesemne să-i mai deranjeze şi pe ceilalţi.

La ora zece şi jumătate m-am ridicat. Chiar la sosire remarcasem, în spatele cabanei, un fel de magazie improvizată ad hoc, cu tot felul de vechituri.

Acolo speram să găsesc o pilă ori ceva asemănător, care să-mi servească la confecţionarea „spionilor mei".

Ca să ajung la magazie trebuia să străbat culoarul şi living-roomul. Pentru a evita orice zgomot, am ieşit în ciorapi.

Perechile de bocanci, din dreptul fiecărei uşi, destăinuiau câte ceva din felul de a fi al posesorilor lor: ai lui Sachelarie perfect aliniaţi, strălucind de curăţenie; trântiţi cu tălpile în sus, ai lui Marin; nefiresc aşezaţi – stângul în locul dreptului şi dreptul în locul stângului – ai lui Vasiliu.

Ajuns în capul scării, m-am oprit. Din camera cabanierului, pe sub uşă, se furişa o geană de lumină.

„Oare ce i-o fi alungat somnul?"

Mi-am lipit urechea de tăblia uşii. Cineva – mai târziu mi-am dat seama că e o femeie – plângea încetişor. Avu apoi loc un schimb de şoapte din care n-am reuşit să

deslușesc niciun cuvânt. Femeia continua să plângă. O voce bărbătească vorbi apăsat:

– Dacă scoți o singură vorbă, te omor cu mâna mea! Auzi?

„Ia te uită, încă unul care amenință! Încă unul, sau unul și același?!" Pesemne că am atins ușa, căci dintr-odată șușotelile au încetat. M-am refugiat degrabă într-un ungher întunecos. Ușa s-a deschis, și cabanierul scoase capul. Am rămas așa fără să respir, până ce capul s-a retras.

„Deocamdată aici nu mai e nimic de făcut", mi-am zis, blestemând ghinionul care mă frustrase de amănunte suplimentare.

Ușa de la intrare era închisă cu cheia. Trebuia să escaladez unul din geamuri.

„Cel puțin de-ar fi stat naibii ploaia", mă gândeam, alunecând în pridvor. Am întins mâna: evident, ploua.

M-am furișat în magazie, fără ca balamalele ruginite să dea alarma. Plimbam nehotărât lumina lanternei peste o grămadă de vechituri a căror utilitate n-o puteam ghici.

Doage desperecheate, burlane, câteva cârpe stăteau aruncate claie peste grămadă. De partea cealaltă, o stivă de lemne, un butuc, un topor, dar...

Am întors brusc lumina lanternei, căutând „ceva" care îmi declanșase în memorie imagini uitate de mult.

Mi-am amintit: cămașa! Cămașa aceea stupidă!

Am ridicat una din cârpe, privind-o îndelung.

„Deci nu m-am înșelat, cabanierule, când îmi repetam că te cunosc!"

Cu ani în urmă (mai lucram pe atunci la Economic, trecând ulterior la Judiciară), în vreme ce interogam un

inculpat într-un dosar de delapidare, nu-mi puteam lua ochii de la cămașa pe care o purta.

„Iată – îmi ziceam – un desen al dracului de caraghios." Îi șoptisem subofițerului de serviciu: „Du-l să-și schimbe cămașa." Simțeam că altminteri nu puteam continua.

Plimbând mai departe lanterna, am dat peste un ciot de pilă într-o lădiță cu tot felul de șuruburi, piulițe și cuie strâmbe.

M-am întors, având grijă să nu las urme. Lumina din camera cabanierului era stinsă. Din păcate, acesta nu-și lăsase bocancii afară.

„Nu-i nimic, băiețaș, găsesc eu un prilej."

Confecționarea „spionilor" era mult mai anevoioasă decât mi-o închipuisem.

În liniștea deplină, hârșâitul pilei cu greu putea fi acoperit. Singura soluție era ca operația propriu-zisă s-o fac sub saltea. În sfârșit, la miezul nopții puteam să memorez semnele făcute: trei linii lui Marin, o cruce la Sachelarie, două linii la Pandele, un triunghi la Dorneanu și o linie la Vasiliu.

Din nou stăteam pe scaunul de lângă sobă, așteptând să apară necunoscutul. Curând, la scurte răstimpuri, se auziră uși trântite, șoapte și pași pe coridor, apoi din nou liniște.

Îl așteptam cu nerăbdare. Totul părea să-l indice pe Vasiliu. Și totuși ceva mai puternic decât acel al șaselea simț cu care sunt înzestrați detectivii romanelor polițiste, logica îmi spunea că în complexul de indicii și fapte există o fisură.

Era greu de asamblat, fie chiar și teoretic, în același individ și pe unică unitate de timp, demonstrații de mare rafinament, alături de erori elementare.

Ca și cum în Vasiliu trăiau doi oameni: un infractor versat care prin fenomenul dedublării personalității ar fi concomitent ori alternativ un debutant naiv.

Începusem să obosesc. Gândurile îmi rătăceau acum pe străzile Bucureștiului.

Mă plimbam pe aleile cenușii ale Cișmigiului sărăcit de toamnă, urcând apoi bulevardul până departe în Cotroceni.

Un clinchet îmi atrase atenția. Cineva apăsa clanța. Curând, capătul unui ziar apăru sub ușă; era modul cel mai lesnicios de a o deschide, încuiată fiind pe dinăuntru.

Într-adevăr, un zgomot metalic (probabil un cui mai lung ori un bețișor subțire) împinse cheia care trebuia să cadă pe ziar.

Urmară câteva clipe de liniște. Necunoscutul aștepta desigur vreo reacție în caz că Ionescu s-ar fi trezit.

Nu mă clinteam, pândind retragerea ziarului. Prudent, ușor, acesta fu tras în afară împreună cu cheia.

Câteva secunde mai târziu, ușa se deschidea încet.

Țineam pregătit în mână revolverul. În întunericul compact, electrocutat rar de fulgerele de afară, mai mult intuiam silueta celui care intrase.

Starea de tensiune, accentuată de imobilitatea forțată care mă chinuise până atunci, dispăru.

Iritarea făcu loc calmului, acea aparentă liniștire a nervilor care se grefează pe concentrarea la maximum a întregului mecanism, filtrând riguros gândurile și reacțiile.

Trebuia să acționez prin surprindere. L-am lăsat să se apropie de pat. Și atunci, când a ridicat cuțitul, mi-am dat seama că nu mai aveam lanterna. Îmi căzuse probabil din buzunar în timp ce escaladam fereastra, la întoarcere, iar terenul ud amortizase zgomotul.

Am strigat:

– Mâinile sus!

Le-a ridicat lăsând să-i scape cuțitul. Își culcă capul pe umăr. Figura îi era ascunsă sub masca de carnaval cu care se jucase deunăzi Ionescu. În bezna pe care doar obișnuința o diluase, părea o compoziție picturală de resemnare, sugerând un Hrist obosit, înfrânt.

Am auzit un scrâșnet de sticlă spartă și se prăbuși peste unul din scaune.

Nu mă gândisem la fiola minusculă, conținând, de obicei, cianură, cusută în gulerul cămășii.

Eram stupefiat. Ipoteza unei sinucideri melodramatice era singura asupra căreia nu mă oprisem.

Am abandonat revolverul, aplecându-mă deasupra lui ca să-i descopăr fața. Voi vedea, în sfârșit, cu cine am de-a face.

În aceeași clipă, cu o mișcare fulgerătoare, „mascatul" mă izbi cu capul în tâmplă.

Surpriza și durerea m-au făcut să mă clatin.

N-am avut timp să mă redresez. O lovitură puternică în ceafă mă azvârlea într-un întuneric de cerneală, violetă mai întâi, apoi neagră, din ce în ce mai neagră.

Ultima mea viziune a fost aceea a unui stilou cu pastă uriaș, o reclamă văzută cândva în vitrina unui magazin de pe strada Academiei.

Capitolul 5

DOR DE MUNTE PLÂNGE...

Capul mă durea îngrozitor, aveam senzația că port pe ceafă sute de kilograme. Încercând să mă sprijin, am dat de o cutie de chibrituri. Cum eu foloseam brichetă, iar înainte de vizita necunoscutului, cercetând camera, n-o remarcasem, însemna că fusese desigur uitată de acesta. Am pus-o în buzunar, urmând s-o studiez mai târziu.

Brusc, am sărit în picioare. Ionescu era singur în camera mea. Scăpând din capcană, „mascatul" știa acum unde să-și caute victima. Din câțiva pași, am ajuns pe coridor. Ușile dormeau cuminți sub veghea bocancilor.

Șase ciocănituri în reprize de câte două – acesta era semnalul convenit – și, după oarecari ezitări, Ionescu îmi deschise.

Cu un suspin de ușurare, m-am rezemat de perete. Simțeam că dintr-un moment într-altul capul o să-mi plesnească.

Îl părăsii din nou. Ionescu se grăbi să se asigure, întorcând de două ori cheia în broască.

Am apăsat pe prima clanță – ușa camerei lui Vasiliu. Era încuiată pe dinăuntru. Același rezultat și la ușa lui Pandele, unde clanța blocată probabil de speteaza unui scaun nu cedă presiunii mele insistente. Deși capul îmi vâjâia – cercuri concentrice galbene și roșii în contururi incerte îmi dansau în fața ochilor, obligându-mă, ametit, să caut cu mâna nesigură peretele culoarului la fiecare pas – mi-a venit totuși să râd. Pandele, spiritualul și causticul inginer Pandele, se dovedea a fi extrem de prudent și în fond mult mai afectat de incidentele consumate în cursul zilei decât ar fi fost dispus s-o recunoască. Nu-mi era greu să mi-l imaginez dormind iepurește, poate chiar îmbrăcat, tresărind la orice zgomot, cu cine știe ce armă confecționată ad hoc la îndemână ori ascunsă școlărește sub pernă.

Toate acestea evident dacă excludeam ipostaza unui Pandele criminal.

Când am pătruns în camera lui Sachelarie, geamul deschis se izbi cu zgomot din cauza curentului. Dormea, cu mâinile deasupra plăpumii. Nu-l trezisem. Scânci doar în somn, cu trăsăturile ușor crispate, apoi se întoarse cu fața spre perete.

Și la Dorneanu ușa era încuiată. De altfel, aș fi putut paria că se baricadase pe dinăuntru și nu m-ar fi surprins să se fi folosit de vreun truc naiv, dar eficace, în genul paharului așezat echivoc și gata să cadă la marginea

mesei, sau al scaunului pus cu socoteală în faţa uşii şi dând prompt alarma la cea mai mică tentativă de forţare a intrării. De fapt, în legătură cu Dorneanu, nu m-ar fi surprins nicio ipoteză...

Sforăitul lui Marin se auzea de pe coridor. Am împins uşa întredeschisă. În odaia neaerisită te izbea mirosul acru, neplăcut, de alcool şi tutun. Pe podea, lângă scrumiera plină cu chiştoace, o sticlă de coniac se răsturnase, golindu-şi conţinutul pe preşul mic de iută.

La lumina lanternei l-am văzut pe Marin, cu capul prăvălit peste marginea patului. Dormea somn greu, încleiat, de beţiv. Am încercat să aprind veioza de pe noptieră, cu intenţia de a-i găsi o poziţie mai comodă. Degetele înţepenite nu reuşeau să dibuiască butonul camuflat în spatele abajurului care, curios, mi se păru cald. Intrigat, am strâns globul de sticlă mată în căuşul palmelor. Era într-adevăr cald, iar becul încă fierbinte. Lumina fusese stinsă de curând.

Marin nu dormea. Se prefăcea că doarme.

M-am întors în camera mea.

Ploaia lovea geamurile într-o cadenţă monotonă. Deschizând fereastra şi aplecându-mă mult în afară, am rămas aşa timp îndelungat sub mângâierea rece a stropilor – în sfârşit – binefăcători. Cu o singură excepţie, toate ferestrele erau întunecate.

Recapitulând distribuirea camerelor, am rămas pe gânduri: „Vasiliu! Hotărât lucru, prea des îmi iese omul ăsta în cale."

Mi-am reamintit scena cu necunoscutul. A trebuit să accept că individul posedă un întreg arsenal de şiretlicuri.

Trucul cu cheia, trasă pe ziar, e cunoscut de orice spărgător. Masca îl asigura oarecum în eventualitatea unei întâlniri întâmplătoare pe culoar. Ceea ce m-a dat însă gata, şi la propriu, şi la figurat, a fost comedia morţii aparente.

„Oricine ai fi dumneata, domnule necunoscut, eşti uns cu toate alifiile. Oare ce surprize îmi mai pregăteşti?"

Ploaia mă udase de-a binelea, dar efectul era de-a dreptul miraculos. Mi-am şters capul cu un prosop şi, vrând să-mi aprind o ţigară, am dat peste cutia de chibrituri descoperită înainte.

Era una obişnuită, având pe una din feţe o reclamă stupidă: „Creşteţi oi rasa merinos!" (Asemenea cutii se vindeau în centrul Capitalei.)

Lipseau doar câteva beţe. Am întors-o pe toate părţile şi singurul amănunt – care nu trebuia deloc neglijat – era modul economicos în care posesorul ei frecase beţele: dungi subţiri şi scurte, imprimate de-a latul cutiei.

De când intrasem, Ionescu nu mă privise nici măcar o singură dată. Stătea întins pe spate, cu ochii pironiţi undeva, în tavan. Există evenimente în faţa cărora oamenii reacţionează spontan şi în acelaşi sens. Diferă doar formele şi intensitatea.

„Totuşi, îmi spuneam, oricât de mare ar fi şocul când realizezi că cineva a vrut să te omoare, nu e firesc să ajungi într-o asemenea stare depresivă. Ce taină ascunde omul ăsta?"

M-am aşezat pe marginea patului.

Timp de o jumătate de oră, a respins cu încăpăţânare toate încercările mele de a lega, cât de cât, o discuţie.

Răspundea monosilabic, confuz şi aproape răstit.

– Dacă-ți imaginezi că procedând astfel am să te pot ajuta, te înșeli. Că ai nevoie de ocrotire ai băgat de seamă, nu mai departe decât aseară.

M-a privit lung, deznădăjduit. Cuvintele erau de prisos, pentru că ochii lui rosteau clar: „Crezi că mai poate cineva să mă apere?"

A ridicat o sticlă de coniac consumată pe jumătate din care bău cu nesaț. S-a uitat apoi la mine și de astă dată mi s-a părut că în ochi îi încolțise un licăr de speranță.

– Da... în sfârșit... te ascult.

– Aș fi preferat să schimbăm rolurile. Adică să vorbești dumneata și să ascult eu.

– Da... desigur...

Nu reușea deloc să se concentreze. Cu ezitări exasperante mi-a povestit viața lui. Nimic interesant.

Se născuse în București. Părinții, mici funcționari, oameni modești, fără avere. Căsătorit, nu avea copii și cam asta era totul. Oricât l-am întors și l-am sucit, a fost imposibil să scot altceva de la el.

Toate încercările mele disperate de a mă familiariza cu viața lui se izbeau de un zid construit din monosilabe.

– Îți iubești soția?

– Da.

– Ai convingerea că și ea te iubește?

– Da.

– V-ați certat vreodată?

– Nu.

– Îți amintești de vreun incident între dumneata și colegii de serviciu?

– Nu.

– Încearcă totuşi! Anumite fricţiuni între oamenii care lucrează în aceeaşi instituţie sunt aproape inerente. (Ridicare de umeri.) Locuieşti cumva în comun?

– Nu.

Începusem să-mi pierd răbdarea.

– Ce taină ascunzi dumneata?

Murmurasem încet întrebarea, mai mult pentru mine, dar am băgat de seamă că devine atent.

– Ce să ascund? Eu nu ascund nimic... de ce să ascund?

Aşteptă nerăbdător să mă declar convins că într-adevăr nu ascunde nimic.

– De ce nu vrei să fii sincer? De ce te încăpăţânezi să păstrezi pentru dumneata lucruri care ar putea să mă ajute? Să te ajute! Tentativa de aseară e doar începutul. Nu încerca să-ţi furi singur căciula! Hotărăşte-te până nu-i prea târziu.

Ionescu mă asculta atent, aprobându-mă tot timpul, şi când credeam că l-am convins se scufunda subit într-o muţenie desăvârşită.

– Îl cunoşti de mult pe cabanier?

– Nu. Abia aici l-am cunoscut.

În sfârşit, un nu oarecum complet.

– Spune-mi, te rog, am continuat repede, care dintre colegii dumitale ştia că ţi-e frică de apă, că de fapt nu ştii să înoţi? Evident, mă refer la cei prezenţi.

– Toţi ştiau. Am fost împreună la ştrand astă-vară şi au văzut, intram doar în bazinul copiilor... Bineînţeles, ei se amuzau.

A dracului istorie.

– Din câte bag de seamă, obişnuiţi să vă faceţi concediile împreună, schimbai eu direcţia de atac.

– De un timp încoace.

– De cât timp? Caută să-ți amintești.

– Din 1963. Luasem toți câte-o primă frumușică și ne-am oprit la bodega Codlea, poate o cunoașteți. De acolo am mers la gară și, cum a doua zi era duminică, am continuat cheful la mine. De-atunci ne-am întâlnit mereu. Ne plăcuse.

„Bine că, în sfârșit, a prins glas."

– Întâlnirile aveau loc numai la dumneata?

– De obicei, la mine. Am o casă mare, moștenită de la ai mei.

Aducându-și brusc aminte că în succinta biografie de adineauri părinții erau lipsiți de avere, mă privi ca un puști care a spart geamul și așteaptă să fie admonestat.

De frică să nu amuțească iar, m-am grăbit să-l liniștesc:

– În sfârșit, n-are importanță... Deci obișnuiați să vă întâlniți și în altă parte. Unde?

– La cârciumă.

– Cum? făcui eu mirat. Și la ceilalți niciodată?

Părea sincer surprins că în doi ani nu a avut ideea să-și viziteze prietenii.

– Mda.

– Cine a propus să vă faceți concediul pe munte? Încearcă să-mi răspunzi exact! E foarte important.

Ionescu a rămas mult timp pe gânduri. Cute mărunte îi brăzdau fruntea, semn că-și răscolea memoria. În cele din urmă, clătină din cap:

– Nu-mi amintesc.

– Hai să te ajut. Erați acasă la dumneata.

– Exact!

– La o partidă de pocher. Soția dumitale trebăluia prin bucătărie.

– Nu. Ieșise. Totdeauna când veneau ei, Elvira ieșea.

– Trebuie să înțeleg că nu-i prea avea la inimă?

– Cam așa ceva. Câștigam binișor când a venit vorba de concediu.

– Cine mai juca?

– Aceiași! Pandele, Marin și Sachelarie; Dorneanu și Vasiliu nu joacă niciodată.

– Deci ei lipseau?

– Nu. Stăteau pe margine ca de obicei. Vasiliu și când chibițează are emoții. Cu ani în urmă, a fost internat la Central.

– De ce?

– O luase razna. Dezechilibru mintal.

(Era un amănunt pe care mi l-am notat în minte cu majuscule.)

– Cum vă spuneam, venise vorba de concediu. Dorneanu a propus luna septembrie, dar eu m-am împotrivit.

– Firește, toamna, la munte, e urât.

– A, nu pentru asta!

– Atunci?

– În septembrie, nevastă-mea pleacă în fiecare an la țară, să-și viziteze părinții. Nu voiam să las casa singură, mai ales după cele întâmplate.

Se opri din nou.

– Mai ales după cele întâmplate?! am reluat eu. Ei hai, continuă!

A refuzat. Îi cunoșteam încăpățânarea, așa că eram gata să trec la altă întrebare. Am avut o idee:

– Voiai să spui că în lipsa dumitale cineva a pătruns în casă.

– De unde știți? Un borfaș... N-a luat mare lucru. Câțiva lei de pe masă, o șapcă...

– Câte chei aveți?

– Una singură. O punem într-un anumit loc.

– Prietenii dumitale știu unde?

Ionescu făcu ochii mari.

– Ce vreți să insinuați? Mda... la asta nu m-am gândit, deși e de necrezut. Știu unde, tovarășe căpitan.

– Toți?

– Toți cinci...

Mi-am mușcat buzele de ciudă.

„Imposibil să-l izolez; veșnic e înconjurat de ceilalți."

– Până la urmă, reluă Ionescu, ne-am hotărât pentru luna octombrie, însă cine a propus locul ăsta blestemat nu-mi aduc aminte nici în ruptul capului. Eram și puțin afumat...

– Ai remarcat că aici, pe munte, cineva ți-a cotrobăit prin lucruri?

Mi-a mărturisit foarte emoționat:

– Așa este. Deși, înțelegeți, mi-e greu să cred că unul din ei...

– Știi și ce anume s-a căutat!

A sărit speriat.

– Eu?!

– Dumneata, firește!

– Nu știu! De unde să știu?! Ce tot vrei de la mine?

L-am liniștit cu greu.

A întins mâna după sticla de coniac și, constatând că e goală, a azvârlit-o cât colo peste așternutul răvășit.

Situaţia părea fără ieşire. Un individ periculos era hotărât să-şi ducă planurile până la capăt, iar orice încercare de a-l identifica se izbea de muţenia celui pe care şi-l alesese drept victimă.

Nebun ori foarte abil, răufăcătorul nu se va opri la cele două atentate. Viaţa lui Ionescu era în pericol şi nu puteam să-l dădăcesc la nesfârşit. În primul rând, eram legat de mâini şi de picioare.

Necunoscutul îmi dovedise cât de ingenios poate să fie şi nu mă îndoiam că avea şi alte arme.

„Ce trebuie să fac? Ce trebuie să fac?"

Măsuram odaia în lung şi în lat, combinând cele mai năstruşnice planuri.

„Nu, nu aşa!"

M-am oprit, lipindu-mi fruntea de geamul rece.

„Trebuie să stabilesc întâi care sunt atuurile răufăcătorului. Faptul că nu îl cunosc? Dibăcia? Izolarea?"

Găsisem: Izolarea!

M-am hotărât brusc:

– Tovarăşe Ionescu, dumneata trebuie să pleci.

– Unde?

– Oriunde. La Bucureşti sau în altă parte. Nu vreau să te sperii, dar sunt dator să-ţi spun că cineva are de gând să repete încercarea de aseară.

Mă înşelasem, gândind că s-ar speria. Dimpotrivă, obrajii i se îmbujorară.

– Credeţi... credeţi că e posibil să scap?

– Cu o singură condiţie: dacă mă asculţi. S-a apropiat de mine docil. Adică să faci numai ce-ţi spun eu. Planul meu e foarte simplu. Mâine dimineaţă îl voi anunţa pe cabanier în aşa fel încât să audă toată lumea că plecăm

împreună. Imediat după ce intrăm în pădurica de brazi, dumneata îţi vei continua drumul singur.

– De ce?

– Pentru că am de gând să-l aştept pe cel care, fără îndoială, ne va urmări îndeaproape.

Da, planul era simplu. Anumite raţiuni cereau ca Ionescu să fie înlăturat acolo pe munte, şi criminalul se va grăbi să nu scape prilejul. Dacă îşi amâna proiectele pentru Bucureşti, altul era raportul de forţe.

Ionescu dădea acum semne de nerăbdare.

– Hai să plecăm chiar acum.

– În toiul nopţii?

– Ce importanţă are? Important e să pot scăpa. Haide! În câteva ceasuri suntem jos.

– Sau în câteva secunde. Uiţi că plouă de patru zile. Cum îţi imaginezi că ai să poţi coborî pe întuneric?

Se uită pe fereastră.

– Cât e ceasul?

– Patru şi jumătate.

Până la ziuă mai erau câteva ceasuri bune. Oftă neputincios, apoi se porni să măsoare odaia minute în şir, fără să scoată o vorbă. Mi-am amintit că acelaşi lucru îl făcusem şi eu puţin mai înainte. Am ales o poziţie comodă, hotărât să pun la punct toate amănuntele apropiatei noastre încercări. Era posibil ca necunoscutul să realizeze capcana şi s-o evite. În orice caz, câştigam timp.

– Cât e ceasul?

– Cinci fără douăsprezece minute. Încearcă să te odihneşti. Până jos avem de mers, nu glumă.

Ionescu continua să se plimbe. L-am lăsat în pace. Revedeam scena morţii aparente, magistral jucată.

„De ce naiba nu mi-a luat pistolul câtă vreme am zăcut fără cunoştinţă?"

Un asemenea mecanism în mâna unui ucigaş... Mi s-a părut că-l aud râzând: „Există arme mult mai eficiente: inteligenţa, inventivitatea."

Mă sfida. O făcuse în permanenţă. De ce? Ca să mă enerveze?

– Cât e ceasul?

– Crezi că dacă ai să mă întrebi la fiecare cinci minute timpul va trece mai repede? Hai mai bine să stăm de vorbă!

– Despre ce?

– În general. Despre mine, despre dumneata, despre viaţă... Nici n-ai să bagi de seamă când se luminează.

Ne-am aprins ţigările.

– Ştii că „prietenul dumitale", adineauri, era cât pe ce să mă ucidă?

– Serios?

Dacă i-aş fi spus că la Aprozar au adus ţelină, cu siguranţă l-ar fi impresionat mai mult.

„Tare eşti egoist, domnule Ionescu. Tremuri doar pentru firicelul dumitale de viaţă."

– Locuieşti în centru?

– Pe Magistrală. Uite că s-a oprit ploaia.

Îmi căută cu ochii cadranul ceasornicului.

– Povesteşte-mi cum ai cunoscut-o pe soţia dumitale.

– La birou... Şi, nemaiputând rezista ispitei, întrebă: Cât e ceasul?

– Cinci şi douăzeci.

Am încercat încă o dată să reiau „conversaţia":

– E frumoasă?

– Cine?

– Soţia dumitale, evident.

– Da... cred că da.

„Ia te uită, încă n-a băgat de seamă."

– Bănuiesc că părinţii s-au opus căsătoriei. Totdeauna părinţii se opun când vrei să te însori cu o fată frumoasă.

– Tata a murit în război.

– Pe front?!

– Nu, lucra într-o uzină de armament subterană.

– Unde?

– În Făgăraş. Odată cu apropierea frontului, nemţii au aruncat-o în aer.

Amănuntul era interesant.

– La ce oră credeţi că se luminează?

– Pe la şapte, şapte şi ceva.

Îşi reluă plimbarea.

– La Bucureşti, îndrăznii eu, poate-ţi fac o vizită.

Nu s-a grăbit să mă invite. Părea chiar nemulţumit de o asemenea perspectivă.

– Trebuie să fie aproape şase.

– Fără câteva minute.

Puse mâna pe clanţă.

– Unde te duci?

– Să-mi iau lucrurile. Până mă echipez, până una-alta...

Cum era gata să iasă, dintr-o săritură am fost lângă el. Am închis uşa şi, apucându-l de mână, l-am aşezat pe pat.

– Te rog să stai jos!

– De ce?

– Ţi-am sugerat plecarea cu o condiţie: Să mă asculţi!

– Totuşi, trebuie să-mi fac bagajele.

– Renunţă.

– Nu înţeleg...

– Ai să înțelegi numaidecât. Plecarea dumitale precipitată zădărnicește planurile necunoscutului. De aceea va încerca „să te rețină".

– Prin ce mijloace? Dacă eu nu vreau...

– Mijloace are la îndemână câte poftești: înec, otravă, cuțit... Acum înțelegi? Până ajungem în pădure n-ai voie să te depărtezi de mine nicio clipă. Vorbeam în șoaptă, apăsând pe fiecare cuvânt. În prezența mea nu va îndrăzni să te atace. S-ar demasca. Și din câte am înțeles, speră să iasă basma curată. Așteaptă aici, lucrurile am să ți le aduc eu. Și, întorcându-mă, am adăugat: Încuie după mine!

Ușa de la camera lui Ionescu era întredeschisă.

Pe dușumea am descoperit un al doilea plic, identic cu cel pe care-l primisem. Nu era adresat nimănui, dar conținutul mi-era în orice caz destinat.

Cu aceeași caligrafie, voit deformată, corespondentul meu anonim scria:

Ai câștigat prima rundă. Pregătește-te pentru următoarele!

Urma un spațiu gol, după care adăugase:

Lasă-l în pace pe cabanier, nu-i el. L-ai zăpăcit cu întrebările și acum confundă coniacul cu apa minerală.

Nu m-a surprins. Povestea cu apa minerală și coniacul era, fără îndoială, menită să mă încurce.

Coniac consumau cinci dintre ei, apă minerală doar Dorneanu. De aici urmau corelații și supoziții derutante.

Pe plic nu se vedeau amprente. L-am pus lângă celălalt și, aplecându-mă, am cercetat odaia centimetru cu centimetru. N-am descoperit nimic.

Ionescu stătea pe jeratic.

– De ce ați întârziat atâta? Mi-a fost frică...

– Pentru mine sau pentru dumneata?

– Pentru...

N-a mai continuat. Văzându-şi lucrurile, începu repede să se îmbrace.

Am deschis fereastra. Ploaia încetase de mult. O pată albicioasă de lumină trudea din greu să spele obrazul întunecat al cerului. Crestele munţilor începură să prindă contururi aproximative.

Priveam spectacolul fantastic al disputei dintre zi şi noapte, ignorând întrebările în privinţa ceasornicului.

Capitolul 6

ASASINUL E PRINTRE NOI

Coboram scările, urmându-l îndeaproape pe Ionescu.

Sala de mese, luminată tulbure de un singur bec, era străină și neospitalieră. Conform planului, l-am strigat pe cabanier destul de tare ca să fiu auzit. Apăru nevastă-sa, ștergându-și mâinile cu o cârpă. Avea obrazul pământiu, ochii roșii de lacrimi sau nesomn.

– Două cafele turcești, mari! Spune-i soțului dumitale să ne facă nota. Plecăm.

– Omul meu s-a dus să dea la pește. Acu', acu' trebuie să pice. Până beți cafeaua...

– Când a plecat?

– Pe la cinci, cinci și jumătate.

Vorbea cătând în lături, evitându-mi sistematic privirea.

– De ce plângeai azi-noapte?

– Eu?!

– Dumneata, firește. Mai există vreo femeie în cabană?

– Dar nu plângeam...

N-a putut să ducă minciuna până la capăt.

– De, ca muierile... Să vă pun cafeaua!

– Stai puțin!

– Păcatele mele, ce vreți de la mine?

– Să-mi spui adevărul. Dumneata ascunzi ceva. Te temi de ceva! Aș putea să te ajut!

– Tocmai dumneavoa...

Își dădu seama că a luat-o gura pe dinainte. Încerca să-și stăpânească năvala lacrimilor, strângând tare, cu amândouă mâinile, speteaza unui scaun.

Brusc, îmi întoarse spatele și, izbucnind în hohote de plâns, fugi în bucătărie. Ionescu, la doi pași de mine, își stăpânea anevoie nerăbdarea. Schiță câțiva pași.

– Văd că nu vrei să mă asculți.

– Dar...

– Te-am rugat să nu te miști de lângă mine. Stai jos! Așa. Peste jumătate de oră plecăm.

Treptat, lumina birui ceața, strecurându-se timidă prin ferestre.

Eram numai ochi și urechi, încercând să deslușesc, să-mi explic fiecare zgomot. Dacă calculul meu era exact, necunoscutul trebuia să iasă din umbră.

Pipăiam din când în când arma cu piedica trasă, încredințându-mă astfel că nu sunt singur.

Și deodată Ionescu o rupse la fugă pe scări.

– Înapoi!

– Mi-am uitat banii sus...

– Înapoi!

Dădeam la o parte un scaun de care mă împiedicasem, încercând să-l ajung, când un răcnet umplu încăperea.

Cu un cuțit în spate, împlântat până la prăsele, Ionescu se prăbușea pe trepte.

Capitolul 7

EXERCIȚII DE CALIGRAFIE

Pe culoar nu era nimeni. M-am aplecat asupra lui: mai trăia.

Poziția în care se afla – prăvălit pe trepte, cu capul în jos – îi agrava starea. M-am hotărât să-l duc în cameră. Ușile se deschiseră, și cei cinci prieteni se iviră speriați:

– Ce-i?!

– Ce-s bancurile astea?!

– Ce s-a întâmplat?!

M-a cuprins o furie neputincioasă.

„Care dintre voi, care dintre voi, nemernicilor, a făcut-o?“

Observând cuțitul, Dorneanu își duse mâna la gură, oprind un țipăt. Ceilalți se îmbulziră curioși.

– Înapoi!

Rămaseră pe loc, speriați.

Zece minute mai târziu, părăseam camera lui Ionescu, unde nu mai era nimic de făcut. Criminalul nu-şi greşise ţinta.

– Mircea Ionescu a fost ucis. În interesul anchetei, fiecare dintre dumneavoastră va trebui să declare în scris de când îl cunoaşte, în ce raporturi a fost cu victima şi în general tot ce ştie despre el. Aştept!

Spre surprinderea mea, telefonul funcţiona.

Am obţinut nesperat de repede legătura cu miliţia locală.

– Aici cabana Dor de munte. La telefon căpitanul Ştefan Anghel de la IMMB. Ofiţerul de serviciu? Notează, tovarăşe locotenent. Acum câteva minute aici s-a comis o crimă. Da. Bineînţeles, echipa operativă. Da. Aştept.

Nevasta cabanierului nu-şi putea lua ochii de la sângele împrăştiat pe scară, repetând la nesfârşit:

– Doamne, Dumnezeule! Doamne, Dumnezeule, ce nenorocire!

Mi-am aprins o ţigară.

Fotografierea cadavrului şi a locului unde s-a comis crima este foarte utilă pentru cercetările ulterioare. Ochiului pot să-i scape detalii, pe care în niciun caz nu le va scăpa obiectivul fotografic. Deşi crima se comisese în prezenţa mea, prin aruncarea cuţitului de la distanţă, am trecut la reconstituirea ei.

Un cuier-pom luă locul lui Ionescu căzut pe scări şi, folosind aparatul meu de fotografiat (la plecare nu mă gândisem o singură clipă că primele fotograme vor fixa astfel de privelişti), m-am pus pe treabă.

Intrând la mine în odaie să las aparatul, am descoperit a treia scrisoare anonimă. Acelaşi plic alb, simplu, fără adresă.

De astă dată scrisoarea conținea numai două cuvinte: *Ți-a plăcut?*

Am avut impresia că-l aud pe criminal râzând batjocoritor. „Nu-i nimic, vedem noi cine râde la urmă."

În sala de mese mă aștepta o ceașcă mare cu cafea. O sorbeam încetișor, fără grabă, întrebându-mă ce va mai urma.

Criminalul se dovedise prea abil ca să nu-și fi calculat bine șansele. În prima anonimă, mă avertizase că are de gând să comită o crimă perfectă. Asemenea intenții îi preocupă îndeobște pe autorii de romane polițiste.

Crimă perfectă! Atunci când crima este comisă cu un anumit scop, e foarte greu, aproape imposibil, ca infractorul să nu omită măcar un amănunt. Un singur amănunt.

Dar dacă toată istoria a fost pusă la cale de un dement? Crimă de dragul crimei! Cazuri rare, atât de rare, încât se pomenesc doar cu titlu de exemplu. Faptul că cineva căutase în hainele și rucsacul lui Ionescu mă obliga să conchid că exista un interes.

„Care dintre ei?" Deși toate indiciile duceau la Vasiliu sau tocmai pentru că existau prea multe indicii contra lui, continuam să mă întreb: „Care dintre ei? Geamul de pe coridor era deschis. Cineva din afară, cu o anumită îndemânare, putuse foarte bine să arunce cuțitul – distanța până la scară nu depășea opt metri – și să dispară.

Am reținut ipoteza, deși sub fereastră nu se vedea nicio urmă. Camerele dispuse pe ambele laturi ale culoarului – deci în apropierea scării – îi permiteau asasinului, ca, deschizând puțin una din uși, să-și ducă intenția la bun sfârșit.

„Care dintre ei? Vasiliu cu unghia lui înnegrită? Irascibilul Pandele? Dorneanu? Sachelarie? Ex-doctorul Marin?"

Coborâră în grup, depunându-şi declaraţiile cu un aer de pioasă cugetare asupra celor întâmplate. Îmi adresară sincerele lor păreri de rău, de parcă aş fi fost rudă apropiată cu defunctul, după care ieşiră foarte smeriţi. Am parcurs atent informaţiile pe care cei cinci avuseseră „amabilitatea" să mi le furnizeze.

Declaraţia lui Pandele:

„Îl cunosc pe Mircea Ionescu din anul 1960, când a fost angajat la unitatea noastră. La început, întreţineam relaţii strict profesionale. Cu timpul însă, am devenit oarecum prieteni. N-am bănuit niciodată că într-o bună zi va fi eroul unor asemenea întâmplări. În orice caz, din tot grupul era ultimul la care m-aş fi gândit că va sfârşi astfel. Înainte de a redacta prezenta declaraţie, m-am gândit la vreun cuvânt aruncat, un gest, în sfârşit un amănunt care mi-ar putea explica această crimă.

Probabil că sunt un slab observator ori nu mi-am dat osteneala să-l observ. M. Ionescu ducea o viaţă relativ mic-burgheză. Câteva tabieturi inofensive, câteva partide de cărţi, economii pentru maşină, un cămin paşnic şi cam atât. La întreprindere, după un debut teribilist, s-a încadrat repede în limitele unor exigenţe medii."

Declaraţia lui Vasiliu:

„Pe morţi nu trebuie să-i vorbeşti de rău, parcă aşa spune proverbul, şi tare mi-e teamă că n-am să-i pot da ascultare. Dintre cei care ne aflăm aici, sunt probabil singurul care-l cunoaşte pe Mircea Ionescu încă din copilărie. Afirmaţia necesită o precizare: îl cunosc în sensul că l-am văzut de câteva ori prin cartierul meu acum douăzeci şi cinci de ani. Se spune că am o memorie ieşită din comun, şi una din distracţiile pe care mi le ofer este de

a reuși să-mi amintesc de cineva văzut o singură dată. Când M. Ionescu s-a angajat la noi, mi-am zis: «Iată un om pe care l-am mai întâlnit.» Cu timpul, devenind oarecum amici, i-am vizitat locuința. Pe unul din pereți atârna tabloul unui marinar, cu barbă, mustață și lulea. Atunci am realizat unde și când îl mai văzusem pe Mircea. Cu douăzeci și cinci de ani în urmă, pe strada noastră – pe atunci se numea strada Fără Nume – a trecut câteva zile la rând marinarul din fotografie, ținând de mână un băiat cam de vârsta mea. Era primul lup de mare pe care-l vedeam în carne și oase și, în mod firesc, nu-mi puteam lua ochii de la el. Remarcând asemănarea dintre Mircea – cel de acum – și omul din tablou, i-am spus într-o zi: «Știi că eu te-am văzut cu taică-tău pe strada noastră acum douăzeci și cinci de ani?» «În primul rând, abia acum opt ani am călcat prima oară în București.» N-am înțeles de ce îmi ascunde adevărul, pentru că eu nu mă înșelasem. O săptămână mai târziu, când ne-am întâlnit din nou, portretul dispăruse. Întrebându-l unde e, mi-a răspuns că a venit între timp o rudă îndepărtată să-l ceară. Incidentul mi-a confirmat unele suspiciuni despre sinceritatea lui Ionescu în multe alte privințe. În general, Mircea prefera să spună o mie de minciuni decât un singur adevăr, chiar dacă adevărul în sine nu-l prejudicia cu nimic. La jocurile de noroc, dovedea o patimă învecinată cu a mea. Fiindcă personal nu joc niciodată, am avut prilejul să-i urmăresc onestitatea și în această direcție. De câteva ori l-am văzut împărțind cărțile într-o manieră mai mult decât ciudată. Altceva? Este căsătorit cu o femeie deosebit de frumoasă. Am impresia că se înțeleg. La birou, se

vorbește tot mai mult că e omul de «încredere» al directorului. Declar cele de mai sus cu toată răspunderea cuvenită."

Declarația lui Dorneanu:

„Da! Mircea a plecat astăzi într-o lume pe care nu o cunoaște, căutând o fericire de care nici el nu-i convins că-i aparține. A murit un om! A murit un mănunchi de idealuri, de suferințe, de temeri și virtuți. Adio, prietene!

De obicei, în jurul noțiunii de prietenie fac tapaj tocmai cei care o cunosc mai puțin sau nu și-au dat osteneala să o cunoască.

Câți dintre noi te-am înțeles, o, Mircea! Câți ți-am apreciat eforturile permanente de a ne simți bine în preajmă-ți? Asta să-ți fi fost destinul? *Credo quia absurdum!** Destinul... Hm! Adeseori atribuim destinului, ori rudei sale apropiate întâmplarea, ceea ce scapă atenției noastre. Prezența ta era odihnitoare, reconfortantă chiar, tocmai pentru că emanai în permanență o siguranță deplină. Aparțineai acelui gen de oameni care afișează mereu, brutal, aproape ostentativ, imaginea contemporaneității. Mă doare nespus plecarea ta, Mircea! Rezervele mele sufletești sunt deja epuizate, îmi fac impresia unei sonde, care pompează inutil în gol."

(Până aici, am crezut că-și bate joc de mine; citind mai departe, mi-am dat seama că, de fapt, aceasta era abia introducerea.)

„M. Ionescu, ca salariat al instituției noastre – încerc să uit o clipă de prietenul meu Mircea – era un om de cea mai sublimă onestitate. Un caracter. Foarte bine pregătit profesional, răspundea cu elan la toate sarcinile. Mai mult,

---

* „Cred pentru că este absurd" (lat.).

ne ajuta și pe noi, ceilalți. O făcea cu dezinvoltură, dezinteresat. Îmi amintesc perfect că într-o discuție avută cu cei din conducerea întreprinderii, directorul s-a pronunțat cu entuziasm: «E un băiat liniștit.» Întâmplarea fericită care ne-a reunit în acest grup – simbol al prieteniei – mi-a dat posibilitatea să cunosc câte ceva și din viața lui particulară. M. Ionescu are o căsnicie ideală, demnă de invidiat. I-am frecventat casa ca amic și ca dascăl. Da, Mircea m-a rugat să-i predau lecții de franceză, germană și engleză. Nu l-am refuzat. Învăța cu o tragere de inimă înduioșătoare. Se spune că delăsarea față de tot ceea ce ne înconjoară duce la stingerea unor realități asemenea unui foc prost întreținut..."

(Iar a început să bată câmpii!)

„Experiența a demonstrat că, dacă nu-i mai oferi creierului materia primă strict necesară, treptat, acesta își pierde însușirile primare, devenind un apendice jalnic, de prisos. Așa mi-am explicat strădaniile lui Mircea, de aceea am acceptat să-l ajut...

A murit un om! Un om a plecat către o lume pe care nu o cunoaște, căutând o fericire de care nici el nu-i convins că-i aparține... Dată azi, 26 octombrie, la cabana Dor de munte."

(Ei, domnule Dorneanu, mi-am zis, despre aiureala asta mai discutăm noi!)

Declarația lui Sachelarie:

„Plăcerea jocului de cărți ne-a strâns în același grup. Cred că este singura explicație a faptului că suntem, de regulă, împreună. Altminteri, nimic nu ne leagă pe unul de celălalt, ba, mai mult, am convingerea că ne disprețuim reciproc. M. Ionescu a făcut eforturi substanțiale

ca grupul să nu se destrame; fără îndoială, era cel mai pătimaș dintre noi. Țin să subliniez că jocurile erau organizate pentru plăcerea în sine, deci departe de a-i asigura unuia sau altuia vreun câștig considerabil. Pierderile nu depășeau ordinul zecilor de lei. Cu alte cuvinte, era mai mult un flirt cu șansa. Dacă stau bine să mă gândesc, abia acum realizez ce înseamnă obișnuința. Ultimele două concedii le-am făcut împreună, dar, repet, noțiunea de prietenie nu încăpea în vocabularul relațiilor dintre noi. Astfel l-am cunoscut mai bine pe M. Ionescu. Mircea avea prostul obicei de a încerca în permanență să ne păcălească la joc. Iată motivul pentru care mi-a devenit antipatic. Făcând abstracție de aceasta, M. Ionescu, în viața de fiecare zi, părea un om foarte echilibrat. Cineva – Marin, dacă nu mă înșel – pretinde că i-a văzut un carnet CEC cu peste optzeci de mii de lei. Știu că plănuia să-și cumpere mașină și mai știu că făcea economii, frizând meschinăria. De câtva timp, Dorneanu s-a oferit să-l ajute în studiul unor limbi străine, pretinzând că o face numai și numai pentru a fi cât mai des în casa acestuia, aluzia sugerând relații – bănuiesc imaginare – între el (Dorneanu) și soția lui Mircea. Despre trecutul lui M. Ionescu nu știu nimic. În afara unor tachinări frecvente, nu rețin niciun incident deosebit între el și ceilalți din grup."

Declarația lui Marin:

„Regret nespus că primele relații care le dau despre un coleg succed unor evenimente tragice, de neînțeles. M. Ionescu a venit la noi în primăvara anului 1960. Rețin data, pentru că imediat ce a preluat funcția de controlor tehnic am avut împreună câteva discuții pe teme profesionale, care au sfârșit prin a atrage atenția direcțiunii.

Totdeauna, când un nou angajat se repede să ia taurul de coane, evenimentul nu rămâne neobservat. Câteva luni mai târziu, M. Ionescu a renunțat să mai aibă idei, ceea ce i-a atras imediat simpatia celor din jur. Atribui această metamorfoză opoziției unora dintre colegi. Nu întârzia, nu lipsea, nu-și neglija atribuțiile, dar nici nu încerca, așa cum făcuse la început, să caute căi și soluții noi, multe depășind perimetrul sectorului său. Într-o anumită împrejurare (petrecere), ne-am descoperit câțiva dornici de a ne încerca șansele la jocul de cărți, desigur la modul simbolic. În felul acesta s-au permanentizat legăturile dintre noi. Ne vedeam cel puțin o dată pe săptămână, în special sâmbăta. În căsnicie, Ionescu s-a dovedit mai norocos decât în celelalte jocuri ale hazardului. Are o locuință confortabilă, moștenită mi se pare de la părinți. Nu are copii. Din câte am auzit, părinții i-au murit de mult. În ultima vreme – chestiune de câteva săptămâni – circula tot mai intens zvonul că Ionescu ar fi găsit o nouă metodă de-a se face agreabil superiorilor. În orice instituție salariații au anumite opinii despre director și destule urechi care ascultă spre a raporta imediat, evident dacă respectivul conducător se pretează. Se spune deci că M. Ionescu ar fi fost o astfel de ureche, ba, mai mult, că-și incita colegii, notând conștiincios tot ce se vorbește. Repet, nu sunt decât simple prezumții, conjugate poate cu faptul că, trimestrial, Mircea primea primă. Cert este că, în mod surprinzător, toți cei care și-au spus părerea, de față fiind și M. Ionescu, au avut de suferit (de exemplu, Pandele și Vasiliu nu au mai fost trimiși în străinătate). Posedă un carnet CEC pe care a depus până în prezent optzeci și șase de mii pentru mașină. Odată, la o partidă de pocher,

a pierdut aproximativ o sută de lei. Cum era destul de beat, a strigat: «Scuip pe banii ăştia! Într-o zi, voi fi cel mai bogat om.» Cineva a întrebat dacă a găsit cumva vreo comoară. Ionescu părea că regretă afirmaţia făcută. Asta este tot ce ştiu. Nădăjduiesc din inimă ca declaraţia mea să faciliteze, cât de cât, ancheta."

Nimic deosebit. Mi-am notat totuşi câteva ipoteze, deşi la prima vedere niciuna nu justifica asasinatul:

a) Eventualitatea unei duşmănii iscate prin repetatele „informaţii" furnizate direcţiunii de către victimă;

b) Faptul că Ionescu obişnuia să trişeze la joc. (E oare singurul din grup?);

c) Rivalitate sentimentală? (Soţia lui Ionescu pare a fi o femeie deosebit de frumoasă.)

Am reţinut, de asemenea, anumite precizări:

„Nimic nu ne leagă pe unul de celălalt, ba, mai mult, am convingerea că ne dispreţuim reciproc" (Sachelarie).

„Într-o bună zi – afirmă Ionescu – voi fi cel mai bogat om" (Marin).

„Nu am înţeles de ce îmi ascundea adevărul – povestea cu marinarul – pentru că eu nu mă înşelasem" (Vasiliu).

„Pandele şi Vasiliu nu au mai fost trimişi în străinătate" (Marin).

Recitind declaraţiile, m-a frapat o neconcordanţă. Deşi Pandele e cel mai guraliv din grup, declaraţia sa era foarte succintă, în vreme ce Marin, care scoate o vorbă la trei zile, îmi oferea cele mai variate amănunte.

În privinţa lui Dorneanu, mult mai târziu aveam să-mi dau seama că frazeologia penibilă înşirată în declaraţie

făcea parte din stilul său personal. L-am surprins în diferite ocazii renunțând cu dezinvoltură la acest „stil".

Alături de declarații am pus anonimele, încercând să găsesc eventuale similarități grafologice.

În asemenea situații, indicii prețioase oferă limba folosită, bogăția lexicului, stilul, greșelile de ortografie, folosirea regionalismelor sau a vulgarităților etc...

Am cântărit cu răbdare fiecare cuvânt din cele trei anonime. Concluzia că au fost scrise de un intelectual se impunea de la prima lectură. Trebuia procedat prin eliminare.

Cabanierul și nevastă-sa numai de preocupări livrești nu puteau fi acuzați. Vocabularul lor era foarte redus, semn incontestabil că nu se omoară cu lectura.

Ceilalți aveau o ușoară tendință de a cocheta cu termenii fără a recurge – exceptându-l pe Dorneanu – la formulări voit savante, incomprehensibile.

Observasem de la început, în prima anonimă, că autorul nu și-a însușit perfect noua ortografie. „Dintr-o", de exemplu, era scris cu apostrof. Căutam o eroare asemănătoare în cele cinci declarații și, spre norocul meu sau neșansa autorului, am descoperit-o. Îi aparținea lui Vasiliu.

Evident, orice caligrafie variază în funcție de condițiile în care a fost practicată (instrumentul de scriere, condiții atmosferice, poziția, starea psihofiziologică), dar deprinderea scrisului se deosebește de la un individ la altul.

Declarația lui Vasiliu și anonimele respectau aproape identic spațiul alb de pe margine, având aceeași direcție a rândurilor (tendință vizibilă de a urca).

Probele erau mai mult decât evidente, și totuși...

Capitolul 8

„SPIONII“ RAPORTEAZĂ

Cabanierul apăru cu un serviciu de pescuit complet și patru peștișori, atârnând jalnic la capătul unei sfori.

Mi-i arătă cu un surâs care voia să spună: „Asta-i toată isprava“, apoi intră în bucătărie.

„Dumnealui și-a căutat alibiul în apele negre ale lacului“, gândii, urmărindu-l, în vreme ce se depărta.

Patru pești se puteau prinde în câteva ore sau în câteva minute, așa că orice calcul în privința timpului petrecut în afara „scenei“ era hazardant.

S-a întors repede, îmbrăcându-și halatul din mers. Cu același aer profesional a ținut să se informeze dacă am dormit bine.

I-am întors-o:

– Dar dumneata?

– Ca un prunc nou-născut.

„Pruncul" avea ochii încadraţi de cearcăne vinete, care, dezminţindu-l, glăsuiau altfel.

– N-aş fi crezut că se poate pescui prin împrejurimi.

– Se poate. Dacă aveţi buna plăcere, sculele vă stau la dispoziţie; n-o să prindeţi cine ştie ce, dar, oricum, vă puteţi distra o oră, două.

– Pun rămăşag că dumitale nu ţi-au trebuit mai mult de zece-cincisprezece minute pentru „recolta" de astăzi.

– Da' de unde! făcu el repede. Mă căznesc de la şase dimineaţa. Fiecare cu patima lui, mai adăugă cu un aer de scuză.

– Bine că ai ales-o pe cea mai nevinovată. Alţii au patima sângelui sau... Dumneata n-ai furat niciodată, nu-i aşa?

A clipit scurt, zâmbindu-mi complice.

– M-aţi recunoscut? Ştiam că o să mă recunoaşteţi.

Îmi frământam creierul să găsesc o explicaţie curioasei sale metamorfoze.

Firesc era să fie speriat abia acum, şi nu ieri când încă nu fusese recunoscut.

– Şi zi aşa, domnule Hristu – acesta era numele omului care purtase cu ani în urmă cămaşa cu desen fistichiu regăsită în magazie – ne întâlnim din nou.

– De, se mai întâlnesc oamenii...

– Te aşteptai?

– Nu.

– Înseamnă că ţi-am făcut o surpriză.

– Înseamnă.

– Plăcută?

– Dacă am să vă zic că n-am închis obloanele toată noaptea de bucurie, o să mă credeţi?

– Nu. Nu de asta n-ai dormit dumneata!

– Adicătelea, ce vreți să spuneți?

– Cineva afirmă că te-a auzit azi-noapte amenințând pe altcineva cu moartea.

– Minte ca un popă de țară.

– Și dacă am să-ți spun că popa ăla sunt de fapt eu?

– Dumneavoastră? Și la ce biserică împărțiți prescura?

M-am făcut că nu-i bag în seamă obrăznicia.

– De ce plângea soția dumitale?

– I-am povestit filmul ăla cu două orfeline și... știți cum sunt femeile!

– Te joci cu focul, Hristule, și nu e bine.

– Zău?

– Nu e bine deloc. În cabană a fost asasinat un om!

Hristu se rezemă, căutând sprijin.

– Crimă?!... Eu... Pe sănătatea mea...

– Iar începi?

În ochi îi jucau lacrimi.

– Tovarășe căpitan... vă jur... ca la duhovnic... Și amintindu-și gluma proastă făcută înainte, rămase cu gura deschisă.

– Pe cine amenințai azi-noapte?

– Pe nimeni.

– Hristule!

Făcu o mică pauză, apoi mărturisi:

– Pe nevastă-mea.

– De ce?

– Cum de ce? Știu eu de ce?

– Nu știi? Hai, să te ajut. Îi spuneai că, dacă scoate o vorbă, o ucizi. E adevărat?

Din nou începu să tremure.

– Adevărat...

– De ce?

– Tovarăşe căpitan...

– De ce?! Care vorbe nu trebuia spuse şi cui?

– Dumneavoastră.

S-a apropiat de mine hotărât să cadă în genunchi. L-am oprit.

– Tovarăşe căpitan, numai ce-am ieşit de la pârnaie, nu mă nenorociţi. Spun adevărul. Tot adevărul... ca lacrima.

– Ca lacrima să fie, Hristule! L-am ameninţat cu degetul.

– Ca lacrima! Pe sănătatea mea, tovarăşe căpitan! Nevastă-mea ştia că de, eu, ca omul, am uitat să trec în hârţoage toate alea...

– Asta-i tot ce ştia nevasta dumitale?

– Mai ştia că luasem nişte lovele.

– Câte „lovele" ai luat, Hristule?

– Câteva sutici...

– Ia mai gândeşte-te!

– Zeci de sutici... dar nu multe... Acu' le-am pus la loc, care vasăzică basma curată...

Dacă ăsta era adevărul, problema ţinea de resortul colegilor mei de la Economic.

– Bine, Hristule, să zicem că te cred.

– Să mă credeţi, tovarăşe căpitan. Pe sănăta... Vai de sufletul meu amărât! Crimă! La mine? Pe cine au ucis, tovarăşe căpitan? Când?

Tremura de-a binelea.

– Ce-ai făcut azi-noapte pe culoar?

– Care culoar?

– Câte culoare sunt în cabană, Hristule?

– Iertaţi-mă, tovarăşe căpitan. Am ieşit la tauletă, ca omu'.

– La ce oră?

Se gândi puțin, apoi ridică din umeri.

– Te-ai întâlnit cu cineva?

– Da... În dreptul tauletei m-am întâlnit cu nebu... ăl cu radio.

– Vasiliu?

– Cu Vasiliu, tovarășe căpitan. Mi-a cerut un chibrit.

– La toaletă ai ieșit înainte sau după „discuția" cu soția?

– După, tovarășe căpitan. Știu precis. După.

– Și-n afară de Vasiliu nu mai era nimeni? Gândește-te bine, Hristule.

Își alese o expresie dintre cele mai meditative. Se vedea limpede că e jucată.

– Nimeni, tovarășe căpitan. Nu mai era nimeni.

– Poate reții vreun amănunt, vreo ușă trântită sau vreun zgomot suspect.

– Mi s-a părut la un moment dat că umblă un ghiorlan la ușa camerei mele. Am deschis repede, am plimbat farul: nimeni.

– Bine, Hristule.

– E bine, tovarășe căpitan? Slavă Domnului că e bine!

– Dar dacă m-ai mințit cumva, să știi că n-am să ți-o iert.

O tuse discretă îmi atrase atenția. În capul scării stătea Dorneanu.

– Iertarea ca și nectarul, interveni el, sunt articole de prohibiție rezervate zeilor. Noi, căpitane, nu suntem decât simpli muritori.

M-am enervat de-a binelea.

– Ascultă, domnule Dorneanu, urcă, te rog, în camera dumitale și meditează asupra balivernelor pe care mi le-ai înșirat în declarație.

S-a retras repede bâiguind ceva care aducea a scuze.

– Dubios individ! conchise gânditor cabanierul.

– Nu-mi miroase bine tărășenia asta, Hristule!

– Nici mie...

– Prea e încurcată al naibii.

Își luase aere de confident.

– Păi, să facem ceva, tovarășe căpitan.

– Să facem, Hristule. Mă bucur că ești dispus să mă ajuți.

– Oricând și la orice oră, rosti sentențios, împreunându-și mâinile pe piept, gestul său favorit de bună-credință. Eu, când e vorba să ajut miliția...

– N-ai zi, n-ai noapte! Bine, Hristule. Când am apărut în cabană m-ai recunoscut?

– Cine nu vă recunoaște pe dumneavoastră? Un bărbat așa, cum să vă spun... ca Raj Kapur...

– Și te-ai grăbit să-i înștiințezi.

– Eu?!? Pe sănă...

– Hristule!

– Le-am spus, tovarășe căpitan, de ce să mint, le-am spus.

– Așa? La prima noastră discuție te-am rugat să-ți amintești dacă n-ai băgat de seamă când îi serveai, când jucau pocher sau, în general, vreun amănunt care m-ar putea interesa.

Hristu se luă în serios

– Jucau pe parale, tovarășe căpitan, și paraua e ochiul dracului.

– Se juca mare?

– Ei zicea că la cinci bani deschiderea, dar parcă poți să știi? Chiar și la cinci bani, cu blaint obligatoriu, pă de

trei, ori pă de șase ori, mai un pasparol, s-adună, observă Hristu cu competență.

– Altceva?

Păru nemulțumit că trecusem prea ușor peste ipoteza unor vrăjmășii iscate la joc.

– Altceva ce să vă spui? Cobea mi s-a părut că-i privește cu ochi spurcați.

– Care cobe?

– Ăl cu apa minerală.

Admițând că era sincer, exista pericolul ca din exces de zel Hristu să-mi furnizeze amănunte denaturate de impresii false.

– Ai un foc?

Îmi propusesem să verific felul în care folosește chibritul. N-am reușit. Cu gesturi iuți, profesionale, cabanierul îmi oferi flacăra unei brichete... Am trecut la altceva.

– Recunoști cuțitul, îl iscodii, arătându-i arma cu care se comisese crima.

Hristu se îngălbeni.

– Ăsta e cuțitul meu, tovarășe căpitan. De la bucătărie...

Începu să tremure.

– Pe sănătatea...

L-am oprit. Cunoșteam repertoriul.

– Când i-ai observat lipsa?

– Acum... Dacă nu mi-l arătați...

Își privea cuțitul hipnotizat. L-am învelit cu grijă, făcându-l să dispară în buzunar.

Telefonul începu să sune, și cabanierul ridică receptorul.

– Alo?... Ce?... Care marmeladă?... Care vagon?... Care transport? Ești plecat cu sorcova, neică! Aici e directorul cabanei Dor de munte!

Închise amuzat.

– Apropo, Hristule, cine l-a reparat?

– Eu. I-am schimbat receptorul. Aveam în magazie un aparat vechi.

– Te pricepi și la... „tehnică"?

– De, ca omul...

– Bine, Hristule. Stai aici și fii cu ochii în patru.

– Ordin, tovarășe căpitan, c-am făcut și eu armata.

Luase poziția de drepți, uitându-și surprinzător de repede spaima.

Singurii mei colaboratori, sinceri, fiind „spionii" strecurați în cursul nopții la bocancii „prietenilor", am ieșit pe platoul din fața cabanei să le primesc „raportul".

Cinci cărări de urme se depărtau către Râpa Dracului.

De jur împrejur nu se vedea nimeni. În eventualitatea în care totuși cineva îmi urmărea mișcările, m-am așezat pe o piatră, mi-am aprins o țigară și cu aerul cel mai natural posibil am început să trasez la întâmplare, cu o crenguță uscată, linii pe terenul jilav. „Jocul" nu era deloc întâmplător. Unisem urmele lăsate de călcâiele pașilor, obținând astfel o linie frântă. Prin centrul acestui zigzag am tras altă linie – axa cărării de urme. Există în folclorul nostru un proverb al naibii de adevărat: „Omul când e necăjit se cunoaște pe pășit."

Într-adevăr, practica de urmărire penală a dovedit că studierea întregului complex de mișcări, fixat prin exercițiul mersului, duce la obținerea unor rezultate prețioase în identificare. Cărarea de urme din imediata mea apropiere era semnată de „spionul X", deci îi aparținea lui

Sachelarie. Una dintre urme era mai adâncită, păstrând perfect conturul bocancului.

„Aici Sachelarie s-a oprit câteva clipe să se odihnească sau ca să-şi aprindă o ţigară." Am optat pentru a doua opţiune. Alături de chibritul meu, ars pe jumătate, se afla un al doilea băţ.

Brusc, urmele au început să se scurteze, având imprimate îndeosebi vârful bocancului. Însemna că Sachelarie grăbise pasul, fugise chiar, pentru a-i ajunge pe ceilalţi. Unghiul pasului, precizat de orientarea vârfurilor, era foarte mic. Un astfel de mers îl au de obicei oamenii care transportă o greutate în spinare. Păşesc, căutând în permanenţă echilibrul. Rucsacul lui Sachelarie era sus şi, practic, nu avea ce să transporte în plimbarea comună spre Râpa Dracului.

Rămânea în picioare varianta că omul făcuse armata la cavalerie sau că fusese marinar.

Pentru un neiniţiat, întreprinderea mea avea ceva din tentativa de a descoperi urmele unui naufragiu golind cu o cană imensitatea oceanului. Adevărul e că însuşirea acestei metode mi-a luat ani de studiu.

Datele riguros ştiinţifice trebuie completate cu o oarecare fantezie. Rutina, în afară de îndemânare, nu înseamnă decât limitare, suficienţă, un „bis" fără rezonanţe sau una falsă prin faptul că e mereu aceeaşi, neţinând seama de realitatea în continuă evoluţie.

Am citit apoi raportul spionului care obişnuia de curând să se semneze prin trei linioare. Erau urmele lăsate de bocancii lui Marin.

„Cam de dimineață a început să bea." Axa cărării de urme, frântă și întortocheată, mărturisea fără dubii cauza pentru care pașii săi ezitau.

Cărarea de alături era marcată pas cu pas de semnul //.

„Pandele a mers alături de Marin probabil ca să-l tachineze pe seama alcoolului."

Multă bătaie de cap mi-a dat urmele lăsate de Dorneanu. După zece-cincisprezece pași parcurși în linie dreaptă, urmele porneau brusc în dreapta câțiva metri, apoi continuau drept înainte, ca să cotească spre stânga. Tiparul se repeta de câteva ori. În cele din urmă, m-am dumirit. „Domnul ăsta nu se prea bucură de trecere! A încercat să-i spună ceva lui Pandele și, nefiind băgat în seamă, s-a deplasat la cealaltă extremitate a grupului, evident fără succes."

Puțin mai târziu, sintetizam informațiile citite pe terenul din jurul cabanei.

Cercetarea amănunțită a cabanei și a împrejurimilor mi-a luat trei ore. Bănuiam de la început că nu voi descoperi nimic. Presupusul personaj care încă nu intrase în scenă începuse să-și piardă din consistență chiar de la ultima mea convorbire cu Ionescu.

În afara camerelor ocupate de noi, Dor de munte dispunea de un dormitor comun pentru sezonul de vârf. Câteva oficii și magazia de alimente completau numărul încăperilor.

Cabana fiind construită în anii noștri, existența unor încăperi secrete era exclusă.

Și totuși am făcut o descoperire ciudată.

Alături de magazie, o altă încăpere, fără pretenții, din bârne și trunchiuri de brad, adăpostea o curioasă

îngrămădire de pietre. Căutam logica trebii, refuzând să admit ideea că cineva le ocrotea fără motive întemeiate.

Am intrat. În mijloc, un cotlon rudimentar deasupra căruia, sprijinindu-se reciproc, zgâriau tavanul câteva colțuri de stânci înnegrite de fum.

„Dar asta e o baie de aburi!"

O baie de aburi la două mii de metri altitudine avea ceva din firescul unui cârd de gâște păscând liniștite pe spațiile verzi din centrul Capitalei.

De fapt, dacă stau bine și mă gândesc, doar denumirea în sine ridică pretenții. Instalația, fiind foarte simplă, este întâlnită adesea chiar și în mediul rural. Dacă peste câteva pietre bine încălzite arunci o găleată cu apă, poți lesne să te bucuri de binefacerile respectivului procedeu.

Am ieșit, fără să bănuiesc că drama a fost grăbită tocmai de această baie, modest improvizată de către Hristu.

Capitolul 9

CINE A UCIS?

Întorcându-mă, l-am surprins pe Pandele măsurând cu privirea distanța dintre acoperiș și ferestrele aflate în apropiere. Era absorbit de calcule și nu a observat când am ajuns în spatele lui.

– Așa-i că se poate pătrunde și de pe acoperiș?

Pandele se întoarse fulgerător, ca mușcat de șarpe. Un amestec de surpriză și ciudă îi colora ochii, afișând, ca de obicei, o expresie batjocoritoare.

– Știi ceva, inspectore? Cu un strop de perspicacitate ai putea evita eforturile penibile de a ne investiga. Trebuie că îți merg rău socotelile dacă te-ai apucat să sperii copiii...

– Iată un copil, cu un fel de a se juca al naibii de curios...

A ridicat din sprâncene și, încercând să pară indiferent, îmi propuse:

– Hai să bem un coniac!

– Poate mai târziu. Deocamdată aș prefera să facem câțiva pași împreună, dacă, bineînțeles, n-ai nimic împotrivă.

Mergeam de câteva minute alături, în tăcere. Pandele își recăpătase aerul de siguranță. Începuse să fluiere încetișor, izbind cu piciorul pietricelele întâlnite în cale.

„Întâmplător" alesesem cărarea care ducea spre helești, crezând că n-o să observe. Mă înșelasem.

– Tare naiv mă crezi, inspectore! (Îi făcea deosebită plăcere sau își imagina că mă necăjește uzând de acest apelativ.) Omul legii îl atrage pe infractor la locul crimei, pentru a-i urmări reacțiile.

Se amuză un timp, apoi continuă:

– Îți pierzi timpul degeaba. Nu sunt eu acela.

– Să te cred? De altfel, nu știu despre ce crimă vorbești. Aici, pe malul lacului, nu s-a comis nicio crimă.

– Încă nu s-a comis, preciză Pandele, aceentuând ostentativ pe „încă".

– Mă bate gândul să-ți amintesc că în ultimul timp obișnuiam să primesc asemenea informații în scris.

Credeam că o să-mi reproșeze insinuarea. Nu a făcut-o. Tăcu un timp, apoi mă întrebă brusc:

– De fapt ce vrei să afli de la mine?

– Cât mai multe. De pildă, ce-ai făcut aseară la pocher?

– Am pierdut. Și eu, și Sachelarie, și Vasiliu...

– Înseamnă că singurul norocos a fost Ionescu. Apropo, cât a câștigat?

– Câteva sute. Două sau trei sute.

– Norocul să-l fi ajutat sau o oarecare îndemânare în a da cărțile?

– Toți avem o „oarecare" îndemânare.

– Nu înțeleg de ce mai jucați. În sfârșit, spune-mi altceva. Ce l-a împins pe Ionescu să te pârască șefilor ori de câte ori făceai glume pe seama lor?

– Ai și aflat? A! Înțeleg unde bați! Nu zău, inspectore, chiar așa de proastă impresie fac?

– Dimpotrivă. Uite, ca să fiu sincer, personal, cred că ești mult mai puțin rău decât vrei să pari.

– Înseamnă că fac o impresie detestabilă.

– Marin susține că l-a auzit pe Ionescu lăudându-se cam așa: „Într-o zi voi fi cel mai bogat om."

– Pe dracu'! Hai să fim serioși. Oricine se îmbată amenință că va face și va drege... Altceva?

– Vorbește-mi despre prietenii dumitale.

Părea că abia așteaptă întrebarea. S-a oferit imediat:

– Cu plăcere. Numai că, vorbind despre amicii mei pentru anumite încadrări, mi-ar trebui un îndreptar zoologic. Cu cine să începem?

– Indiferent. Cu Dorneanu, de pildă. Ce părere ai despre el?

– Execrabilă.

– De ce? Pare un inofensiv...

– Tocmai pentru că pare! N-ai idee ce lichea e în fond: mincinos, egoist, rău, incapabil, zgârcit, ranchiunos, infatuat...

Șirul calificativelor amenința să nu se mai isprăvească.

– Se vede treaba că nu-l prea ai la inimă dacă faci atâta risipă de vopsea neagră.

– Dimpotrivă! Mi-e chiar simpatic. De altfel, singurul simpatic din grup.

– Mă gândesc cu groază la ce-o să-mi audă urechile despre ceilalți.

– La urma urmei, dumneata mi-ai cerut să-ți vorbesc. Suportă!

Am luat un aer resemnat, îmbiindu-l să continue.

– În rest, nu se lăsă rugat Pandele, tipul e total neinteresant.

– Pare totuși un om cultivat.

– Pe dracu'! Spoială! Decor! Se laudă că a „atacat" filozofia la München, dar n-a făcut nicio brânză. S-a întors în țară și cu banii lui tac'su, de bine-de rău a terminat Dreptul. Un caraghios. Unde mai pui că are tupeul să-și atribuie cea mai complexă calitate pentru care trebuie să fii dotat de natură: ratarea.

– N-aș vrea să te jignesc vorbindu-ți de rău prietenii, am declarat pe ton neutru, dar am impresia că, pomenind de ratare, intri pe terenul lui Marin.

– Ex-doctorul? făcu Pandele, alegând să ignore ironia. Ai sesizat bine. Un ratat sau, în orice caz, unul care promite.

– Ai și despre el la îndemână oarecari calificative?

– Evident. Crud, ursuz, necioplit, bețiv, ingrat...

– Și, probabil, ranchiunos?

– Cel mai ranchiunos!

– De ce-i spuneți ex-doctorul?

– Pentru că așa se vorbește despre cineva care a avut un titlu și l-a pierdut. Gurile rele pretind că pe vremuri a fost amestecat într-o istorie dubioasă. Și mai spun gurile rele că era un medic bun. Personal, nu aș avea încredere să mă las pe mâinile lui.

– De ce?

– N-ai băgat de seamă ce ochi are? Cu asemenea oameni nu e bine să te întâlnești noaptea. Râse sleit, înfiorându-se, și întrebă: Altcineva?

– Sachelarie, să zicem.

– A, contabilul! Vanitos, meschin, pozeur și uneori trivial.

Mi-am amintit că Sachelarie a fost singurul din grup care a sărit în apă după Ionescu. L-am întrebat cum își explica gestul.

– Îi place uneori să epateze, atât și nimic mai mult. Ți-am spus doar: pozeur. Despre Vasiliu nu mă întreba. Un nefericit.

L-am întrebat totuși:

– E adevărat că a fost cândva internat la Central?

– Adevărat.

A tăcut, privind îndelung apele negre.

– Spuneai, printre altele, că Dorneanu și Marin sunt ranchiunoși. Așa să fie?

De astă dată, nu s-a mai grăbit să-mi răspundă. Părea nemulțumit că i-am pus la îndoială exactitatea informațiilor, dar când a început să vorbească, mi-am dat seama că altceva îi determinase ezitarea.

– O cunoști pe soția lui Ionescu?

– Nu.

– Păcat! E cea mai frumoasă femeie pe care am întâlnit-o vreodată. Venise la noi în întreprindere acum doi ani, prin martie, și, o lună mai târziu, aproximativ trei sferturi din bărbați erau îndrăgostiți de ea.

– Să nu-mi spui că și Dorneanu. Oricum, e destul de în vârstă.

– Dacă ar afla ce ai spus, l-ai putea socoti de pe acum printre dușmanii dumitale de moarte.

– Mă înspăimânți!

– Te previn. Nu-l cunoști pe Dorneanu.

– Și ce s-a întâmplat cu fața aceea frumoasă?

– Ceea ce se întâmplă de obicei cu fetele frumoase: s-a măritat. S-a măritat cu Ionescu. Patru oameni erau gata să-i ofere marea cu sarea și ea l-a ales pe al cincilea: Ionescu. Monument de prostie. Dădu din mâini a lehamite: în sfârșit, morții cu morții...

– Trebuie să înțeleg că printre cei patru care au pierdut cursa se numără și Dorneanu?

– Și el...

– Bine, dar ăsta nu-i un motiv să-i porți cuiva sâmbetele!

M-a privit compătimitor.

– Repet, nu-l cunoști.

– Adevărat, sunt multe lucruri pe care nu le cunosc. De pildă, nu cunosc numele celorlalți trei rivali. Te pomenești că și ei fac parte din grupul vostru.

– Închipuiește-ți.

– Ia te uită, am încercat să-l flatez, devii din ce în ce mai interesant.

– Cam târziu bagi de seamă, inspectore. Da, sunt și ei pe aici.

– Dacă îmi dai voie, am să încerc să ghicesc. Sachelarie?

Pandele aprobă printr-o înclinare a capului.

– Marin?

– I. Gh. Marin, fost medic primar, actualmente proiectant la IDGHIB...

– Și al treilea?

– Știi foarte bine, inspectore, cine-i al treilea, dar, dacă ții neapărat s-o auzi din gura mea, fie: al treilea sunt eu.

– Iată că am ajuns și la dumneata. Mărturisesc, sunt foarte curios să te cunosc. Hai, începe cu calificativele.

M-a privit lung, concentrat și a rostit apăsat:

– Un singur calificativ mă caracterizează: MINCIUNA.

– Să știi că nu mă păcălești. Minți când spui că minți. Altminteri între omisiune și minciună există o oarecare diferență. Cu cine te-ai întâlnit azi-noapte pe culoar?

Răspunsul veni rece, aproape ostil:

– Nu-mi amintesc.

– Nici dacă te străduiești puțin? Este exclus ca tocmai dumneata, cu simțul dumitale de observație, să nu fi băgat de seamă. Hai, încearcă, eu am răbdare.

– Nu știu, poate cu Marin, poate cu Vasiliu... Altceva?

Mi-am ales o țigară.

– Ai un foc?

Izbucni într-un hohot de râs artificial și, căutându-se prin buzunare, îmi oferi o cutie de chibrituri. Era identică cu cea găsită de mine. Am reținut felul economicos în care fuseseră aprinse câteva bețe.

Pandele aștepta să-mi aprind țigara, apoi întinse mâna după cutie.

– Așadar, nu-ți amintești sau nu vrei să-ți amintești?

– Încă n-ai observat, domnule căpitan, că sunt animat de cele mai bune intenții?

– Recunosc, reluai nu prea convingător, că în timpul nopții, când traversezi culoarele aproape cu ochii închiși, imaginile sunt confuze. În schimb, dimineața, după un somn odihnitor, poți reține lesne câte ceva. De acord? Cum nu se grăbea să-mi răspundă, am continuat: Spune-mi, te rog, unde te aflai în momentul în care s-a comis crima?

– Unde se află oricare om normal venit la munte ca să se odihnească.

– Adică?

– În pat. E necesar să precizez și poziția?

– Dacă se poate...

– Orizontală, pe spate, având piciorul drept puțin îndoit. Pijama cu ursuleți și botoșei... Schimbă tonul, devenind agresiv: Uite ce este, tovarășe căpitan, am impresia că dorința dumitale de a mă cunoaște se confundă cu spionajul pe gaura cheii.

Nu-l mai ascultam. Aveam în fața ochilor tabloul înregistrat în momentul crimei. Pandele ieșise din cameră complet îmbrăcat.

Inginerul rămăsese afară, așezat pe treptele casei. Se juca absent cu niște pietricele, țintind cu îndemânare scorbura unui brad.

Am luat un pahar cu sifon de la bar și-am înghițit un antinevralgic. Când m-am întors la fereastră, inginerul se îndepărtase binișor de cabană în direcția pădurii.

„Unde s-o fi grăbind?"

O privire scurtă a lui Pandele înapoi, peste umăr, îngrijorată, îmi curmă șovăiala. Am ieșit după el. Urmărirea prin pădurea pleșuvă, cu copaci dezfrunziți de toamnă, reduși la simple verticale întunecate cu crengi dezolant de goale, era foarte anevoioasă. Mă strecuram cântărindu-mi pașii, atent la scrâșnetul uscăturilor gata să-mi trădeze prezența. Dar Pandele mergea acum foarte repede, nepăsându-i, ori făcând abstracție de ipoteza unei supravegheri. Se opri abia la buza prăpastiei care hotărnicea pădurea, măsurându-i imprudent, timp de câteva minute, adâncimea. Stătea cu mâinile în buzunare, privind concentrat în gol. Probabil canadiana umflată de vânt mi-a dat senzația că se clatină. „Cât de ușor ar putea cădea victimă unei tentative de omor", nu m-am putut

împiedica să gândesc. Un brânci și... Am încercat tulburătoarea senzație că inginerul Pandele, acolo, în fața prăpastiei, se află la marginea vieții.

Și totuși, în cursul nopții blocase clanța la ușă...

Într-un târziu, scoase din buzunarul de la piept o scrisoare. O parcurse cu atenție, apoi minuțios, cu răbdare, începu s-o rupă. Aruncă totul dintr-odată. Bucățelele de hârtie, confetti răsfirate evantai în vânt, ezitară lung deasupra abisului.

Pandele privea cum inexorabil, una după alta, cădeau înghițite de hău.

Singur la o masă, cu o sticlă de coniac consumată pe trei sferturi, Marin părea adâncit într-o meditație profundă. Avea fața trasă, cu cearcăne adânci.

„Încă unul care n-a dormit toată noaptea", mi-am zis, îndreptându-mă spre bar, unde Hristu îmi făcea tot felul de semne.

L-am urmat în bucătărie.

– Tovarășe căpitan, începu el îndată ce rămaserăm singuri, așa cum mi-ați spus, m-am gândit ce-au mai făcut indivizii.

– Înseamnă că într-adevăr vrei să mă ajuți. Și?

– Poate a-ți băgat de seamă, în spatele cabanei am încropit o baie de aburi. Doctorul mi-a recomandat să fac câte trei băi pe săptămână... Ei bine, acolo indivizii erau cât pe ce să se bată.

– Când?

– Cu o zi înainte de a sosi dumneavoastră. Mi-au cerut voie să o folosească. Cum eu sunt inimă largă, că pe partea asta nu mă cunoașteți, tovarășe căpitan, le-am

aprins focul. Lemne ați văzut, slavă Domnului. Unul din ei n-a vrut să intre. Zicea că nu-l interesează, că n-a făcut niciodată și că-i așteaptă afară.

– Cine zicea?

– Urâtu'!

– Care urât?

I-au trebuit câteva minute ca să-l indice pe Ionescu. Hristu încă nu le învățase numele.

– P-ormă, dacă a văzut că ăilanți sunt puși pe garagață, și-a scos nădragii, dar chiloții n-a vrut să și-i scoată în ruptul capului. Mă miram și eu, că de, era între bărbați. Acu' vă dați seama ce băşcălie. Doi s-au repezit să-i tragă cu forța. Urâtu' se zbătea cu mâinile și picioarele și urla ca din gură de șarpe. Până la urmă, l-au lăsat în plata Domnului. Asta e...

Mă cercetă îndelung cu privirea, încercând să vadă ce impresie făcuse asupra mea informația.

– Altceva?

– Altceva nimic.

S-a posomorât.

– Bine, Hristule, am să mă gândesc la ce mi-ai spus. Fă-mi o cafea tare!

Marin stătea la aceeași masă, în aceeași poziție.

– Îmi dai voie?

Și, fără să-i aștept răspunsul, m-am așezat alături, având grijă să nu-l frustrez de lumina palidă care se strecura prin perdele.

Marin s-a uitat la mine, de parcă atunci m-ar fi văzut pentru prima dată, apoi, dând semne că mă recunoaște, încuviință tăcut. Încercam să-mi explic beția lui tristă,

dar fără să vreau toate ipotezele mele se învârteau în jurul crimei.

Știam că tăcerea îi ajunsese proverbială, de aceea am rămas surprins auzindu-l murmurând:

– Prilejuri de a te înălța în ochii celorlalți se găsesc mereu. Pentru asta nu-ți trebuie nici spectatori, nici reflectoare.

Am așteptat să continue. Și-a umplut paharul încet, cu gesturi măsurate, i-a gustat conținutul abia muindu-și buzele și dintr-odată l-a sorbit până la ultima picătură.

Încercam zadarnic să deslușesc sensul celor câteva cuvinte. Mult mai târziu, în decursul anchetei, aveam să înțeleg că nu fuseseră aruncate la întâmplare.

Marin părea hotărât să nu mai deschidă gura decât pentru a face să dispară restul de coniac.

– Bei prea mult.

Fără să-și întoarcă capul, și-a rostogolit spre mine ochii tulburi, țintuindu-mă cu o privire care nu era greu de definit.

– Și ce-ți pasă dumitale?

– N-aș vrea să mă înțelegi greșit. Departe de mine gândul unei conferințe, pur și simplu fac o remarcă: te înrobești cu luciditate.

Tocmai ducea paharul la gură. A ezitat o clipă, apoi l-a golit, vorbind mai mult ca pentru sine:

– În fiecare om există un amestec de stăpân și de rob, cu manifestări alternative. Important e să știi când trebuie să fii unul și când celălalt.

– Văd că tovărășia lui Dorneanu începe să dea roade.

A sărit în picioare.

– Uite ce este, căpitane, eu nu-mi amintesc să te fi jignit vreodată! Cu, sau fără voie!

Zâmbii:

– Curios! Toți se cutremură numai când îi pomenesc numele. Parcă ar avea lepră.

– Din păcate, suferă de o boală mult mai gravă.

– Adică?

Oftă obosit:

– Ar fi prea multe de spus. În orice caz, dacă îmi permiți un sfat: Nu te apuca să iei drept bun tot ceea ce-ți spune.

– Partea proastă e că până acum nu mi-a spus nimic.

– Depinde ce l-ai întrebat.

– Amănunte. De pildă, dacă știe cine-i criminalul.

Încă nu discutasem cu Dorneanu, așa că aruncasem vorbele într-o doară.

Marin izbucni într-un hohot de râs îngrozitor. Cascade prelungi îi dilatau obrajii, strecurându-se printre buzele crispate.

Era un spectacol lugubru. Un om care râde numai din fălci, ochii continuând să privească rece, disprețuitor.

– Tocmai pe el ți-ai găsit să-l întrebi? Tocmai pe el?

Râsul i se curmă brusc, așa cum începuse. Și-a scos pachetul de țigări și, după căutări îndelungate, a descoperit chibriturile într-unul din buzunare.

Era o cutie nouă, fără nicio urmă de frecare. A trebuit să forfotească mult cu degetele până ce-a reușit să prindă un băț. Cu gesturi mărunte, l-a făcut să alunece pe latul cutiei.

– Văd că ai trecere la cabanier. Mie a refuzat să-mi vândă chibrituri. Zice că nu are.

– Poate că nu are, făcu el plictisit. Mi-am adus din București câteva cutii.

– Îmi dai și mie una?

Ridică din umeri, apoi aruncă cutia în dreptul meu.

– Fă o listă cu tot ce-ți trebuie.

Mi-am amintit de caracterizarea lui Pandele: „bădăran." Cel puțin în privința asta, Pandele nu exagerase.

Chibriturile folosite de cei șase „prieteni" păreau să aparțină aceleiași serii de fabricație. Toate aveau pe una din părți reclama stupidă cu oile merinos. I-am mulțumit pentru amabilitate, adăugând:

– Altminteri, nu cred să fiu singurul tapeur.

– Într-adevăr, nu ești singurul. Vasiliu are brichetă, dar tot cu chibrituri își aprinde țigările. Astăzi, i-am dat a doua cutie.

Vasiliu! La fiecare pas mă izbeam de el. Încercam cu disperare să păstrez un echilibru al supozițiilor, o pondere în acuzații.

M-am întors spre Marin. Fixa îngândurat sticla aproape goală.

– Se pare – l-am încercat eu – că acum, după cele întâmplate, Dorneanu are șanse să se bucure de favorurile doamnei Ionescu.

A țâșnit ca un arc, încleștându-mi gâtul. Nu prevăzusem o reacție atât de violentă, așa că m-a găsit nepregătit.

– Dacă mai pronunți o singură dată numele acestei femei alături de numele acestui vierme, te omor!

Cu o mișcare iute i-am întors mâna la spate.

– Pe cine ai mai omorât? Pe cine?

– Lasă-mă!

I-am dat drumul, privindu-mi palma. Amintirea contactului cu degetele sale umede mă înfioră.

Marin căzu pe scaun, bolborosind răguşit:

– Da... am omorât! Dar nu acum şi nu pe cine bănuieşti dumneata.

– Dovedeşte!

– Nu aveam nimic de împărţit cu el.

– Dovedeşte! Dovedeşte că nu aşteptai ca nevasta lui să rămână liberă. Dovedeşte că nu îi făceai curte!

– Curte îi făceau ceilalţi. Dumneata singur mi-ai comunicat şansele lui Dorneanu.

Ultimele cuvinte le rosti cu o greutate evidentă.

– Ionescu ştia care sunt sentimentele dumitale pentru soţia lui?

– Nu.

– Nici nu bănuia?

Ridică din umeri.

– Ştiind că pleacă în grup, de ce nu ai găsit un motiv care să te reţină în Bucureşti? În felul acesta aveai posibilitatea să rămâi singur cu ea.

Mă privi cu o mirare a cărei sinceritate nu putea fi pusă la îndoială.

– Ce tot vorbeşti? Niciodată n-am rămas singur cu ea mai mult de două minute.

Nu l-am mai întrebat de ce. Felul în care rostise „ea" răspundea la toate întrebările. O asemenea dragoste putea să-i pună cuţitul în mână. Am schimbat subiectul.

– La ce oră te-ai culcat?

– Când?

– Aseară.

– Zece şi jumătate, unsprezece.

– Nu cumva mai târziu?

– Nu. Mai târziu m-am trezit.

– Te-ai trezit sau ai fost trezit? Încearcă să precizezi.

– Știu eu? De fapt, ce importanță are?

– Lasă aprecierile pe seama mea. Răspunde!

– În sfârșit... am vrut să ies la toaletă.

– Ora.

– Cred că după douăsprezece. Se gândi o clipă, apoi adăugă: Poate preciza Pandele. Era pe culoar.

– Îmbrăcat sau în pijama?

– În pijama, desigur. O pijama caraghioasă, de copii.

– Cu ursuleți?

– Exact.

– Și? Ați stat de vorbă?

– Am schimbat câteva cuvinte în treacăt. Toaleta ocupată îi sugerase lui Pandele o glumă. O glumă proastă și vulgară. Între timp a ieșit Vasiliu. Personal, am renunțat să mai aștept.

– Te-ai întors în camera dumitale?

– Bineînțeles. Câteva minute mai târziu, am adormit.

– Apoi?

– Nu înțeleg întrebarea!

– Ce s-a întâmplat până dimineață?

– Nimic.

– Ești convins?

– În orice caz, eu n-am observat nimic. Nu aveam cum. Adormisem.

– Așadar, ai dormit până dimineață, când te-a trezit urletul lui Ionescu.

– Exact.

– Nu te-ai trezit cumva mai devreme?

– Nu.

– Minți! Când s-a comis crima, nu erai în camera dumitale!

– Eu?!

– Dumneata! Te aflai la toaletă! Mi-amintesc precis. Iar toaleta se găsește foarte aproape de scară. De scara pe care a fost ucis Ionescu.

Începu să tremure.

– Într-adevăr... acolo eram.

– De ce m-ai mințit?

– Pentru că, așa cum ai spus, scara... e foarte aproape.

Încercă să toarne în pahar restul de coniac, dar renunță, ducând sticla la gură.

Efectul alcoolului se arătă numaidecât. Mai liniștit, Marin îmi spuse:

– N-am făcut-o eu, căpitane! Crede-mă!

– Dovedește!

– Cum?

– Ușa de la toaletă era deschisă. N-ai văzut pe nimeni, să zicem, deschizând o altă ușă?

– Nu.

– Gândește-te bine! E un fel de a face dovada pe care ți-o cer.

Medită un timp, apoi spuse:

– Nu. N-am văzut.

Răspunsul era limpede, prea limpede ca să mai insist.

– Spuneai că Vasiliu ți-a cerut chibrituri în două rânduri.

– Exact.

– Amintește-ți când ți-a cerut prima oară.

Mi-a răspuns, fără să se gândească:

– Aseară.

– Mai precis.

– Pe la unsprezece, înainte de culcare.

– Poate să confirme cineva?

– Sachelarie și Dorneanu. Erau pe sală.

– Cutia pe care i-ai dat-o semăna cu asta?

Am scos cutia găsită în camera lui Ionescu. Marin o întoarse pe toate părțile, apoi răspunse evaziv:

– Da... cred că da.

– Era plină?

– Așa cred... Oricum, era nouă.

– A doua cutie ți-a cerut-o azi-dimineață.

– Imediat după... ce-a avut loc nenorocirea.

– Și dumneata nu te-ai întrebat ce-a făcut cu prima? Între unsprezece noaptea și șapte dimineața este exclus să consumi o cutie întreagă de chibrituri.

Ridică din umeri, semn că e foarte încurcat.

Deodată, am avut senzația că cineva mă pironește cu privirea. Am întors brusc capul.

Ascuns în cotul scării, un bărbat asista la discuție.

– Bună dimineața, domnule Vasiliu!

O rupse la fugă. L-am urmat.

Tocmai voia să închidă ușa camerei în care intrase, dar un picior de-al meu, strecurat în deschizătură, l-a împiedicat.

– Nu face prostii, domnule Vasiliu! Ce naiba, ești un om în toată firea. Stai jos Așa. Acum spune-mi de ce-ai fugit, când m-ai văzut?

Abia atunci am reușit să-l observ mai îndeaproape. M-am înfiorat. Fața îi era galbenă, suptă, ochii îi jucau în cap îngroziți, mâinile îi tremurau.

Am repetat întrebarea și de astă dată, spre surprinderea mea, a izbucnit în plâns.

Asemenea reacție, la un bărbat, este întotdeauna, indiferent de împrejurări, neplăcută și tristă.

Am măsurat de câteva ori odaia în lung și în lat, așteptând să se liniștească.

Gânduri de tot felul, ipoteze și soluții scăpate, din cauza oboselii, de sub controlul riguros la care le-am supus în permanență îmi dădeau târcoale într-o înlănțuire haotică.

„Trebuie să mai beau o cafea, să iau ceva tare, în sfârșit, să fac ceva, altminteri partida e pierdută!"

– Ei, te-ai liniștit?

A dat din cap, privindu-mă îndelung.

N-am putut să-i suport mult timp privirea. Ochii lui lipsiți de viață, ca doi bumbi opaci, degajau o tristețe fără margini.

Era pentru prima dată în cariera mea de anchetator când aveam de-a face cu un astfel de om. Întâlnisem o mulțime de infractori care încercau să simuleze iresponsabilitatea. Privirea lui Vasiliu nu putea fi „făcută".

Pur și simplu nu știam cum să procedez.

Citisem undeva că în asemenea cazuri este indicat să dai impresia că nu observi nimic anormal.

– După cum bine știi, astăzi a fost ucis un om și tare mult aș vrea să nu fii dumneata vinovatul. (Eram sincer.) De aceea, am să te rog să mă ajuți. Marin susține că ți-a dat două cutii de chibrituri. Adevărat?

Încuviință fără vorbe.

– La ce le-ai folosit?

– Pentru...

Îmi arătă ţigara. Cum în cealaltă mână ţinea încă bricheta, a făcut singur corelaţia:

– Pierdusem bricheta şi... şi prima cutie o rătăcisem... Bricheta am găsit-o azi-dimineaţă.

– Unde?

– Pe culoar. Lângă fereastră.

Arunca vorbele fără convingere, ca şi cum ar fi ştiut dinainte că n-am să-l cred.

– Când ţi-ai dat seama că le-ai pierdut?

Mă privi cu aceeaşi lipsă de expresie.

– Nu ştiu, făcu într-un târziu, noaptea, când am vrut să-mi aprind o ţigară...

– Poate-ţi aminteşti şi ce oră era. Văd că ai un ceas cu cadran fosforescent.

S-a mulţumit să ridice din umeri.

– De, făcui eu înţelegător, mare pacoste şi tutunul. Uneori, nu poţi dormi toată noaptea dacă nu-l ai...

– Nici eu n-am dormit.

M-am prefăcut că nu dau importanţă.

– Se vede, eşti puţin obosit. Dar uite, cu ocazia asta poţi să-mi fii de mare ajutor. Înseamnă că ai auzit dacă s-a deschis sau nu vreo uşă, dacă a circulat cineva pe culoar... Înţelegi ce vreau să spun...

– Firește, s-au deschis.

– Care? Mă gândesc că poţi să-ţi dai seama cu uşurinţă când se deschide o uşă din dreapta sau din stânga camerei dumitale. Care anume?

– Toate. Noaptea trecută s-au deschis toate uşile.

– Interesant!

Mă întrebam cum trebuie să-i calific răspunsul. Nu puteam să-l privesc în faţă din cauza ochilor.

– Și dumneata ai deschis ușa?

– Și eu. Am ieșit de câteva ori la... toaletă.

– Înainte sau după miezul nopții?

– Și înainte, și după.

„Ia te uită, am făcut eu, mare lucru că nu m-a surprins montând «spionii».“

– Și nu te-ai întâlnit cu nimeni pe culoar.

– Ba m-am întâlnit.

Începusem să mă tem ca nu cumva răspunsurile să-i fie sugerate de propriile mele întrebări.

– Cu cine te-ai întâlnit?

– Cu toți. Astă-noapte toți au ieșit pe culoar.

– Și eu?

– Sigur că și dumneata...

Cum luasem o mină uluită, a adăugat:

– Ți-am auzit ușa.

Socoteam în minte timpul când aceste expediții nocturne pretinse de Vasiliu ar fi putut avea loc, în contextul celor afirmate de Marin.

– Ai vorbit cu cineva?

– Am schimbat câteva cuvinte cu Dorneanu. Acuza o durere de cap și m-a întrebat dacă n-am cumva un antinevralgic.

„Iată o afirmație, care, în orice caz, are un sâmbure de adevăr“, mi-am spus, amintindu-mi schimbul de cuvinte dintre Dorneanu și Pandele.

– A fost primul pe care l-ai întâlnit?

– Nu. Întâi m-am întâlnit cu cabanierul.

– Așa.

– Tocmai ieșea de la toaletă. L-am întrebat dacă n-are un chibrit.

– Și ce ți-a răspuns?

– Ceva cu noaptea... unități... închise.

– Trebuia să-i ceri lui Marin. Tot nu dormea.

– M-am jenat.

– Pe urmă?

– Pe urmă a venit Sachelarie să mă întrebe dacă n-am auzit un zgomot. I-am răspuns că am auzit.

– Despre ce zgomot e vorba?

– O bubuitură, ca un sac greu care cade pe podele!

– Nici de astă dată nu poți să precizezi ora?

– Nu. Noaptea obișnuiesc să pun ceasul în buzunar, așa că...

– Înțeleg. Totuși, cu oarecare aproximație...

– Între douăsprezece și unu.

Mă gândeam că „sacul" eram eu, dar interesându-mă în ce parte a auzit zgomotul, indică celălalt capăt al culoarului, care dădea spre sala de mese.

– Pe Pandele și Marin, începu Vasiliu din proprie inițiativă, i-am găsit stând de vorbă.

– Despre ce discutau?

– Nu știu. Îndată ce m-au văzut, au tăcut. De altfel, mai mult șușoteau.

– Au tăcut, pentru că te-au văzut sau pentru că terminaseră discuția?

– Pentru că m-au văzut! De asta sunt sigur! Totdeauna fac așa!

– N-ai prins niciun cuvânt?

– Niciunul.

– Mai gândește-te, poate că totuși îți amintești.

Începu să tremure. Fața îi deveni pământie. Cu un zâmbet, care aducea mai degrabă a suferință, îmi spuse:

– Eşti rău! Îngrozitor de rău!

Am rămas mut de surpriză. Ce anume îl enervase?

– Domnule Vasiliu, cred că m-ai înţeles greşit. În fond...

Văzând că mă apropii de el, a început să strige:

– Lasă-mă! Lasă-mă! Lasă-mă!

Prin uşa întredeschisă au apărut câteva capete: Pandele, Dorneanu şi Sachelarie. Acesta din urmă mi-a făcut un semn discret, apoi s-a îndepărtat.

– Lasă-l în plata Domnului, căpitane, începu Sachelarie îndată ce m-am apropiat. Nu vezi în ce hal a ajuns? Vai de mama lui...

– Are des asemenea izbucniri?

– Nu. O dată la câţiva ani. În rest, e un om de treabă şi liniştit, mă rog, un om ca toţi oamenii.

– Spune-mi, dumneata ai auzit un zgomot azi-noapte?

– Da.

– Pe la ce oră?

– Imediat după miezul nopţii.

– Şi te-ai dus la Vasiliu să-l întrebi dacă l-a auzit şi el?

– Nu.

Răspunsul veni simplu şi clar.

– Ţi-a spus el asta?

– Desigur.

– Săracul! Vai şi amar de viaţa lui!

Compătimirea era sinceră. Mă întrebam ce l-a determinat pe Vasiliu să mintă, dar amintindu-mi că incoerenţa este, de fapt, unul dintre primele simptome ale celor care au trecut pe la Central, l-am compătimit, aşa cum o făcuse şi interlocutorul meu cu câteva clipe mai înainte.

– Care-i părerea dumitale despre această afacere? Te întreb pentru că sunt convins că ţi-ai pus asemenea probleme.

Sachelarie ridică din umeri.

– Greu de spus. Foarte greu. În orice caz, nu-l văd pe Vasiliu în stare de una ca asta... Citindu-mi surpriza în ochi, ridică pentru a doua oară din umeri: În sfârşit, naiba mai ştie?

Mă uitam la omul din faţa mea şi nu-mi venea să cred cât de mult au putut să-l schimbe întâmplările din ultimele ore. L-am întrebat:

– Ţineai mult la el?

– La Ionescu? Deloc.

Răspunsul mi s-a părut de-a dreptul stupid.

– Glumeşti!

– Nu-mi arde, căpitane!

– Atunci de ce-ai sărit după el în apă?

N-am mai continuat. Stupidă era de fapt întrebarea mea.

Sachelarie mi-a confirmat imediat:

– Oricine ar fi procedat la fel.

– Marin susţine că, pentru a se pune bine cu şefii, Ionescu obişnuia să le aducă la cunoştinţă anumite schimburi de impresii obişnuite între colegi. Este adevărat?

– Adevărat. Numai că o asemenea practică nu duce la ceea ce s-a întâmplat.

– Depinde.

– Nu, hotărât nu!

– Chiar dacă unul sau altul dintre cei pârâţi a avut mult de pierdut?

– Dacă ratarea unei plecări peste graniță înseamnă mult, știu și eu...

– Într-adevăr, pare de necrezut, așa cum de necrezut este și mobilul mărturisit în anonimă: crimă de dragul crimei. Eu continui să caut scopul adevărat, pentru care Ionescu a fost ucis. În sensul ăsta am să te rog să mă ajuți. Cine crezi că ar fi avut motive să-l ucidă?

Sachelarie respiră adânc înainte de a răspunde:

– Vezi dumneata, tovarășe căpitan, păreri mai mult sau mai puțin întemeiate avem cu toții. Unii se grăbesc să le împărtășească, alții așteaptă confirmarea evenimentelor. Viața de fiecare zi a demonstrat că de obicei greșesc cei grăbiți. Ca să mă înțelegi foarte bine de ce nu vreau să fac vreo aluzie, am să-ți istorisesc o mică poveste. Eram elev intern la unul din marile licee bucureștene. Când ajungi la internat înseamnă că nu banii te-au dat afară din casă... În clasă se fura mult. La început, lucruri fără însemnătate: creioane, penițe, apoi haine, stilouri și serviete. Fiind cel mai sărac, colegii mă suspectau. Într-o zi, a fost prins adevăratul hoț. Era băiatul profesorului de franceză. Sachelarie zâmbi unui gând îndepărtat. Cred că nu mai e nevoie de precizări suplimentare. Scuză-mă, te rog, vreau să-mi pun bocancii.

Târându-și papucii, se îndepărtă. Ceva nu era în regulă. Și știam ce: fabula plină de tâlc cu băiatul cel sărac de la internat o mai auzisem sau o citisem undeva...

Pe Dorneanu l-am găsit în cameră cu un volum mic în mână. Mi-a indicat un scaun și, făcându-mi semn să tac, începu să citească cu glas tare, plin de încântare:

Tantôt sonnera l'heure ou le divin Hasard,
Ou l'auguste Vertu, ton épouse encor vierge,

Ou le Repentir même (Oh! La dernière auberge!)
*Ou tout te dira: Meurs, vieux lâche! Il est trop tard!**

Închise cartea cu un gest teatral, rămânând minute în şir într-o stare de euforie.

– Magnific! Mirobolant!

Din când în când, mă fura cu coada ochiului.

Un oftat plin de regret şi, în sfârşit, Dorneanu coborî pe pământ.

– Cum ţi se pare?

– Sinistru. Nu m-aş mira să fie ceva din *Les fleurs du mal.*

– Ai ghicit. Îşi dădu ochii peste cap, murmurând extaziat: *Meurs vieux lâche! Il est trop tard!* Realizezi câte adevăruri poate să ascundă versul ăsta mititel? Oamenii nu pot trăi la infinit cu idealuri ipotecate! *Il est trop tard!* Într-adevăr, e prea târziu să mai cred în adevăr şi minciună. Adevărul e o sămânţă ca şi minciuna, iar încrucişarea lor, mărul Evei. Toţi care îl gustă se opresc la mijlocul drumului. Eu l-am gustat!

„Unde naiba vrea să ajungă?"

M-am uitat lung la el. Părea că aşteaptă această privire, ca o încurajare de a continua:

– Din păcate sufletul nu se poate măsura cu rigla de calcul. Astăzi a murit un om! Un om a avut norocul să moară...

– Norocul?

---

* *„Curând va suna ora când divinul Hazard,/ Când augusta Virtute, soţia ta încă neprihănită, /Când însăşi Căinţa (Oh! Ultimul han!) /Când totul îţi va spune: Mori, bătrâne laş! E prea târziu!"* (Ch. Baudelaire, *Orologiul)*

– Bineînțeles. Rănile sufletești duc mult mai chinuitor la actul suprem decât obișnuitele crestări ale epidermei... În sensul ăsta medicina a rămas neputincioasă. Făcu o pauză, apoi adăugă: Și în sensul ăsta... de fapt, ce importanță are? Nimic nu mai are importanță pentru mine.

Am simulat că-l iau în serios:

– Nu ai impresia că te-ai apucat să tragi perdele groase la ferestre, repetându-ți că soarele a încetat să mai răsară?

– Nu, replică el scurt, cel mult calculez distanța dintre claustrare, comoditate și resemnare.

Și-a umplut pe îndelete paharul cu apă minerală, sorbind cu precauție.

– Ce părere ai despre „întâmplarea" de astăzi?

Mi-a răspuns pe tonul unei concesii regale, privind plictisit undeva, în tavan:

– Îmi confirmă o remarcă mai veche. Oamenii se caută, se întâlnesc și se despart. Se despart tocmai pentru că au comis imprudența să se cunoască.

– Nu cumva tocmai pentru că s-au cunoscut prea puțin?

– Eroare! Cel mai formidabil roman își pierde interesul la a treia lectură!

– Trebuie să înțeleg că, după dumneata, Ionescu a fost ucis deoarece cunoștea prea multe despre cineva?

– Sau că cineva cunoștea prea multe despre Ionescu, adăugă, enigmatic.

– N-ai vrea să fii mai explicit?

– N-am cum. E o simplă supoziție.

– Refuz să cred că ți-a picat așa din senin. Orice supoziție pleacă de obicei de la ceva. Acest „ceva" mă interesează. Ai fost alături de el, i-ai frecventat casa...

– A! exclamă penibil de teatral. Înseamnă că Pandele continuă să fie sănătos tun.

– Ce vrei să spui?

– Vreau să spun că, atunci când e sănătos, Pandele trăncănește. Personal, nu l-am văzut niciodată bolnav... Mi-ar plăcea să cred că, în ceea ce mă privește, s-a exprimat cuviincios.

– Cât se poate de cuviincios.

– Mi-ar mai plăcea, de asemenea, să cred că nu a vorbit despre... hai să spunem... relațiile mele cu doamna Ionescu.

– Depinde ce înțelegi dumneata prin „relații".

Și-a țuguiat buzele într-un zâmbet de „strengar cărunt".

– Îmi ceri prea mult, căpitane. Sunt împrejurări în care un bărbat trebuie să fie discret.

„Ești respingător, domnule Dorneanu."

– Tot ce pot să-ți spun e că nu-i lipsită de temperament. Sper că nu e nevoie să-ți solicit discreția...

– Poți fi liniștit. Înțeleg „împrejurările".

M-a cuprins o silă fără margini. Aș fi părăsit bucuros încăperea, dar, fiind la mijloc o crimă, trebuia să-mi continui ancheta chiar dacă răscoleam într-un coș cu rufe murdare.

– În fond, Mircea avea o consolare. Nu era primul bărbat care a pățit-o.

– Cum e cu „căminul fericit al lui Ionescu" de care îmi pomeneai în declarație?

– Ei, și dumneata...

Era realmente nemulțumit că nu i-am cerut amănunte suplimentare de alcov.

– Vorba lui Arghezi: „Una spui și alta fumezi."

– Interesant! Ce te face să crezi?

– Pomeneai adineauri de claustrare, resemnare, mărul Evei, ratare şi aşa mai departe. Cum se conjugă toate astea cu aventurile dumitale?

Îi adresasem întrebarea mai mult ca să-l pun în dificultate. Prea mă iritase cu aerul lui de Don Juan ieftin.

Dorneanu ezită câteva clipe, apoi rosti sentenţios:

– Niciun condamnat la moarte nu-şi refuză o ultimă bucurie, mai ales când aceasta poartă fustă şi... i se oferă singură.

– Ca să vezi! Pandele şi Marin îmi vorbeau despre puritatea ei...

– Imbecilii!

– Ionescu cunoştea această legătură?

– Evident. Devenise, cum se spune, de notorietate publică.

– Şi nu a reacţionat?

– Când ai norocul să ţii lângă dumneata o femeie frumoasă, te mai interesează ce face... la croitoreasă? Gelozia, egoismul fidelităţii şi celelalte sunt tare burgheze.

Simţeam că-mi lipseşte aerul. Am continuat totuşi:

– M-aş mira ca, în faţa unei asemenea femei, prietenii dumitale să nu-şi fi încercat şansele.

– Au încercat ei câte ceva...

– Şi?

– Nu tot ce zboară se mănâncă.

– Din câte am înţeles, refuzul doamnei Elvira nu i-a determinat să renunţe.

– Lipsă de personalitate.

Privirea mi-a fost atrasă de o cutie de chibrituri – aflată pe noptieră – identică cu cea descoperită de mine. Am scos o ţigară, bănuind că Dorneanu va continua să

facă paradă de „bunele sale maniere". Nu m-am înșelat. Cu gesturi studiat elegante mi-a oferit un foc.

– Nu fumez, dar am întotdeauna o cutie de chibrituri la mine. În amintirea lui Prometeu.

Frecase fosforul pe latul cutiei.

Uitând repede respectul pentru Prometeu, a aruncat disprețuitor cutia printre lucrurile împrăștiate pe noptieră.

Mi-am propus s-o „împrumut" îndată ce voi avea prilejul.

– Am observat că nu împărtășești preocupările prietenilor dumitale. Și totuși...

– Te întrebi de ce le caut societatea? Mă amuză. Totdeauna m-a amuzat prostia.

– Cineva susține că la o partidă de pocher Ionescu ar fi spus: „Într-o zi voi fi cel mai bogat om." E adevărat?

– Parcă l-am auzit și eu. Cât era de cărpănos, nu m-aș mira...

Mi-am amintit un pasaj din declarația lui: „A murit un om! Un mănunchi de idealuri... și virtuți."

– Nu cumva, am reluat eu, Ionescu se referea la o îmbogățire subită, realizată prin cine știe ce moștenire?

– Puțin probabil, dacă ne gândim din ce mediu provine. Niște mitocani. Curte cu flori, răsad de pătrunjel și bârfă la portiță...

– Îi cunoști părinții?

– Nu, și nici nu mi-am dat osteneala. După câte ai înțeles, interesul meu se limita la o anumită persoană din familie.

– Se pare că nu prea era agreat de colegi.

– Cine să-l agreeze? Scârba dracului... Dumnezeu să-l ierte, numai de intrigi se ținea.

– Intrigi care nu au rămas fără rezultat. Pandele și Vasiliu, dacă nu mă înșel, au avut de suferit.

– Mă tragi de limbă, căpitane, văd eu. Nu știi nimic. Dacă vrei, discutăm despre altceva.

– Bine. Vorbește-mi despre dumneata.

– Despre mine?

– Spune-mi, de pildă, ce căutai azi-noapte pe culoar.

– Un antinevralgic.

– Și ai găsit?

– Pe dracu'! Ăștia nu mi-ar fi dat chiar dacă aveau provizii pentru un spital.

– Te-ai întâlnit cu cineva?

– Când?

– Astă-noapte.

– Nu. Nu m-am întâlnit cu nimeni.

Ezitase îndelung. Mi s-a părut că o face intenționat.

– Ciudat! Pandele susține contrarul.

– Dacă domnul inginer Pandele susține...

– La ce oră te-ai sculat azi-dimineață?

– Să zicem, aproximativ, ora șapte.

– Hai să zicem fără aproximație.

– Atunci precizează dumneata. M-a trezit strigătul lui Ionescu.

– De unde ai știut că strigase Ionescu?

Nu prevăzuse întrebarea. A început să-și rotească capul în toate părțile, căutând prin odaie un ajutor nevăzut.

– De unde știi că strigase Ionescu? Răspunde-mi imediat și fără improvizații.

– De unde, de unde? I-am recunoscut vocea...

– Ionescu a scos o singură exclamație. O exclamație de groază, care în mod firesc schimbă orice timbru. Deci de unde știai că strigase Ionescu?

Nu s-a dat bătut. Gesticulând la nesfârșit, bolborosi:

– Strigătul m-a trezit... Cui aparținuse am aflat mai târziu.

– Minți, domnule Dorneanu! Așa cum ai mințit și în declarație. Așa cum ai mințit adineauri, când ai pretins că nu te-ai întâlnit cu nimeni pe culoar.

Și-a umplut din nou paharul și, mai stăpân pe sine, mă încredință:

– Rău faci că mă bănuiești, căpitane. Nu am asemenea preocupări. Eu îmi administrez viața evitând punctuația stridentă.

– Nu bănuiesc pe nimeni, domnule Dorneanu. Anchetez. În mod obișnuit treaba asta se face stând de vorbă cu oamenii, solicitându-le părerea și cât mai multe informații exacte. Reține, te rog: Exacte!

Clătină din cap cu îngăduință:

– Oameni! Adeseori oamenii sunt mai inaccesibili decât zeii. Dacă printr-o naivă perseverență continui să implori sprijinul divin, ai șansa de a fi ascultat sau nu... Există unii oameni care te scutesc de asemenea tentative.

– Te gândești cumva la distanța pe care o impun?

– La distanța pe care toți ar trebui să o impună.

Pronunțase acel *toți* cu regretul că nu face și el parte dintre ei.

L-am lăsat să-și umple în liniște paharul cu apă minerală.

Era cel mai bun prilej ca să-i studiez mâinile. Degetele lungi, nervoase, apucau paharul cu o eleganță desăvârșită, împrumutând gestului o grație orientală.

„Ce naiba caută omul ăsta pe munte?"

Cu un ușor efort de imaginație, am înlocuit paharul cu un cuțit. Dorneanu rămase o clipă cu mâna suspendată în aer și, parcă ghicindu-mi gândurile, își privi unghiile îngrijite, cu un zâmbet enigmatic:

– Altceva?

– Atât deocamdată. Mulțumesc.

Mă pregăteam să ies, când l-am auzit:

– Păcat! Ești un interlocutor agreabil. Realmente mă deranjează gândul că mai devreme sau mai târziu n-am să mai pot sta de vorbă cu dumneata. Sau n-ai să mai vrei dumneata să stai de vorbă cu mine. Mare păcat! Oricum, ne trecea timpul mai ușor.

M-am întors surprins de modulațiile vocii. Aveam în față un alt Dorneanu. Un Dorneanu fără poze și ifose, fără ambalajul său obișnuit. Un Dorneanu echilibrat, rece și ostil care mă împungea cu privirea.

– Ce te face să crezi că aștept să treacă timpul?

O clipă, și-a descoperit dinții albi, sănătoși, într-un zâmbet nedefinit:

– Vorbiți atâta despre viitor, îl zugrăviți în culori atât de vii, încât m-aș mira să nu încercați un regret față de încetineala cu care se scurg anii...

– Și dumneata ești nerăbdător?

– Hm... mai degrabă curios.

– Dar cum se explică faptul că prezentul nu-ți stârnește deloc curiozitatea?

– Mă înspăimântă decepția. Fără îndoială asta-i cauza pentru care evit să vă aprofundez. Pe vremuri, am cântărit burghezul de la mărunțiș până la bancnota cea mare. Niște imbecili...

– Cu alte cuvinte, în linii mari ne accepți?

M-a privit de parcă aș fi spus cea mai cumplită gogomănie.

– Știi foarte bine că vrând, nevrând e singura modalitate de convietuire.

– Ei asta! De ce nu lupți dacă nu-ți convine?

– Îmi sugerezi?!

– Te întreb.

– Pentru că am cel puțin decența să nu adun cioburi de sticlă colorată, de vreme ce nu pot atinge stelele.

Ultimele cuvinte le-a rostit în șoaptă, cu o demnitate reținută, apoi s-a ridicat, îndreptându-se spre fereastră.

Ploaia continua să cadă, izbind monoton geamurile.

Am tăcut amândoi. Într-un târziu, vorbi fără să se întoarcă:

– De fapt, pentru ce îți spun eu toate astea?

– Ca să ne treacă timpul. Din câte am înțeles, dumneata ai studiat filozofia. La München, dacă nu mă înșel.

– München, Heidelberg, Berlin...

– Și acum?

– Abia acum îi înțeleg inutilitatea. A filozofa înseamnă a constata și într-un fel a reproșa. Or, mi se pare anevoios, nerentabil, să te erijezi în judele moral a peste trei miliarde de oameni.

– Oho!

Exclamația îmi scăpase fără să vreau. Dorneanu ridică din umeri.

– Întâmplarea de astăzi – am riscat – pare să nu te fi lezat prea mult.

– Te referi la Ionescu?

– Bineînțeles.

– Așa se pare. În general evit investigațiile intrinsece.

– Din comoditate?

– Din calcul. Dintr-un calcul elementar. De ce să oftez la durerile altora, când abia mi le pot stăpâni pe ale mele?

– La prima vedere, cineva ar putea să creadă că ești egoist și nemaipomenit de superficial.

– Eroare. Nemaipomenit de egoist și puțin superficial.

N-am reușit să-i surprind nicio urmă din celălalt Dorneanu, cu toate că îl urmăream atent.

– Spune-mi, te rog, de ce joci teatru în permanență?

Pur și simplu a sărit în sus:

– În fond, ce vrei de la mine?

– Încă n-ai înțeles?

– Țin să te avertizez că nu știu cine-i criminalul! Nu știu nimic.

Era limpede că dorește să plec.

– Chiar dacă aș bănui pe cineva, tot nu ți-aș spune.

– De ce? Mi-ai spus atâtea, încât nu văd ce mai contează la dumneata un fleac de nimic.

– La cincizeci și cinci de ani e riscant să te hazardezi în pronosticuri. Altminteri se spune că de obicei riscă cine a pierdut totul.

– Înseamnă că tot ți-a mai rămas ceva.

S-a aplecat asupra mea, șoptindu-mi apăsat:

– Răbdarea!

Coborând în sala de mese, i-am cerut cabanierului o cafea (a câta, oare?), încercând să sistematizez „materialul" obținut.

Credincios obiceiului, am notat în carnet:

a) Rivalitate sentimentală (Marin, Sachelarie, Pandele și Dorneanu).

b) Afectați de intrigile victimei (Pandele și Vasiliu).

c) Aprind chibritul frecând fosforul pe latul cutiei (Marin, Dorneanu și Pandele). Rămân de verificat Sachelarie și Vasiliu.

d) Toți au hanorace de culoare deschisă.

e) Curios, toți au ieșit pe culoar între douăsprezece și unu. Niciunul mai devreme sau mai târziu.

f) Deși se disprețuiesc reciproc, nu-și aruncă învinuiri unul altuia. Explicația?

„Nu mă grăbesc să am bănuieli" (Sachelarie).

„E riscant să te hazardezi în pronosticuri" (Dorneanu).

g) De ce a insistat Dorneanu asupra unui anumit gen de relații cu soția victimei? Nu cumva pentru a-și motiva prezența în anturajul lui Ionescu, atâta vreme cât nu participa la distracțiile celorlalți?

h) Când joacă Dorneanu teatru? Când este serios – și a dovedit că poate să fie – sau când frizează neseriozitatea?

i) Cu excepția lui Vasiliu, toți declară că nu l-au agreat pe Ionescu.

j) Vasiliu pierde în noaptea premergătoare a crimei bricheta și chibritul. Am notat pe verso:

Sachelarie despre Vasiliu: „Nu-l văd pe Vasiliu în stare de una ca asta."

Pandele despre Marin: „Cu asemenea oameni nu-i bine să te întâlnești noaptea."

Marin: „Nu-l cunoști pe Dorneanu... Din păcate, suferă de o boală mult mai gravă."

Pandele despre Sachelarie: „Îi place uneori să epateze, atât și nimic mai mult."

Vasiliu *(când a ieşit noaptea pe culoar):* „Pandele şi Marin şoşoteau nu ştiu ce...“

(Marin susţine că Pandele i-a spus o glumă.)

Încercam să cântăresc în ce măsură precizările făcute puteau fi socotite aluzii.

Întrebarea în legătură cu afirmaţia lui Ionescu („În curând, voi fi cel mai bogat om“) primise răspunsuri expediate.

Niciunul nu i-a acordat importanţă. Sau nu a vrut să-i acorde?

Un strigăt de groază veni de sus.

Cu părul vâlvoi, cu ochii ieşiţi din orbite, Sachelarie apăru, urmat îndeaproape de Pandele şi de Marin.

– Repede! Veniţi repede, tovarăşe căpitan!

N-am mai întrebat pentru ce. Din câteva salturi am ajuns pe culoar.

Una din uşi era larg deschisă, iar în pragul ei Dorneanu îşi acoperea faţa cu mâinile.

În cameră, de o frânghie prinsă în grinda tavanului, atârna Vasiliu.

Capitolul 10

SPOVEDANIA CELUI UCIS

Am tăiat imediat frânghia, lăsând neatins nodul. Târziu. Vasiliu murise. Ochii negri, opaci şi înainte, acum două pietre neînsufleţite, păstraseră şi dincolo de moarte, comunicând ca pe un mesaj postum, o expresie de uimire, de ultimă surpriză.

Marin, dintr-un rest de deformaţie profesională, îşi oferi serviciile.

L-am oprit, adresându-mă întregului grup:

– Vă rog să vă retrageţi într-una din încăperi. Toţi, împreună. În interesul cercetărilor şi al dumneavoastră personal, până la sosirea autorităţilor competente este de dorit să nu părăsiţi această încăpere nicio clipă.

Ultimele cuvinte le-am accentuat silabisindu-le.

– Dacă cineva încearcă totuşi, îi rog pe ceilalţi să mă avertizeze.

– Sunt... suntem arestaţi? bâigui Marin.

– Nu. Deocamdată.

Ieşiră. De pe culoar se auzi vocea lui Pandele:

– Ce cercetări? E clar ca lumina zilei.

Da, totul părea să fie foarte clar. Un plic, geamăn celorlalte, stătea rezemat de cana cu apă.

Deschizându-l, eram pregătit să citesc pagini lungi, de jalnică ori poate cinică confesiune. Spre surprinderea mea, conţinea doar două cuvinte:

N-am reuşit!

Renunţase la scrisul acela contrafăcut din anonime. Caligrafia era ascuţită, cu bucle lungi, nervoase.

„N-am reuşit." Două cuvinte, care în fond mărturiseau totul. Hotărârea lui Vasiliu de a comite o crimă inedită, sentimentul eşecului în faţa suspiciunilor ce-l înconjurau, greu de suportat de o minte bolnavă, şi consecinţa care crezuse că se impune: sinuciderea.

Aşa păreau să spună cele două cuvinte. Şi totuşi...

De când tăiasem frânghia, ceva continua să mă sâcâie. Ce anume? M-am oprit în prag, încercând să reconstitui scena. Ce naiba mă izbise? S-o luăm metodic. Ce văzusem mai întâi? Evident, cadavru lui Vasiliu. Şi? Supăra o neconcordanţă. Era ceva prea mult sau lipsea ceva...

Scaunul pe care se urcase Vasiliu stătea răsturnat lângă perete; i-am însemnat locul şi l-am aşezat sub grinda de care se spânzurase.

Revenind în pragul odăii am privit atent timp de câteva minute spaţiul gol dintre scaun şi capătul frânghiei care atârna în toată lungimea ei. Lipsea doar laţul rămas la grumazul sinucigaşului.

O idee mă ţintui locului. „Să fie posibil?"

Folosindu-mă de cordonul unui halat găsit printre lucrurile din cameră, am trecut imediat la verificarea straniei ipoteze.

Cunoscându-mi lungimea palmei, am măsurat distanța de la scaun la grindă: doi metri și jumătate. Lungimea cadavrului și cea a frânghiei totalizau doi metri și treizeci și cinci. Rămâneau deci cincisprezece centimetri imposibil de justificat (chiar presupunând că Vasiliu s-ar fi ridicat pe vârfuri).

În consecință, pentru ca Vasiliu să-și fi putut băga capul în laț trebuia ori ca scaunul să fie mai înalt, ori frânghia mai lungă.

Aceasta era neconcordanța care mă izbise.

Nu, Vasiliu nu se spânzurase. FUSESE SPÂNZURAT!

Cercetarea frânghiei mi-a confirmat încă o dată temeinicia concluziilor mele. Fibrele de cânepă, scămoșate într-un anumit sens, demonstrau că s-a tras de frânghia trecută peste grinda tavanului, pentru a ridica o greutate. De aici și cele câteva așchii de lemn provenite din frecarea cu grinda.

Un ciocănit discret în ușă îmi întrerupse cercetările. Era cabaniera. Mi-am dat seama că are să-mi spună ceva important.

– Tovarășe căpitan, javra dracului a mâncat toată otrava.

– Ce-a mâncat?!

– Din crăticioară. Aveam nevoie de oală și-am mutat otrava.

Mi-am amintit de vasul cu gălbenușuri peste care se aruncase praful misterios.

– Unde-i câinele?

– După cuptor, trăsni-l-ar și n-ar mai ajunge! Că n-am putut sta cu ochii numai pe el.

Am încuiat cu cheia odaia lui Vasiliu și, coborând scările, i-am zis femeii:

– Hai la bucătărie!

Câinele se ghemuise în spațiul strâmt dintre cuptorul de cărămidă și zid, căutând adăpost.

Nu părea bolnav. L-am ademenit cu o bucată de carne. Neîncrezător, se codi înainte de a-și părăsi bârlogul. Înghiți carnea cu lăcomie, apoi dădu din coadă, mirosindu-mi ghetele.

Jucându-mă cu câinele căutam să-i surprind vreo reacție anormală, moleșeală sau durere. Nimic. Era vesel și zburdalnic, mi se cățăra pe picioare. Bucătăreasa, cam nedumerită, nu înceta să-l afurisească, căutând astfel, pe cale indirectă, să-și scuze neatenția. Eram descumpănit, asaltat de tot felul de presupuneri.

Am trecut în WC, o încăpere strâmtă, umedă și rece, dotată cu un minimum de instalație sanitară.

M-am urcat pe marginea de faianță a toaletei. Trupul se strecură cu ușurință prin fereastră. Cu un mic efort, răsucindu-mi torsul și gâtul spre stânga, puteam să văd toată bucătăria.

Cabaniera, deși avertizată, avu o tresărire. Am rugat-o să nu se ocupe de mine. Voiam să determin poziția mâinii criminale.

Am încercat întâi cu stânga. Cotul se oprea în ușorul ferestrei, făcând imposibilă orice mișcare. Afară de asta, pentru a putea privi în bucătărie, trebuia să te sprijini obligatoriu în mâna stângă. Am întins-o apoi pe dreapta. Da, din această poziție puteai lesne azvârli ceva pe masă.

Am părăsit WC-ul frământat de o idee: Vasiliu avea înnegrită unghia degetului gros de la mâna stângă. Or, cel care operase sub ochii îngroziți ai bucătăresei o avea la mâna dreaptă.

Era prima greșeală a necunoscutului.

În ultima sa dimineață, Ionescu recunoscuse că cineva îi cotrobăise prin rucsac. Căuta ceva. Pentru acest „ceva" locuința îi fusese răscolită de câteva ori. Ce ascundea Ionescu? Un obiect minuscul, de care nu trebuia să se despartă? Nu putea să se despartă... Un obiect sau o însemnare.

Îmi frământam mintea, încercând să mă identific cu raționamentele criminalului. Mi-am amintit de întâmplarea din baia de aburi, relatată de Hristu:

„Ionescu n-a vrut în ruptul capului să renunțe la chiloți. Se zbătea, urla, lovea cu pumnii."

Pudoarea? Eforturi disperate de a-și ascunde anumite infirmități, sau...

Un gând mai îndrăzneț decât cel care-mi sugerase simularea sinuciderii mă fulgeră: „Sau ascundea pe șolduri acel «ceva»."

Dacă n-aș fi asistat la crimă, puteam să cred că Ionescu dormea. Stătea în aceeași poziție în care-l așezasem și nimic nu părea să-i fi tulburat odihna.

Am încuiat ușa și de astă dată începui să-l dezbrac. Treaba se dovedi foarte dificilă. În cele din urmă reușii să-i dezvelesc șoldurile.

Am tresărit. Cineva mi-o luase înainte. Pe șoldul drept, într-un loc ușor de acoperit cu un slip de orice dimensiune, pielea fusese înlăturată cu ajutorul unei lame, poate

bisturiu, ori briceag foarte ascuțit. Porțiunea nu depășea suprafața unei cutii de chibrituri.

Tatuaj! O însemnare sau un desen făcut prin tatuaj! Iată ce căutase criminalul.

Cineva știa că Ionescu posedă un desen sau o însemnare ce trebuia găsită cu orice preț. Pentru aceasta i-a căutat prietenia și i-a percheziționat apartamentul palmă cu palmă.

O însemnare de trei-patru centimetri putea fi ușor ascunsă, dar cu atât mai greu de descoperit.

Criminalul nu s-a descurajat, continuând să caute și aici pe munte. Abia când și-a găsit hainele descusute, Ionescu a realizat ce anume căuta.

Incidentul de la baie l-a scutit pe criminal de investigații suplimentare. Refuzând cu disperare să se dezbrace la fel ca restul, Ionescu își semnase condamnarea la moarte.

Din motive care-mi scăpau, purtătorul tatuajului trebuia să moară. Venirea mea i-a sugerat criminalului ideea unui spectacol. Mi-era greu să-mi imaginez că prevăzuse această sosire. N-avea cum.

I-am trecut în revistă pe toți cei prezenți în cabană. Cine să fie? Pentru asemenea ispravă, îți trebuie mult sânge rece și o minte a naibii de ascuțită.

Nu reușeam să-mi amintesc de niciun cuvânt, de niciun gest, capabil să mi-l indice pe autorul dublului asasinat.

În sfârșit, înlăturând orice urmă ce-ar fi putut trăda felul în care cercetasem cadavrul, am părăsit odaia.

Alături, Vasiliu mă aștepta păstrând încă în trăsăturile încremenite expresia de surpriză.

„În ultima clipă mi-am dat seama cine-i criminalul", spunea chipul său. Iar acesta aştepta acum, împreună cu ceilalţi, rezultatul anchetei. Mi se părea că aud rugăciunile lui fierbinţi, adresate infernului.

Chipurile celor şase îmi defilau înaintea ochilor. Soţia cabanierului cu figura plânsă mă mustra: „Tocmai la mine vă gândiţi, tovarăşe căpitan?"

Hristu, cu zâmbetul slugarnic, îşi potrivea minciunile în spatele jurămintelor.

Sachelarie se confunda cu prima victimă. Era ud şi îngheţat, întins printre pietrele de pe marginea lacului.

„Nu, nu-l iubesc pe Ionescu... Nu-l iubesc pe Ionescu."

Dorneanu, sorbindu-şi paharul cu apă, declama teatral: *Meurs vieux lâche! Il est trop tard...*

Pandele zâmbea răutăcios: „Cu un strop de perspicacitate ai putea evita eforturile penibile de-a ne investiga."

L-am auzit pe Marin spovedindu-se sticlei goale de coniac: „Prilejuri de a te înălţa în ochii celorlalţi se găsesc mereu."

Obosit, am deschis fereastra. Aerul proaspăt de munte a pătruns în odaie. Sosea ca o chemare la viaţă, amplificând la puteri necunoscute noţiunea de existenţă, sfidând moartea cuibărită în cabană. Fumam, rezemat de pervazul ferestrei. Involuntar, m-am lovit cu palma peste frunte. Cum de nu mă gândisem la asta până acum?

Ca să ajungă sub grinda din mijlocul camerei, victima trebuia transportată. Criminalul era prea abil ca să nu-şi dea seama că, târând-o, ar putea lăsa urme pe duşumea.

Vasiliu – mort prin strangulare – fusese luat în braţe, ceea ce sporise cu zeci de kilograme greutatea asasinului.

În cazul acesta, „spionul“ strecurat pe talpa bocancului în mod fatal își lăsase iscălitura pe scândurile podelei.

M-am aplecat. Am descoperit repede semnul repetat distinct de cinci ori.

Nu știu cât timp am rămas jos, pe dușumea. Mă lăsasem cuprins de o dulce toropeală. „Vasăzică dumneata erai... dumneata erai...“

Recapitulam gesturile, cuvintele sale. Îl urmăream mișcându-se prin sala de mese, afară.

„Dumneata erai!“ Mângâiam inconștient semnul lăsat de „spionul meu“, așa cum mângâi capul unui copil care a luat un premiu.

Mă simțeam epuizat. Pe culoar, în dreptul camerei lui Pandele, i-am auzit pe cei patru prieteni discutând cu aprindere.

Aveam o singură dorință: să dorm, să dorm cât mai mult.

Zărindu-mi „chipul obosit“ în oglinda atârnată pe unul din pereți mi-am șoptit: „Hai să te culc, căpitane Anghel!“

Capitolul 11

CĂPITANUL ANGHEL REGIZEAZĂ

M-au trezit bătăi energice în uşă, însoţite de glasul lui Hristu care striga din răsputeri:

– Tovarăşe căpitan, tovarăşe căpitan...

Năuc de somn, am crezut că a luat foc cabana.

– Ce strigi aşa? Au dat turcii?

– Bat de zece minute şi dumneavoastră nimic. Credeam că... Doamne fereşte.

În sala de mese aşteptau patru bărbaţi. Un locotenent-major, un fotograf, medicul legist şi procurorul. Stăteau în picioare lângă fereastră şi discutau în şoaptă.

În cealaltă parte a încăperii, prietenii ocupaseră ca de obicei aceeaşi masă din apropierea barului.

N-aveam să uit niciodată tabloul... Ziua mohorâtă, chipurile trase, murdare şi gelatinoase, în lumina cenuşie

anevoie intrată prin ferestrele mici, atmosfera încordată, apăsătoare, nedisimulată.

Dorneanu, picior peste picior, cu barba sprijinită în podul palmei, cu o sprânceană ridicată, observa eforturile inginerului Pandele care amesteca la nesfârșit cărțile prinzându-le de capete și apoi dându-le drumul simultan. Cărțile se intercalau cu un plescăit care-l irita în mod evident pe Marin. Figura doctorului, buhăită, avea o expresie mai obtuză decât oricând. Ținea pumnii strânși, atât de strânși, încât articulațiile se albiseră, în timp ce obrazul neras tresărea convulsiv. Urmărea cu nerăbdare crispată exhibițiile de cartofor ale lui Pandele împins parcă de o voință străină, căreia nu-i putea rezista. Sachelarie, plimbându-și distrat mâna prin blana câinelui, mă zări primul și îmi făcu un semn discret cu capul. Abia atunci mă observară și ceilalți.

M-am apropiat de fereastră. După consumarea convenționalismelor (prezentări, strângeri de mână etc.), reprezentantul procuraturii, un bărbat slab, cu trăsături unghiulare, propuse expeditiv începerea anchetei.

M-am grăbit să precizez destul de tare pentru a fi auzit și de cei de la bar:

– Nu cred să mai fie cazul. Am anchetat personal. Crimă urmată de sinucidere.

Aș fi dat mult să pot vedea figura „lui" în fața afirmației mele.

– Să urcăm totuși! făcui, arătându-le scara.

În timp ce medicul legist cerceta cadavrele, i-am chemat pe locotenent și pe procuror în camera mea.

– Urmăriți-mă, vă rog, cu toată atenția, am început febril. Aici, la Dor de munte, s-a comis un dublu asasinat, iar criminalul se află jos, la bar.

– L-ați și identificat?! se miră sincer locotenentul.

Am răspuns printr-o înclinare a capului.

– Atunci...

– Intenționat, în auzul tuturor, am declarat că este vorba despre o crimă urmată de sinucidere. Această impresie a ținut criminalul s-o lase. Înțelegeți... Deocamdată nu cunoaștem mobilul. Arestându-l imediat riscăm să ne angajeze pe piste false fie camuflându-se în spatele unei tăceri încăpățânate, fie improvizând la nesfârșit. Iar mobilul se pare că a meritat osteneala. Pe lângă asta, nu putem face abstracție de eventualii complici...

Procurorului îi scăpă un fluierat subțire.

– Care din ei?

L-am indicat pe criminal.

– Faceți în așa fel, încât să fie convins că ne-a păcălit.

În câteva minute, i-am pus la curent cu toate amănuntele, stabilind cum trebuie să procedăm în continuare.

Procesele-verbale, declarațiile, fotografiile, reconstituirea „oficială" a sinuciderii s-au terminat noaptea târziu.

De astă dată, spectacolul purta semnătura mea.

A doua zi dimineață, coborând în sala de mese, i-am găsit pe Sachelarie, pe Pandele, pe Dorneanu și pe Marin comentând cu însuflețire drama îngrozitoare a unui nebun.

În ușa bucătăriei, nevasta lui Hristu ștergea la nesfârșit o farfurie, prilej să nu scape o vorbă.

Am cerut nota de plată. Cabanierul și-a ales îndată din panoplia cu sentimente expresia unei triste nemărginite.

– Așa degrabă? Îmi pare rău, tovarășe căpitan.

– Cât de rău îți pare, Hristule? făcui zâmbind și, fără să-i aștept răspunsul, l-am avertizat: Nu uita ce ți-am spus. Ar fi păcat de soția dumitale. E o femeie de treabă.

Dorneanu se apropie întrebând mieros:

– Tovarășe căpitan, cum am putea face să plecăm și noi?

– Foarte simplu. Faceți în așa fel încât acest cinstit remizier să-și primească banii pentru coniacul în care niciodată n-a pus măcar un strop de apă, vă luați cuviincios rămas-bun și vă vedeți de drum.

– Bine, dar...

Cu un gest al capului, făcu trimitere la echipa operativă.

– Mda... În fond, cercetările s-au terminat. Nu văd de ce v-ar mai reține.

Peste câteva ore, călătoream împreună.

– Dintr-un absurd simț al proprietății, oamenii cred că se poate testa totul: curaj, pasiune, frumusețe sufletească. Dezamăgiții se revoltă împotriva defunctului.

Așa cugeta Dorneanu.

Pandele număra indiferent stâlpii de telegraf.

Sachelarie fuma.

Marin își procurase din gară o sticlă de coniac și acum trudea să-i scoată dopul.

Unul dintre ei era criminalul. Și eu îl știam. Îmi controlam riguros orice reacție, orice cuvânt, pentru a-i întări convingerea că m-a păcălit.

– Și zi așa, inspectore, mă bănuiai pe mine, spuse Pandele, fără să mă privească.

În locul meu a răspuns Sachelarie.

– Pe toți ne-a bănuit dumnealui.

– Evident, mai mult sau mai puțin, completă enigmatic Dorneanu. Nu te supăra, dar strădaniile dumitale erau de-a dreptul naive. Chiar și un mediocru poate realiza în orice domeniu, că, pe măsură ce înaintezi, spațiul neexplorat devine tot mai larg. Este o lege a firii. Nu, hotărât lucru, în asemenea împrejurări ne-ar trebui un al șaselea simț detector.

Sachelarie se simți obligat să-mi explice:

– De la apa minerală i se trage. Săracul...

Inginerul nu scăpă momentul:

– Personal aș opina pentru o naștere prematură.

Mă așteptam să-l văd pe Dorneanu reacționând într-un fel. Nimic. Parcă nu despre el era vorba. Clătină din cap, repetând:

– Da, da, un al șaselea simț...

– Mărturisesc – intervenii eu – că la început nu l-am crezut pe Vasiliu în stare de atâta inventivitate. Abia mai târziu.

– Retrospectivele sunt întotdeauna tendențioase, înclinate spre exagerare, decretă Dorneanu. Să nu ne grăbim a-i atribui prea multe păcate. Morții trebuie priviți cu oarecare pietate. Tot nu se mai întorc niciodată. Eram prieten cu Vasiliu și, spre rușinea mea, recunosc că nu i-am ghicit intențiile. În afara soluției nodului gordian, expresia clasică a neputinței, există și alte soluții.

– Ce soluție putea găsi, domnule Dorneanu? m-am interesat eu cu naivitate, când și-a dat seama că sunt pe urmele lui. Să fugă? Vasiliu concepuse crima perfectă. A avut cel puțin loialitatea să-și recunoască înfrângerea.

– Naiba mai știe! interveni Sachelarie. Viața rămâne totuși lucrul cel mai de preț. Admit că și-a greșit calculele,

dar nu era un motiv să recurgă la acte radicale. Rămânea loial și acceptând pedeapsa.

Dorneanu socoti că a tăcut destul:

– Uneori chemăm nenorocirea tocmai din groaza de-a o întâmpina. Inconștienți, obsedați, acționăm chiar în sensul pe care vrem să-l evităm. Pe de altă parte, a accepta pedeapsa în rate, cu un eventual rabat, obținut de un avocat isteț, e mercantil, burghez, aproape odios. Vasiliu a avut dreptate. Nu existau alte soluții. Respiră adânc și continuă: După toate cele petrecute, am impresia că duc cu mine frânturi de gânduri și sentimente, aruncate de-a valma, asemenea unuia care – mutându-se într-o casă nouă – îngrămădește într-un paner toate mărunțișurile. Pesemne că am obosit. Da, da, ăsta-i adevărul...

– Adevărul e altul, se întoarse Pandele. Dacă nu-l aruncăm repede pe fereastră, până la București ne omoară el pe noi.

– Mulțumește cerului că s-a descoperit autorul asasinatului, spuse Marin, altminteri dumnealui intra la idei.

Trenul înainta încetișor, invitându-ne, parcă, să contemplăm pe îndelete priveliștea fără egal a Văii Prahovei.

– În asemenea împrejurări (Dorneanu se referea la seara primului atentat), cea mai mare parte a raționamentelor sunt false. Doar luciditatea ulterioară a celui care le-a formulat le poate sesiza eroarea. Ce putea gândi dumnealui despre noi? Fiecare individ, mai devreme sau mai târziu, va comite un fapt ilicit, cu sau fără vărsare de sânge. Întorcându-se spre mine preciză: Teoria nu-mi aparține.

– Știu.

– Multe nu-ți aparțin, contabiliză Sachelarie, dar nu are importanță. Dă-i înainte, stimabile.

Dorneanu nu se lăsă prea mult rugat.

– Rămânea o singură soluție: suspiciunea. Te rog să nu mă contrazici, tovarășe căpitan, pentru că ăsta este adevărul! Și cum fiecare dintre noi ne temem de incizii în trecut, din care ar putea țâșni violent vinovății ascunse sau abil disimulate...

– Iar te lauzi, interveni Pandele. Pot să bag mâna în foc că n-ai furat niciodată dulceață din scrinul bunicii, că n-ai chiulit o singură oră de la școală, că n-ai făcut niciodată „blatul" în tramvai și ai evitat orice discuție în contradictoriu cu onor direcțiunea întreprinderii.

– Interesant! Ce te determină să crezi asemenea orori?

– Faptul că ești fricos, Dorneanule.

Mă gândeam dacă Pandele formulase verdictul din convingere sau numai pentru a-l tachina.

Trenul s-a oprit. Având un răgaz de șapte minute, am coborât. Am trecut în revistă produsele chioșcului cu dulciuri, apoi am intrat în restaurant și de aici, folosind o altă ieșire care dădea într-o curte interioară plină cu gunoaie, escaladând un gard mic de piatră, am ajuns la miliția gării.

Când trenul s-a pus în mișcare, am traversat în fugă peronul, aducând un pachet cu pateuri.

Așa cum prevăzusem, Dorneanu continua să divagheze:

– Metamorfoză? Nu cred decât în metamorfoza fluturelui și a femeii care iubește. În rest, scamatorie sau autosugestie. Totul e în funcție de șiretenia celui care operează.

Marin – considerând după restul de coniac – era binedispus. Întorcându-se spre Sachelarie, bătu șaua:

– Negativismul perseverent se datorează ignoranței și unei trufii de semidoct.

Desfăcând pachetul, i-am poftit cu un gest. Refuzară politicos, cu excepția lui Dorneanu.

– Bine că venișI, domnule, s-auzi ce inepții susțin oamenii ăștia, vorbi el cu gura plină. Nu-l cunoașteți pe Vasiliu. Ce metamorfoză putea să sufere un om cu o asemenea fantezie? Că avea fantezie recunoașteți! Or, pentru o existență meschină, fantezia rămâne cel mai neînduplecat dușman. Ea este autorul dorințelor nesăbuite, ea îl face pe umilul funcționar să se viseze într-o splendidă vilă pe Coasta de Azur, ori aruncând aur crupierilor la Monte Carlo, și asta la ora întocmirii unor state de plată.

– Crezi că surplusul de fantezie l-a împins la crimă? l-am întrerupt eu.

– Fiecare om vrea să-și marcheze trecerea prin această lume. Cei mai mulți fac copii. Alții încearcă lucruri fără precedent.

– Fără precedent, zise Marin, ar fi să se descopere leacul celei mai banale maladii: guturaiul. Nimeni nu a făcut-o.

Inginerul completă aparent fără nicio noimă:

– În schimb, medicii au învățat să mânuiască bisturiul!

Câteva minute nimeni n-a mai spus nimic.

Asasinul privea pe fereastră, surâzând. Își savura victoria sau mirosise jocul meu.

– Așadar, nu vrei să-mi răspunzi, inspectore? reluă Pandele.

– Ce anume?

– Dacă m-ai bănuit!

– Nu, nu am bănuit pe nimeni.

– Așa să fie? se interesă neîncrezător Sachelarie.

– N-am bănuit pe nimeni. Pur și simplu am căutat să descopăr date care să-mi certifice nevinovăția unuia sau a altuia. În felul acesta, prin excludere ajungeam la criminal.

Pandele se dădu bătut:

– Să zicem. Întrebarea este dacă subsemnatul a avut cinstea de a se bucura de aprecierile dumitale pozitive.

– Ți-ai neapărat s-o știi?

– Firește.

– Ei bine, află că ai fost primul notat pe lista celor foarte cuminți.

– Vorbești serios?

– Cât se poate de serios!

Se posomorî dintr-odată:

– Nu e bine, vorbi el cu sine însuși. Nu e bine deloc, frate Pandele, dacă te lași citit atât de ușor. Și uitându-se spre Sachelarie adăugă: Ar mai fi o șansă, ca dumnealui să nu spună întotdeauna adevărul.

– Sau, completă Marin, să se fi înșelat.

Am ridicat din umeri.

Dorneanu folosi prilejul ca să intervină:

– Dacă ți-ai morți ca cineva să te fi bănuit, pot să te asigur că lucrul ăsta s-a întâmplat.

Pandele își mărturisi surpriza cu o seriozitate exagerată:

– Nu mai spune!

– Și dacă ți-ai morți să știi cine a făcut-o...

– Mor de curiozitate, nu alta.

– Ei bine, află că eu te-am suspectat.

Pronunțase „eu" cu o emfază de-a dreptul ridicolă.

Pandele își juca uimirea cu atâta falsă convingere, încât Sachelarie și Marin izbucniră în râs.

– Câtă perspicacitate!

– Cât rafinament!

– Ăsta ajunge departe!

Dorneanu nici de astă dată nu se supără. Îi privea pe toți trei cu o expresie a cărei semnificație n-am putut s-o ghicesc. Așteptă cu răbdare până ce râsetele se potoliră, ca să continue:

– Da, dragul meu, te-am bănuit și chiar mă întreb cum de-ai scăpat un asemenea prilej. Toți știam că-l urăști pe Ionescu.

Pandele nu-i răspunse. Își aprinse o țigară și, după ce încercă un timp să scoată rotocoale de fum, renunță, adresându-se lui Marin:

– Pare-se că a sosit ceasul mărturisirilor. Ei bine, grație lui Vasiliu te-ai convins, sper, că greșeai. Așa cum m-am convins eu însumi în privința lui Sachelarie.

Contabilul surâse:

– Slavă Domnului!

– Cu alte cuvinte, puse punctul pe *i* Dorneanu, rămân singurul în afara oricăror bănuieli?! Întorcându-se spre mine se corectă: A! Tocmai de dumneata am făcut abstracție. Nici dumneata nu m-ai bănuit?

– Cum mi-aș fi putut permite?

Din nou toți trei izbucniră în hohote de râs.

Cineva de pe culoar interpretă cu totul altfel veselia din compartimentul nostru. Deschise ușa și fără altă introducere se informă:

– Dar pe ăla cu bețivul îl știți?

– Ce pățișsi, neică?! se miră Pandele.

– Dacă nu ne iei la palme, sugeră Sachelarie, n-ai făcut nimic.

Intrusul se fâstâci. Întârzie nehotărât câteva clipe, dându-i ocazia lui Dorneanu să se desfășoare.

– Fii, te rog, amabil și caută-ne pe partea cealaltă. N-avem heliu.

Un hohot general însoți retragerea celui care avusese proasta inspirație să ne caute societatea.

Dorneanu se întoarse spre mine încântat de ispravă:

– Ți-a plăcut?

Intervenția călătorului de pe culoar destrămase atmosfera „marilor mărturisiri". Până la București s-a discutat pe teme diverse.

Pe locotenentul-major Dornea l-am zărit de la fereastra compartimentului, înainte ca trenul să oprească.

În civil, cu un buchet mare de flori, stătea rezemat de bufetul peronului. Trecându-și mâna prin păr, mă informă că a înțeles gestul discret pe care îl făcusem.

Pandele contabiliză rucsacurile, parafrazând:

– Plecat-am șase din Vaslui și ne întoarcem patru...

Am părăsit în grabă vagonul și, oprindu-mă lângă bufet, cerui o bere. Dornea căuta din ochi pe cineva departe, către ultimele vagoane. În timp ce duceam sticla la gură, i-am șoptit:

– Omul cu dragonul pe piept. Nu-l scăpa din ochi. Pasăre rară.

Mai zăbovi câteva clipe, apoi, făcând semne „cuiva", trecu repede pe lângă grupul celor patru, care tocmai se apropia de mine.

– Ce zici, tovarășe căpitan, bem și noi o sticlă de vin? Ca la despărțire...

Invitația venea din partea lui Marin, dar am înțeles repede că era o inițiativă comună.

– Nu acum. Altă dată însă cu cea mai mare plăcere. Sper să vă mențineți invitația.

Pandele nu întârzie cu răspunsul:

– Mai încape îndoială? Când iei chenzina, ești omul nostru. Poate facem și-un pocheraș.

Am râs cu toții și, făcând obișnuitul schimb de adrese, am ieșit la stația de taximetre.

După îndelungate strângeri de mâini, promisiuni și mulțumiri, asasinul urcă în prima mașină.

Ducea cu el bucuria izbânzii, gânduri, temeri, speranțe necunoscute.

PARTEA A DOUA

Capitolul 12

COLONELUL TUNSU

Colonelul Tunsu mă privea cu luare-aminte. Terminasem raportul, şi el continua să mă privească.

Era pentru prima oară când abdicase de la obiceiul bine statornicit în asemenea împrejurări: lectura aceluiaşi raport în manuscris. (Refuza paginile dactilografiate, susţinând că anumite impresii existente în subconştient se strecoară involuntar în caligrafia unor cuvinte.)

Acţionasem din proprie iniţiativă şi, mărturisesc, eram foarte curios să-i cunosc părerea. În cele din urmă îşi plimbă privirea undeva, în faldurile draperiei de catifea, murmurând:

– Te ascult!

Era obişnuita sa invitaţie de a trece la analiza datelor pe care le deţineam. M-am aşezat cât mai comod în fotoliu. Adevărata muncă abia acum începea. O muncă,

asemănătoare pe undeva cu reconstituirea unui animal preistoric plecând de la un singur element al scheletului. Credința colonelului Tunsu în analiză devenise proverbială și circulau tot felul de anecdote pe seama obișnuinței de a stoarce toate datele oferite de un detaliu.

Cei care în mod obișnuit lucram cu el nu o dată l-am auzit:

– Încercați să rețineți din literatura polițistă raționamentele detectivului și nu goana pe acoperișuri.

Elementul deținut de mine era dimensiunea unei însemnări făcute prin tatuaj. Raționamentul trebuia să mă ducă la „ultima stație" pentru care asasinul își plătise biletul de călătorie cu două crime.

– Mă gândesc – începui eu – cum a ajuns Ionescu în posesia tatuajului. Există două posibilități: și l-a făcut singur sau, cu voia ori fără voia lui, i-a fost făcut. Cabanierul Hristu susține că la baia de aburi Ionescu a ținut cu tot dinadinsul să-și păstreze chiloții. În mod firesc, asta presupune că-și ascundea însemnul. De ce? Ori înscrisul respectiv era compromițător pentru el, ori semnificația acestuia nu trebuia să fie cunoscută de alții. Prima ipoteză mi se pare șubredă. Ce text sau desen putea conține pentru a-l compromite? O trivialitate?

Ionescu folosea un vocabular pigmentat și nu cred să fi scăpat un asemenea prilej. Obișnuita evidență a deținuților practicată de nemți în lagăre? Exclus! Exclus! Este de notorietate publică faptul că asemenea numerotări se făceau pe braț. Or, tatuajul lui Ionescu este imprimat într-un loc acoperit aproape întotdeauna, cel puțin de chilot sau slip. Concluzia se impune. Cel care a făcut tatuajul s-a gândit să-l ascundă altor priviri.

Colonelul încuviință printr-o înclinare ușoară a capului.

– În ce situație, am reluat eu, recurgi la asemenea mijloace pentru a-ți însemna ceva? Atunci când trebuie să porți înscrisul întotdeauna asupra ta, prevenind posibilitatea de a-l pierde vreodată. Asta înseamnă că prilejul de a-l folosi trebuie să apară mai devreme sau mai târziu.

– Logic.

Colonelul răsfoi manuscrisul raportului meu și se opri asupra unui pasaj.

– Spui că „operația" făcută de asasin nu depășește dimensiunile unei cutii de chibrituri.

– Asta înseamnă, mă grăbii să răspund, că înscrisul se încadrează în aceste limite, deci este vorba de un text foarte scurt: două sau trei cuvinte.

– De ce neapărat cuvinte? Acceptând ideea că mobilul celor două crime a fost conținutul tatuajului, hai să ne gândim ce ar reprezenta!

– Cheia unei scrisori, testament sau lucrări științifice cifrate.

– Posibil.

– Cifrul unui seif aflat în țară sau la o bancă din străinătate.

– De acord.

– Determinarea unui obiect sau a unui loc în funcție de alte obiecte ori locuri înconjurătoare.

– Sau...

– Sau semnul de recunoaștere pe care trebuie să-l aibă în mod obligatoriu asupra lor membrii unei bande, organizații secrete etc.

Din nou buzele colonelului se arcuiră într-un zâmbet subțire.

– Nu ți se pare că acest semn de recunoaștere – care trebuie prezentat repede și în împrejurări diferite – a fost făcut într-un loc... cam greu de arătat?

Remarca lui îmi sugeră imediat o altă idee:

– Dar dacă locul a fost ales anume pentru ca semnul de recunoaștere să fie văzut numai în anumite împrejurări?

– Nudism?

– Exact. Poate o asociație a nudiștilor.

N-am mai continuat. Ipoteza era mult prea fantezistă, cu implicații care nu-și găseau justificarea.

– Să ne oprim deci la primele trei posibilități. În esență toate înclină spre același țel: asigurarea secretului unor valori. Nu știm deocamdată de ce natură. De acord?

Era una din formulele colonelului Tunsu de-a ne atrage atenția că nu intenționează să-și impună punctul de vedere.

– Și totuși, făcui eu, ceva nu este în regulă. Pentru ce s-a recurs la tatuaj? Operația în sine este foarte dureroasă, iar rezultatul ei nu dispare niciodată.

– Poate tocmai pentru că nu dispare niciodată. Hai să privim nițel lucrurile și din punctul ăsta de vedere. Spuneai adineauri că procedeul previne posibilitatea de a pierde înscrisul. Adaugă și ultima observație: că înscrisul nu dispare niciodată.

O rază de lumină străbătu hățișul de ipoteze.

– Timpul, șoptii eu repede. Problema timpului! Înseamnă că tatuajul a fost făcut cu mulți ani în urmă. În mod logic, Ionescu urma să se folosească de el când împrejurările aveau să îi permită. Ca să nu piardă cheia, formula sau parola, a folosit acest mijloc.

– Posibil. Logic în orice caz. Aşadar, Ionescu poseda secretul existenţei unor valori, aşteptând momentul prielnic pentru a le obţine. Mai departe.

– Într-o zi apare „omul nostru". Ştie că Ionescu are înscrisul şi intră în anturajul acestuia. Încăpăţânarea viitoarei victime de a-şi descoperi şoldurile la baia de aburi îi sugerează criminalului ascunzătoarea. Îl omoară, reţine înscrisul şi distruge tatuajul. De ce? E limpede. Descoperirea ulterioară a înscrisului putea să-i dea de gândit anchetatorului.

– Omul nostru putea să afle conţinutul tatuajului fără să-l omoare pe purtătorul acestuia. Cum îţi explici atunci crima?

– Cred că explicaţia trebuie căutată tot la capitolul timp. Momentul prielnic trebuia aşteptat de amândoi. Or, în asemenea condiţii se incomodau reciproc, fiind posibil ca unul s-o ia înaintea celuilalt.

Colonelul parcurse ultimele pagini din raportul meu:

– Mda, se pare că avem într-adevăr de-a face cu o pasăre rară. Cum ai de gând să continui?

– La prima vedere s-ar părea că restul membrilor grupului nu au niciun amestec, deşi...

– Deşi?

– Nu o dată m-am întrebat dacă e posibil să fie aşa de orbi, încât să nu observe nimic.

– Posibil ar fi. Oricum problema rămâne în suspensie.

– Întrucât apariţia mea în preajma individului ar da de bănuit, locotenentul Dornea continuă să-l supravegheze. Dacă timpul îi oferă clipa prielnică, cu siguranţă se va grăbi s-o folosească. Colonelul încuviinţă. Vreau, de asemenea, să stabilesc dacă Vasiliu a fost distribuit în

rolul criminalului dezechilibrat numai pentru datele sale sau e o veche răfuială între cei doi. Problema adevăratei identități a omului nostru rămâne în prim-plan. Vreau să cercetez datele trecute în biografie, în arhivele noastre și în cele moștenite de la fosta poliție. Deși au trecut peste doi ani de la apariția sa, mă gândesc că vecinii îmi vor furniza unele informații.

Colonelul Tunsu mă privi din nou cu luare-aminte (o făcea pentru a treia oară).

– Îți doresc succes!

Însemna că era întru totul de acord cu planul meu.

M-a rugat să mai rămân. Tocmai primise de la laborator fotografiile făcute de mine la Dor de munte și avea, desigur, nevoie de unele explicații. Le privi pe rând, oprindu-se îndelung în fața fiecăreia. Deodată, sprâncenele căpătară alt contur, trăsăturile i se înăspriră, cute adânci îi brăzdară fruntea.

Îmi întinse una din fotografii, întrebându-mă aproape în șoaptă:

– El e?

Am recunoscut imediat chipul criminalului.

– Da, tovarășe colonel. El e.

Privirea îi alunecă în gol. Rămase așa vreme îndelungată.

– Știi cine e? mă întrebă într-un târziu.

L-am privit surprins.

– Era celebru înainte de război. Opera în țară și în străinătate: falsuri, escrocherii în stil mare, crime, spargeri... N-ai auzit niciodată de Stahia?

Capitolul 13

STRADA FĂRĂ NUME

Casa familiei Ionescu, aflată pe o străduță din preajma Magistralei, se integra perfect în genul de imobile „cu pretenții" care împânziseră Bucureștiul anilor 1890.

Ferestre înalte, câteva decorațiuni exterioare – îngerași de ipsos și flori – igrasie și lipsă de confort.

Mobilierul – camera de zi Miorița – făcea notă vizibil discordantă cu pereții tapetați în cele mai năstrușnice combinații de linii și culori. Uzura și repetatele cărți de vizită ale igrasiei copertau romanul unei vieți mărunte, consumate deceniu după deceniu.

Doamna Ionescu, tristă și neconsolată, purta toate semnele unei autentice frumuseți. De cum am zărit-o mi-am amintit de remarca lui Pandele: „E cea mai frumoasă femeie pe care am văzut-o vreodată."

Mă uitam la ea și fără să vreau începui să dezvolt savante cugetări despre maica noastră natura și bucuriile pe care ni le poate oferi nouă, păcătoșilor de bărbați.

– Așadar, vă ascult, doamnă.

Tânăra văduvă nu se grăbi. Sorbi pe îndelete din paharul cu apă; rătăcind cu privirea printre florile din glastră, începu să depene firul uneia din milioanele de întâmplări „inedite" cu un băiat și o fată. O ușoară tristețe îi colora amintirile, altminteri destul de proaspete. Cu un surplus de amănunte, lipsite de interes pentru mine, întâlnirea dintre ea și M. Ionescu corespundea relatărilor făcute de Pandele.

– Mi s-a spus, intervenii eu, că apariția dumneavoastră la IDGHIB nu a trecut neobservată, și îndată ce v-am cunoscut nu mi-a fost greu să înțeleg de ce...

Complimentul meu alunecă fără s-o atingă. Își imprimă ochilor două semne vagi de întrebare. Am precizat:

– Se pare că o bună parte din numărul angajaților s-au îndrăgostit de dumneavoastră.

– Da, așa se pare.

– Bănuiesc că propunerile de căsătorie n-au venit numai de la Mircea Ionescu!

– Adevărat!

– Câțiva dintre cei care vă făceau curte au continuat să fie în preajma dumneavoastră și după ce l-ați ales pe Mircea.

Își strânse buzele, întrebând aproape răstit.

– Ce vreți să insinuați?

Era al dracului de frumoasă, parcă mai frumoasă acum când indignarea îi dilata și contracta nările fin arcuite.

– M-ați înțeles greșit. Anumite intenții le atribui în mod exclusiv unora sau altora dintre prietenii soțului dumneavoastră. Sunt informat că vă frecventau casa și aș vrea să pricep motivele pentru care o făceau. În legătură cu prietenii casei există o întrebare care sună cam așa: „Vin la noi pentru noi sau pentru ei?" În sensul ăsta aș fi vrut să precizați...

A gustat din nou apa din pahar cu un gest care mi-l aduse în fața ochilor pe Dorneanu în postură de propovăduitor al ascetismului.

– Desigur, veneau pentru Mircea. Oricum, imediat ce ne-am căsătorit, nimeni nu și-a permis nici cea mai voalată aluzie.

– Sunt convins. Ceva însă spune că anumite reținere nu le-au dictat-o prietenia pentru soțul dumneavoastră, ci distanța pe care le-ați impus-o.

M-a privit cu neîncredere.

– Ceva vă spune sau... v-a spus cineva.

– Ce importanță are?

„Iată o femeie pe care n-o îmbeți ușor cu apă rece."

– Nu știu ce anume le-a dictat atitudinea, însă absolut toți au fost foarte rezervați.

N-am vrut să mă dau bătut.

– Și totuși, îmi îngădui să repet, nu prietenia i-a adus în casa dumneavoastră. Aveți altă explicație la îndemână?

– Probabil patima cărților.

– Puțin probabil. Cărți nu jucau decât Sachelarie, Pandele și Marin.

– Să zicem obișnuința.

– Și mai puțin probabil.

– Atunci căutați dumneavoastră o explicație. Personal am citit puțină literatură polițistă.

– Din păcate cazul soțului dumneavoastră nu este rodul unei fantezii de foiletonist și nu am venit aici să fac investigații de cercetător literar. Vasiliu a comis o crimă al cărui mobil încă nu l-am deslușit. E posibil ca mobilul să fie cel pe care însuși criminalul l-a mărturisit: crimă de dragul crimei. Numai că eu trebuie să mă conving, și ca să mă conving am nevoie de ajutorul dumneavoastră.

Minteam cu nerușinare.

Doamna Ionescu mă sfredeli cu privirea îndelung, oftă aproape imperceptibil, apoi, luând pachetul cu țigări, începu să-l cerceteze excesiv de atent. Când credeam că a uitat de mine, întrebă răspicat:

– Sunteți convins că Vasiliu a făcut-o?

Era ultima întrebare la care m-aș fi așteptat. Ochii ei căutau cu insistență răspunsul.

– Poftim?

– Întrebam – și dumneavoastră ați auzit foarte bine – dacă sunteți convins de culpabilitatea lui Vasiliu!

– Bineînțeles.

Un zâmbet disprețuitor, cel puțin așa mi s-a părut în clipa aceea, îi înflori în colțul buzelor.

– Înseamnă că totul e în regulă.

De astă dată nu era totul în regulă.

Ori comedia mea nu se integra perfect în regulile jocului, ori tânăra văduvă știa anumite lucruri în ciuda tuturor precauțiilor luate de criminal.

– V-aș ruga să formulați ceva mai precis bănuielile dumneavoastră.

– Eu nu bănuiesc pe nimeni.

– Atunci?

O tristețe fără margini îi prelungea trăsăturile.

– Să zicem, îndoielile dumneavoastră. Cred că așa-i mai corect.

– Da, e mai corect. Îmi vine foarte greu să cred că Vasiliu e un ucigaș. Era un nefericit și poate cel mai cinstit dintre ei.

– Vasiliu?!

– Poate singurul cu adevărat cinstit.

Credeam că o să continue. Nu a făcut-o.

– Doamnă, am impresia că dumneavoastră cunoașteți lucruri care, pentru noi, multă vreme pot rămâna o enigmă.

– Vă înșelați, tovarășe căpitan! Nu știu nimic.

– Cu riscul de a fi nepoliticos, mă văd obligat să vă mai amintesc că anumite îndoieli – mă refer la Vasiliu – se nasc de obicei prin analogie. Când absolvi pe cineva o faci în detrimentul altuia sau altora. Sunteți de acord?

– Nu. Eu nu cred în oameni prin analogie.

Era o exclamație în majuscule a bunului ei simț.

– Desigur, am reluat, e foarte frumos, reconfortant chiar, să ai încredere în semenii tăi. Din câte știu, unii dintre ei ne rezervă destule surprize. De aceea trebuie să-i cunoști bine, foarte bine, înainte de a da un verdict.

– Poate că aveți dreptate. Naiba mai știe... Îi cunosc pe toți foarte puțin. Vasiliu îmi inspirase încredere. E o chestiune subiectivă.

– Sau – de ce nu? – o impresie sugerată de anumite întâmplări.

– Poate.

Mi-am aprins o țigară mai mult ca să câștig timp, pentru a-mi rândui întrebările următoare:

– Toate cercetările noastre de până acum indică încercarea nesăbuită a unui om dezechilibrat, hotărât să comită o crimă perfectă, fără precedent. Ceva îmi spune că scopul a fost de altă natură, că nu întâmplarea l-a ales pe soțul dumneavoastră în situația de victimă, ci anumite deziderate precise. Doamna Ionescu mă privi cu interes. V-aș ruga deci, continuai, să-mi povestiți toate amănuntele neobișnuite care v-au izbit în căsnicie, relațiile cu prietenii, vecinii sau ceilalți salariați ai instituției unde lucrați. Dacă sunteți de acord, v-aș propune să începeți prin a-mi vorbi despre familia soțului dumneavoastră.

– Nu-i cunosc. Mircea mi-a povestit cândva că au murit în împrejurări diferite și de-a dreptul tragice.

– Adică?

– Tatăl său a fost arestat de naziști și trimis să lucreze într-o uzină subterană. Când s-a apropiat frontul, nemții au aruncat-o în aer.

– O uzină subterană din Făgăraș?

– Exact.

– Ce profesiune avea socrul dumneavoastră?

– Mircea spunea că a fost funcționar la o primărie, dar...

– Dar?

Tăcu un timp, privind undeva, în gol, apoi urmă, rostind cuvintele cu greutate:

– Nu știu dacă mi-a spus adevărul.

Mi-am amintit de portretul marinarului pe care Vasiliu declara că l-a văzut în casă. Plimbându-mi privirea pe pereți am descoperit repede o pată dreptunghiulară albă. Doamna Ionescu se uita în aceeași direcție.

– Acolo atârna un tablou cu fotografia unui marinar. Asemănarea dintre Mircea și omul din fotografie era izbitoare.

– Presupun că l-ați întrebat pe soțul dumneavoastră cui aparține.

– Desigur.

– Și?

– „E tata", mi-a răspuns, numai că în altă împrejurare, la una din obișnuitele partide de pocher, cineva din grup a sesizat asemănarea, Mircea afirmat că habar n-are cine e, că l-a cumpărat din talcioc sau cam așa ceva... Făcu o mică pauză, și adăugă: A doua zi tabloul a dispărut.

– Curios! Și cum v-a explicat soțul dumneavoastră această dispariție?

– Pur și simplu m-a întrebat de ce l-am luat. Negând orice amestec, m-a pus să jur. Era foarte afectat.

– Trebuie să înțeleg că în lipsa dumneavoastră cineva a pătruns în casă?

– Da. Și nu numai pentru a fura tabloul. Cineva a răscolit peste tot.

– V-aș ruga să nu omiteți niciun amănunt.

Tânăra văduvă se ridică, măsurând agitată încăpea. Se opri în fața mea și, pironindu-mă cu privirea, întrebă:

– Credeți... credeți că dispariția tabloului are legătură cu moartea soțului meu?

– Nu știu. Sincer, nu știu.

Și, într-adevăr, de astă dată eram foarte sincer.

– Spuneți-mi, am reluat, întâmplarea cu dispariția tabloului nu a fost cumva comentată și în prezența prietenilor dumneavoastră?

– Ba da. Vasiliu l-a întrebat pe Mircea dacă marinarul a plecat în cursă. „A plecat sau a căzut în cursă", nu reţin jocul de cuvinte.

– Şi cum a reacţionat soţul dumneavoastră?

– A râs împreună cu ceilalţi, apoi a inventat o poveste complicată cu o rudă recent sosită în Bucureşti care a cerut tabloul.

– Probabil că l-aţi întrebat de ce-a minţit.

– Nu. Nu l-am întrebat. Ori de câte ori aduceam vorba despre pictură, Mircea reacţiona de-a dreptul violent.

– Cineva susţine că l-a auzit pe soţul dumneavoastră spunând: „În curând voi fi cel mai bogat om". Aşteptaţi o moştenire?

– Eu?!

– Dumneavoastră sau cineva din familie.

– Nu.

Se înserase. Umbre palide de îşi căutau conturul în arabescuri stranii. Doamna Ionescu aprinse lumina şi dintr-odată încăperea deveni ceva mai intimă.

– Aşadar, după dumneavoastră, cineva a scotocit prin apartament, însuşindu-şi tabloul.

– Da.

– Se pare că nu tabloul a fost obiectivul principal al vizitei. Dacă reţin bine, impresia dumneavoastră este că s-a căutat un obiect mărunt, ascuns cu grijă.

– Altminteri nu văd rostul cercetării amănunţite a tuturor sertarelor şi a cărţilor din bibliotecă.

Următoarea întrebare am formulat-o cu deosebită grijă.

– Printre cărţi, de obicei, se ascunde ori sunt căutate acte sau însemnări...

Doamna Ionescu tocmai aduna câteva firicele de tutun răspândite pe fața de masă. A rămas cu mâna suspendată într-un gest nedefinit.

– Nu aveți idee ce anume căuta necunoscutul?

Deschise gura, hotărâtă să vorbească, dar se răzgândi repede:

– Nu știu...

– Poate căuta o însemnare. O anumită însemnare?

– Poate...

– Aș vrea să mă înțelegeți bine. O însemnare nu presupune în mod obligatoriu hârtie și condei. Asemenea treburi se pot face foarte bine zgâriind cu un obiect ascuțit pe o bucată de metal, pe lemn, os sau piatră. De asemenea, printr-un anumit procedeu îți poți însemna ceva pe piele.

– Pe piele...

Rostise cuvintele în șoaptă, fără culoare, și nu mi-am dat seama dacă se mira ori îmi confirma ipoteza.

– Exact! Ispita tatuajului a rezistat secolelor și, oricât vi s-ar părea de ciudat, se mai practică și astăzi chiar printre oamenii care au recunoscut binefacerile civilizației.

După ezitări nesfârșite, doamna Ionescu se decise să vorbească:

– Nu știu, s-ar putea să greșesc... în sfârșit, cred că soțul meu purta asupra lui o asemenea însemnare.

– Prin tatuaj?

– Da. Am văzut-o cândva, într-o anumită împrejurare.

Înțelegeam, în sfârșit, că numai pudoarea o făcuse să evite acest capitol.

– Avea pe șold o îngrămădire de puncte...

– Încercați să vă amintiți cum erau dispuse. Nu vă grăbiți. E foarte important pentru noi.

Sorbi din paharul cu apă, reținându-l un timp în dreptul gurii, apoi vorbi încetișor, aproape cu teamă:

– Erau cinci sau șase șiruri de puncte aliniate... cum să vă spun...

I-am oferit blocnotesul și creionul. Tânăra văduvă desenă repede șase șiruri de câte douăzeci de puncte, aproximativ aliniate, se răzgândi, șterse câteva, apoi le adăugă iarăși. Plimbând îndelung creionul deasupra lor, alese un punct pe care îl transformă în X. Își cercetă încă o dată opera și îmi întinse carnetul.

– M-aș îndoi să fie exact...

– Nu l-ați întrebat pe soțul dumneavoastră ce reprezintă?

– Cum vă puteți închipui?!

Simțeam că trebuie să părăsesc subiectul. M-am interesat ce l-a determinat pe Mircea Ionescu să se îndeletnicească, dintr-odată, cu studiul limbilor străine. Înainte de a-mi răspunde, doamna Ionescu mi-a mulțumit din priviri pentru amabilitatea de a nu insista într-o problemă care, chiar și la modul indirect, amintea anumite intimități.

– Și pe mine m-a surprins interesul lui subit pentru limbile străine. Mircea disprețuia orice cunoștințe care depășeau limitele unor necesități profesionale. Dorneanu își luase în serios rolul de profesor și preda cu o gravitate de academician.

– În general, lui Dorneanu îi cam place să cocheteze cu ridicolul. Dar nu mi-ați spus ce limbi studia soțul dumneavoastră.

– Franceza, engleza și germana. De fapt, studiul despre care vorbiți se reducea la însușirea câtorva expresii uzuale.

– Avea vreo preferință?

– Pentru germană. În câteva rânduri i-a cerut lui Dorneanu explicații suplimentare. Își cumpărase, pe lângă dicționare, și câteva ghiduri.

Puse pe masă un dicționar și trei volume împănate cu hărți și fotografii privind exclusiv Germania.

– Dacă îl cunosc bine pe Dorneanu, nu cred să fi scăpat prilejul de-a se grozăvi față de ceilalți în legătură cu noile sale îndeletniciri.

– Îl cunoașteți foarte bine. Într-adevăr, nu a scăpat niciun prilej, fără să-i pese de ironiile lui Pandele.

– Ce-i drept, Pandele se cam pricepe la asemenea isprăvi și sunt gata să pariez că nu l-a iertat pe soțul dumneavoastră.

– Așa este.

– Și a insistat, probabil, să afle motivul dragostei sale subite pentru patria lui Goethe.

– De unde știți?

– E o întrebare firească, pe care desigur v-ați pus-o și dumneavoastră.

– Nu a fost nevoie. Mircea mi-a spus că are toate șansele să plece în Germania pentru perfecționare.

Dicționarul fusese cumpărat de la un anticariat și anumite cuvinte erau subliniate cu pixul și cu creionul. I-am cerut doamnei Ionescu să-mi precizeze cu ce scria de obicei soțul ei și am rugat-o să-mi împrumute dicționarele pentru câteva zile. Cum nu-și mai amintea nimic care m-ar fi putut interesa i-am mulțumit pentru bunăvoință, recomandându-i să nu vorbească nimănui despre vizita mea.

Tocmai mă pregăteam să plec, când îmi spuse:

– Ar mai fi o întâmplare, deși...

– Vă ascult, doamnă!

– Soțul meu detesta plimbările. Și totuși... Croitoreasa la care îmi lucrez stă pe lângă Grădina Icoanei. Cum o vizitez aproape zilnic – suntem prietene – l-am văzut pe soțul meu, în câteva rânduri, plimbându-se pe o stradă învecinată.

– Când?

– Aproximativ cu o săptămână înainte de a pleca în concediu. Am ezitat să vă spun, pentru că...

– Pentru că?

– Nu este exclus ca în viața soțului meu să fi intervenit altă femeie.

– Ați reținut numele străzii?

– Da. Poartă un nume caraghios. Poate de aceea l-am reținut. Strada Fără Nume.

Strada Fără Nume! Am cercetat în grabă blocnotesul.

Vasiliu declarase că în copilărie a văzut primul marinar cu un băiețel de mână trecând de câteva ori pe strada lui.

Și strada se chema Fără Nume.

Capitolul 14

PAGINI DE BIOGRAFIE

Locotenentul Cristescu îmi aduse primele informații în privința grupului de prieteni:

ARTHUR DORNEANU

S-a născut în anul 1904 dintr-o familie de moșieri. Urmează Liceul Gheorghe Lazăr din București. Timp de doi ani audiază cursuri de filozofie la München, Heidelberg, Berlin. În anul 1925 își moștenește tatăl, mort într-un accident de vânătoare. Posesor al unor întinse moșii în Dolj și Teleorman, cutreieră străinătatea dând preferință cazinourilor din sudul Franței. Aici o cunoaște pe Cela Voicescu, aventurieră de reputație îndoielnică, fostă Miss România prin anii 1923–1924, cu care se căsătorește. Câteva luni mai târziu îl părăsește pentru a-și încerca șansele la Hollywood împreună cu o bună parte

din milioanele familiei Dorneanu. Catastrofa e desăvârșită la mesele de joc. La un pas de sinucidere, se întoarce în țară, unde termină Facultatea de Drept. În anul 1930 este reprezentantul comercial al unei importante firme exportatoare de cereale. În anii premergători celui de-al Doilea Război Mondial colindă în interes de serviciu țările din vestul Europei.

După război (ofițer de administrație mobilizat pe loc grație relațiilor) urmează șase ani de expectativă, trăind din vânzarea ultimelor obiecte de preț rămase în casa familiei Dorneanu. În cele din urmă recurge la diploma de jurist, angajându-se în 1955 la IDGHIB. Duce o viață modestă și discretă. Nu i se poate reproșa nimic în afara unui oportunism cras, necamuflat de altfel.

Se pare că unica sa preocupare în afara orelor de serviciu sunt aventurile „galante", multiple și de scurtă durată.

DUMITRU SACHELARIE

S-a născut în anul 1907 la Calafat, fiu unic al lui Grigore Sachelarie, diriginte de poștă, și al Sultanei Dumitrașcu, descendenta unei vechi familii de boieri scăpătați. Mor amândoi în anul 1925 într-un accident de cale ferată.

Cursul primar și liceul le urmează la București. Grație modestelor economii ale părinților săi reușește să termine cursurile Academiei de Comerț. Începând cu anul 1929, este salariatul mai multor societăți anonime.

În 1939 câștigă la loterie un milion de lei. Se lansează în diverse speculații de bursă neinspirate și pierde o bună parte din bani. Cu ceea ce îi rămâne deschide în apropiere de Gara Filaret o mică fabrică de lumânări, afacere nerentabilă și lichidată după doar câteva luni. Se însoară

în 1940 cu Melania Dobrotă, fiica unui cofetar din Dudești, directoarea școlii de menaj Oltea Doamna.

Nu este mobilizat, fiind reformat ca urmare a unei insuficiențe coronariene. Rămâne văduv în anul 1944, Melania Sachelarie pierind în timpul bombardamentelor din aprilie.

Din 1948 este angajat în funcția de contabil la Gospodăria colectivă din comuna Moșnenii de Jos. Prin transfer a fost angajat la IDGHIB. Este considerat un bun salariat, funcționar de o corectitudine ireproșabilă, cu multă inițiativă.

Nu s-a recăsătorit.

I. GH. MARIN

Fiul colonelului de cavalerie Gh. T. Marin, despre ale cărui exigență și curaj circulă și astăzi tot felul de legende printre veteranii Primului Război Mondial.

I. Gh. Marin s-a născut la Caracal în septembrie 1907. Urmează, timp de doi ani, la Târgoviște, liceul militar, dar, ignorând tradițiile militare ale familiei – șase generații de oșteni – este transferat la Liceul Cantemir din București.

În anul 1932 absolvă, ca șef de promoție, Facultatea de Medicină. Își deschide un cabinet medical la Botoșani, devenind curând medicul cel mai căutat din localitate. Războiul, pe lângă o vastă experiență medicală, îi imprimă un viciu: alcoolul.

În anul 1946 se căsătorește cu Elvira Stănescu, fiica unui depozitar de vinuri din Capitală. Câteva luni mai târziu își surprinde consoarta împărțind patul conjugal cu un fante de mahala. Orbit de gelozie, recurge la cunoștințele sale medicale în scopuri criminale: își ucide soția.

Este condamnat la nouă ani de închisoare, pierzându-şi în acelaşi timp dreptul de a profesa. În anul 1956 se angajează la IDGHIB ca proiectant. De la această dată doctorul Marin încetează să mai existe. Numele rămâne singurul element care leagă două existenţe şi două fiinţe distincte.

Funcţionar conştiincios, nu pretinde nimic, nu aşteaptă nimic, nimic nu-l interesează.

Cu excepţia orelor de birou, rămâne credincios aceluiaşi prieten din anii războiului: alcoolul.

NAE PANDELE

S-a născut în anul 1916. Tatăl său, Ilie Pandele, ţinea cârciuma celebră, mult apreciată de chefliii Bucureştiului de odinioară, Mai bine aici ca vizavi. Aflată peste drum de unul din marile cimitire ale Capitalei, firma de inspiraţie şi umor macabru pare a fi contribuit mult la situaţia înfloritoare a familiei Pandele. La paisprezece ani fuge de acasă. Arestat pentru vagabondaj, este internat la şcoala de corecţie Boiţa, de lângă Sibiu. Încetează orice legătură cu părinţii, care, de altfel, dau faliment şi decedează unul după celălalt la scurtă vreme.

În anul 1933 intră muncitor la Uzinele Malaxa. Extrem de ambiţios, dă liceul particular, apoi se înscrie la Politehnică, luându-şi licenţa în 1941. Face războiul ca genist. Grav rănit în primăvara anului 1944, e demobilizat şi petrece câţiva ani în spital. Vindecat, îşi reîncepe activitatea întâi ca inginer la Uzinele Timpuri Noi, apoi la Uzinele Republica. Din 1956 lucrează la IDGHIB. E calificat de conducerea instituţiei drept un element foarte capabil. Orgolios şi susceptibil, se consideră adesea nedreptăţit în mod nejustificat. Făcând parte dintr-o delegaţie de

specialiști ce urma să plece în Norvegia și fiind înlocuit datorită unor interese majore care îi solicitau prezența în țară, inginerul Nae Pandele și-a dat demisia.

Se bucură totuși de multă simpatie în rândul colegilor, câștigați de permanenta sa bună dispoziție și de un anume umor personal. N-a fost niciodată căsătorit. De aproximativ patru ani trăiește în concubinaj cu Marina Nicolau, chimistă la Fabrica de medicamente Galenica.

Una din biografii era falsă...

Capitolul 15

PARASTASUL

Duminica aceea tristă de început de noiembrie îi strânse din nou pe prieteni în casa veche de pe Magistrală, la parastasul lui Mircea Ionescu. Sufrageria era plină de lume necunoscută, vecini și rude de-ale văduvei, oameni mărunți, în haine cernite emanând vag un miros de tămâie și naftalină. Stăteau în jurul mesei vorbind mult, încet și necontenit, examinând cu ochi hulpavi masa așternută modest cu tacâmuri sărăcăcioase, descompletate.

Dorneanu sosi mai târziu (Sachelarie, Marin și Pandele trecuseră și pe la biserică) aferat, îmbrăcat convențional cu haine închise la două rânduri, afișând o jale reținută de circumstanță. Privi critic la cei din jurul mesei și, zărindu-mă, își camuflă licărul de surpriză în spatele unui zâmbet jovial.

– Ce mai faci, căpitane? Apoi brusc, fără tranziție, luând loc lângă mine: Bietul Mircea... Era cel mai tânăr dintre noi. Da, oftă el, nepătrunse sunt căile Domnului...

O bătrână, morfolind cu gura știrbă o felie de pâine subtilizată pe furiș în așteptarea bucatelor, auzi ultimele cuvinte ale jurisconsultului și se grăbi să-i dea dreptate:

– Așa-i, maică! Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele lui în veci binecuvântat!

Și înghesui repede câteva cruci.

Dorneanu își întoarse capul surprins, măsurând-o pe bătrână cu atât dispreț, încât aceasta amuți cu ochii căscați de uimire. Își îndreptă în mod inutil cravata și ridică din umeri cu mină stupefiată: „Ce părere ai?"

Marin – cu carafa de țuică în față – după câteva pahărele devenise sentimental:

– Ce jale, dom'le, și cu viața...

– Da, întări și Pandele. Când te gândești, mai ieri, alaltăieri jucam pocher la masa asta. Avea o vorbă a lui când lua potul: „Așa e jocul ăsta, tăticule. Nu trebuie să te superi."

Goli paharul cu țuică și aprecie cu satisfacție:

– E excelentă!

– Totdeauna puteai să bei o țuică bună la Mircea, confirmă Sachelarie.

– Avea o inimă de aur, regretă Pandele.

Apoi vocile se amestecară.

– Ce om!

– Ce suflet!

– Cât spirit de sacrificiu!

– Unic!

– Ce mai, era un generos, concluzionă cu emfază Dorneanu. Un om cu adevărat delicat, suflet de elită de o nobilă factură, modest... Îmi întâlni privirea ironică şi îşi drese vocea, puţin încurcat: Evident, nimeni nu e perfect. Poate avea unele lipsuri, insignifiante desigur...

– Ca de exemplu când – Dumnezeu să-l ierte – trişa la cărţi, sugeră Pandele cu faţa îmbujorată.

– Ce naiba, mă? îl mustră blajin Marin. Creştin eşti tu? Ţi-o fi ciupit un pol, doi acolo şi ce mare lucru?

– Chiar, interveni Sachelarie. De altfel, nici nu cred că trişa. Cine ştie ce vi s-o fi părut vouă...

– Acum... fie-i ţărâna uşoară, dar cărţile le măsluia, se simţi obligat să restabilească adevărul Dorneanu. Avea o chestie a lui cu damele. Mă şi miram că nu vă prindeţi. Totdeauna vă lua banii cu brelan sau cu careu de dame. Ce avea cu damele n-am înţeles niciodată. Şi după o pauză, cu tâlc: Că-l ştiţi cum arăta.

Sachelarie, clipind mărunt, nu se dumiri:

– Nouă de ce nu ne-ai spus?

– Ei, asta-i! Doar nu trişa din patimă. Mircea, monument de cinste şi corectitudine! şi râse teatral, ca şi cum asociaţia ar fi fost ridicolă. Era mica lui farsă.

Doamna Ionescu, cu figura calmă, impenetrabilă (nu m-am putut împiedica să remarc încă o dată cât de bine o prinde negrul), ajutată de o fetiţă, aşeză mai multe platouri pe masă.

Invitaţii se năpustiră ca lăcustele, grăbiţi să-şi umple farfuriile. Pandele observă, sâsâind, în şoaptă:

– Ăştia-s nehaliţi rău.

Dar luă cu mână smerită farfuria pe care i-o întinse cu indiferenţă Elvira Ionescu. O urmărea cu ochi lucioşi,

cu o undă de înfrigurare abia stăpânită, gata să sară la cel mai mic gest al ei.

– Ei, să fie de sufletul răposatului! închină primul pahar de vin o femeie planturoasă din capul mesei, cu o geantă cât o valiză, strategic căscată pe genunchi.

Marin bău pe nerăsuflate câteva pahare la rând, ignorându-l pe Sachelarie care încerca să-l tempereze.

– Lasă-mă, dom'le, în pace!

Mușcă dintr-o bucată de brânză presărată din belșug cu piper, care-i aduse lacrimi în ochi.

Sachelarie, crezând că plânge, păru impresionat. Îl luă de după umeri:

– Lasă, Marine! Așa a fost să fie. Bietul Mircea! Prieten ca el nu găsești doi într-o viață.

– Așa-i, frate Sache, consimți Marin, înduioșat acum de-a binelea și alungând iuțeala piperului cu alt pahar de vin.

Dorneanu se asocie spontan și fără legătură.

– Vai, da! Ai dreptate. *Animus meminisse horet!** Prietenia, floare rară! Cu câtă gingășie știa s-o ofere Mircea! Dar părăsi brusc tonul de exaltare. Unde a dispărut friptura? Ce Dumnezeu, abia s-a adus tava...

Doamna cu geanta deschisă pe genunchi surâdea candid.

– Aveam unul în facultate care făcea spiritism, începu Pandele.

– Ei, știi că-mi placi? se indignă Dorneanu. O fi șparlit răposatul antricoatele.

---

* „Sufletul meu se cutremură când îmi aduc aminte" (lat.).

– Nu, dom'le, se apără inginerul. Mă gândeam, ce-ar fi dacă am evoca spiritul lui Mircea.

Jurisconsultul îl compătimi:

– Aiurezi, băieţaş. Totuşi nu înţeleg chestia cu friptura. E fenomenală!

Doamna Ionescu, neobosită, aduse alt rând de platouri. Măsură rece grupul celor patru, le puse în faţă tacâmuri curate şi se grăbi să iasă.

Marin, cu capul pe masă, tresărea din când în când.

– S-a îmbătat, remarcă Dorneanu, privindu-l. De fapt, nu-i o surpriză. Animalul n-are stil.

– Exagerezi, sâsâi Pandele. E un tip cumsecade. Anul trecut ţi-a dat opt mii de lei fără să clipească. Nici măcar chitanţă nu ţi-a cerut.

– Confunzi noţiunile, amice. N-am afirmat că e avar ca – fie vorba între noi – defuncta gazdă a cărei colivă o ingerăm azi. Am spus doar că n-are stil. *Il y a de la différence.**

Îmi venea să râd. Nu trecuseră nici zece minute de când Dorneanu nu găsea cuvinte şi culori să zugrăvească generozitatea şi delicateţea lui Ionescu. Şi acum, dintr-odată, fără jenă, simplu, cu o naturaleţe deconcertantă, aproape că-l înjura.

– Parcă tu ai stil! se îndoi inginerul cu bun-simţ. Rumegi bucatele mortului şi-l bârfeşti.

–Fan-tas-tic! se holbă Dorneanu, izbindu-şi palmele. Fantastic! Acum erau chiftelele pe masă. Ce naiba, doar nu-s beat, şi se ciupi ostentativ de braţe. Care-i misterul?

Pandele suflă:

---

* „E o deosebire" (fr.).

– St! Nu face scandal!

– Sunt de acord, dar fă-mă să înțeleg misterul.

– Asta-i. Așa o fi Mircea, Dumnezeu să-l odihnească. Strângător și pe lumea ailaltă.

Dorneanu îl măsură ironic:

– Ai mai auzit tu de cazuri din astea?

– Nu, mărturisi inginerul.

Fetița care o ajuta pe doamna Ionescu începu să strângă masa, farfuriile și tacâmurile, platourile goale.

Dorneanu se uită după ea fluierând a pagubă. Recapitulă, ridicând câte un deget:

– Chiftele, țâri, telemea de paișpe și marșul! Ura și la gară! Ce să mai discutăm? Mitocanul se cunoaște și când moare.

– Crezi că a trecut meniul în testament? se interesă încet Pandele.

– Cât era de neam prost și zgârie-brânză...

Fata se întoarse, aducând o farfurie uriașă cu plăcinte.

– Fetițo, adu-ne o sticlă de vin! dispuse Marin cu limba împleticită.

– De unde?! se miră fata. S-a terminat.

– Parastas de calici, suspină Sachelarie.

– Totdeauna și-a mâncat de sub unghie, își aminti Dorneanu.

– Nu te ierta nici de cinci bani. Cică dacă nu-i ai te dă jos din tramvai.

– Ascultați-mă pe mine! Asta ține acum vistieria lui Sân' Petru...

Pandele se ridică:

– Mă duc eu pe la bucătărie, poate mai găsesc ceva.

Dorneanu îmi făcu cu ochiul:

– S-a dus după madam Ionescu. Dacă n-ajunge și ăsta la cimitir, mare minune.

– Ce vrei să spui? l-am întrebat.

Dorneanu râse încetișor:

– Cândva, nu foarte de mult, amicul Pandele i-a declarat Elvirei Ionescu că de dragul ei ar fi în stare să facă moarte de om.

– De unde știi?

– I-a trimis ea o epistolă – decentă și foarte *honnete femme**, de altfel – în care, referindu-se la declarația inginerului, bate câmpii pe patru pagini despre prietenia pe care i-o poate acorda, titularul inimii fiind, pasă-mi-te, ipochimenul de Ionescu.

– Când s-au întâmplat toate acestea?

– Înainte de-a pleca la Dor de munte. Pandele păstra scrisoarea la el. În dreptul inimii, mai adăugă ironic Dorneanu.

– Ți-a citit-o și dumitale?

– Aș! Înseamnă că habar n-ai ce-i aia sentiment delicat. Am dat eu peste ea întâmplător la cabană. O ținea în portofel...

Mi-l amintii pe Pandele acolo, pe marginea prăpastiei, contemplând bucățelele de hârtie alungate de vânt.

Inginerul se întoarse la masă cu un aer plouat. Dorneanu îl observă cu coada ochiului, dar se abținu de la orice comentariu.

Între timp, oaspeții, amețiți, începură să fredoneze cu ochii înlăcrimați, dar cu dispoziție evidentă: „O, tu, ce ești pierdută în neagra veșnicie." De fapt se organiză un

---

* „Femeie cinstită" (fr.).

cor în care o parte din comeseni susţineau un fel de fond muzical, mârâind pe nas cu buzele strânse.

Mi-am luat rămas-bun de la doamna Ionescu care, în bucătărie, cu mânecile suflecate lângă un maldăr de vase murdare, privea în gol, fără expresie, căzută parcă în transă.

– Cum a putut? mă întrebă ea cu ochii îngheţaţi, fără să întoarcă capul.

– Cine?

– El! Cum a putut să vină? Azi! Aici! Cum?

– De fapt ce ştiţi dumneavoastră, doamnă? Repet o întrebare pe care v-am mai pus-o.

Mă privi cu mânie rece, stăpânită:

– Nimic, domnule căpitan. Vorbeam şi eu aşa...

Părăsii casa familiei Ionescu. Înăuntru rămaseră cei patru prieteni. Unul singur era criminalul. Ceilalţi erau simpli pioni manipulaţi asemenea unor păpuşi neînsufleţite şi docile sau lângă pulpana cărora se manipula cu abilitate diabolică.

În stradă am întors capul. Nu mi-am putut stăpâni un fior. La una din ferestre, „el", palid, cu ochii lucizi, mă privea.

Capitolul 16

„OMUL" ŞI UMBRA

Soarele pătrundea timid prin ferestrele largi ale biroului. În anul acela, toamna întârziase mult deasupra oraşului, vopsind cu rugină străzi şi bulevarde, parcurile şi coşurile ţigăncilor. Bucureştenii, mai puţin gălăgioşi (în anotimpul rece, acustica oraşului pierde considerabil în intensitate), cu mină de elevi în prima zi de şcoală, afişau cele dintâi revere înguste, care, alături de cocurile „turn", constituiau ultima noutate în materie de modă.

Comentam înălţimea exagerată a coafurilor feminine cu căpitanul Voicu şi-l necăjeam, argumentând pozitiv.

Voicu, încercând, ca toţi oamenii scunzi, stupide complexe de inferioritate, îmi demonstra conştiincios şi ştiinţific aspectele inestetice şi nesănătoase ale edificiilor capilare.

Urmăream distrat firele de praf zburdând în soare şi-l aţâţam din când în când cu câte o replică. (Voicu

explica acum detailat părțile componente ale firului de păr, lansându-se în triste profeții.)

– Astea le știi de la *Sfatul medicului?*

– Te credeam om serios, domnule! mă compătimi Voicu, și cu aer decepționat se cufundă între paginile unui dosar.

Intră ofițerul de serviciu, anunțându-l pe locotenentul Dornea. Îi făcui semn să-și înceapă raportul. Vorbea neobișnuit de tare, și, neavizat fiind, puteai crede – auzindu-l dintr-o cameră vecină – că omul e furios și pus pe scandal. Ulterior te obișnuiai.

Nu-l văzusem de câteva zile și eram nerăbdător să-l ascult.

Își scoase o notiță din buzunar și-mi raportă telegrafic:

15 noiembrie

Ora 16.00: Persoana a ieșit de la institut, a intrat la Expres-Lido, unde a luat masa, apoi s-a dus direct acasă. N-a discutat cu nimeni pe parcurs, n-a salutat pe nimeni. Probabil că a dormit vreo două ceasuri. A aprins lumina abia la ora 18.30.

Ora 19.00: S-a dus la croitor (Cooperativa de îmbrăcăminte din stația Italiană), unde a întârziat trei sferturi de oră.

Ora 20.30: A intrat la cinematograful Capitol de pe bulevard. N-a stat la coadă la bilete.

Ora 23.00: S-a întors acasă pe jos. N-a părăsit locuința decât dimineață, când s-a dus la slujbă.

16 noiembrie

Ora 16.30: A luat masa la restaurantul Postăvarul.

Orele 17–19: S-a plimbat pe Calea Victoriei privind vitrinele; a intrat prin magazine. Și-a cumpărat o pereche de pantofi de la Romarta.

Ora 19.30: A cinat la Berăria Central din piața Sfântul Gheorghe. Autobuzul 37 l-a dus până acasă.

Terminând de citit, Dornea tăcu pentru câteva clipe.

– Până aici, nimic interesant, am comentat.

– Nimic, tovarășe căpitan. În schimb, ieri...

Și Dornea începu să povestească pe îndelete.

– A plecat de acasă la ora 18. Părea grăbit și am crezut la un moment dat că o să urce în 17, sosit în stație chiar atunci. A avut o scurtă ezitare, dar pesemne s-a răzgândit. Și-a cumpărat *Informația Bucureștiului* de la un vânzător de ziare ambulant. Și acum începe comedia... Dornea lăsă „suspans", calculându-și artistic pauza.

– Zi! l-am îmbiat amuzat.

– Mai întâi și-a împăturit cu grijă ziarul și l-a băgat în buzunar, ca unul care-și citește gazeta acasă, sub plapumă, înainte de culcare. După vreo două sute de metri, ochește un coș de gunoi agățat de un stâlp și când ajunge în dreptul lui scoate jurnalul din buzunar și-l zvârle înăuntru. Mai face câțiva pași și se oprește, așteptând schimbarea semaforului, ca să poată traversa.

– Cum ai procedat?

Dornea raporta înfierbântat, retrăind intens filmul celor relatate.

– „Persoana e ingenioasă", mi-am zis. Găseam că procedeul e deopotrivă inteligent și grosolan. Grosolan, pentru că e greu de justificat gestul, când ai cumpărat gazeta doar cu zece minute înainte și nici măcar n-ai răsfoit-o.

Dar tocmai în asta, am conchis, rezidă și abilitatea cursei, pentru că este imposibil să nu stârnești astfel curiozitatea urmăritorilor, atenți să sesizeze semnificația fiecărei mișcări.

– În consecință...

– În consecință, am trecut pe lângă coș ignorându-l, mai ales că individul care se angaja intenționat în traversare putea trage cu coada ochiului, traficul aglomerat impunând oarecare așteptare pe marginea trotuarului. În afară de aceasta, locotenentul Dănilă, conform dispozițiilor dumneavoastră, era în spatele meu ca o a doua „umbră" permanentă. El avea să stabilească ce e cu gazeta.

– Da, cred că ai judecat bine.

– Stați să vedeți, se repezi Dornea, figura mare acum urmează. Abia trec de coș, și un moșneag prăpădit, numai zdrențe, își vâră mâna înăuntru până la cot, scoate ziarul și pleacă tacticos.

– Interesant!

– Ca să fiu sincer, m-am cam enervat. Existau două ipoteze: Ori jurnalul avea într-adevăr o destinație (parolă sau mesaj) și deci bătrânul făcea parte dintr-o bandă (cu riscul ca moșneagul, parcurgând un anumit traseu stabilit anterior, să mă fi detectat, ba să-l fi detectat chiar și pe Dănilă), ori pur și simplu întâmplarea ne juca o festă de mare umor. Bătrânul, vrând să economisească treizeci de bani, ridicase gazeta aruncată la gunoi de către un cetățean oarecare. Niciuna din ipoteze nu mă încânta. Prima, nu mai e cazul s-o dezvolt. În cea de-a doua (ipoteza bătrânului econom) urmăritul dobândea în mod stupid convingerea că e „filat". Dornea adăugă cu sinceritate: Mi-am dorit din toată inima ca individul să fie atât de deștept,

încât să realizeze coincidența, că moșneagul nu este, nu poate fi lucrător de miliție. La urma urmelor, era o chestiune elementară. Un lucrător de miliție ar fi așteptat să vadă cui îi e adresat „mesajul", și nu s-ar fi grăbit să-l ridice înainte de a-i fi cunoscut destinatarul, eventuală verigă într-o eventuală bandă.

– Ba, am rostit pe gânduri, să sperăm că este atât de deștept. Pe urmă?

– Semaforul și-a schimbat culoarea și am traversat. În fața unui magazin cu încălțăminte ortopedică a zăbovit trei minute. Când, la rândul meu, am trecut prin dreptul cooperativei, mi-am dat seama că orice comunicare prin gest cu interiorul era imposibilă. Vitrina era strâmtă, iar exponatele sunt etalate pe un fond de placaj care împiedică orice privire dinăuntru sau dinafară.

– Cel mult, am sugerat, felul în care produsele erau dispuse în vitrină să fi conținut vreo comunicare. O anumită pereche de pantofi, prestabilită, aranjată la stânga ori la dreapta, de exemplu, poate să însemne ceva, în virtutea unei înțelegeri. Să te interesezi cine lucrează acolo. Continuă!

– A coborât fără grabă Bulevardul Republicii. Trebuie să vă spun, tovarășe căpitan, că n-a întors capul o singură dată, n-a uzat de niciun tertip ca să-și verifice spatele: nici șireturi desfăcute, nici țigări aprinse prin ganguri care îngăduie căutături iscoditoare în lături, nici priviri golănești aruncate peste umăr picioarelor unei femei frumoase.

– Îngrijorător...

Dornea se foi pe scaun.

– De la Universitate, am luat-o spre Sala Dalles. După Sabena, a cotit-o brusc într-o curte interioară care, îngustându-se într-un gang, dă în strada Vasile Conta. Cred că i-am sesizat intenția. Dacă mă grăbeam, m-ar fi așteptat desigur la ieșirea din gang și m-aș fi deconspirat. Întârziind, îi pierdeam urma. Mi-am scos bascul, am ridicat gulerul pardesiului, și, încercând un mers nou puteam păcăli o privire superficială, m-am strecurat pe lângă o pereche mai în vârstă, care traversa pasajul.

Am avut timp să-l văd pe individ urcând treptele complexului și dispărând într-unul din blocuri. La ce etaj nu știu. Când am intrat în hol, ascensorul cobora chemat de o femeie. Am predat urmărirea sergentului-major Stoichiță. Persoana n-a părăsit blocul până azi-dimineață, când s-a dus direct la serviciu.

– Și locotenentul Dănilă?

– Dănilă a luat urma moșului. După ce l-a plimbat pe la vreo treizeci de coșuri de gunoi, colecționând cele mai jalnice obiecte, bătrânul s-a dus acasă, în Pantelimon. Un amărât pe care-l știe tot cartierul. N-are familie, bea de stinge și nu pierde niciun parastas. Bellu e „fieful" lui. Personal, consider că n-are niciun amestec în afacerea asta...

Care să fi fost semnificația ziarului aceluia blestemat? Mesaj? Truc? Capriciu? Gest inconștient? Greu de presupus.

Existența unui complice nu era exclusă. În acest caz, aruncarea unei gazete, mai bine-zis a unei anumite gazete *(Informația Bucureștiului)* într-un anumit coș de gunoi, într-o anumită zi, la o anumită oră etc... dobândea valoare de mesaj.

Cine era destinatarul? Criminalul înnoptase într-un bloc de pe Vasile Conta, deci nu acasă. Un complice (al câtelea?), ori un al doilea cotlon, refugiu încă nedepistat de oamenii noştri?

Capitolul 17

UN CONCERT NEOBIŞNUIT

Dornea îmi prezentă al doilea raport:

– L-am aşteptat în cofetăria din faţa IDGHIB-ului aproape două ore. A întârziat din cauza unei şedinţe. (Cu acest prilej Dornea consumase – mi-a povestit ulterior – douăsprezece sonde de oranjadă, exasperând personalul unităţii şi stimulând pariuri.) Lângă debitul de ţigări din apropiere a staţionat tot timpul un Fiat 1500 alb, aparţinând unui corp diplomatic. La volan, un individ cu ochelari negri răsfoia distrat un magazin ilustrat. Nu i-aş fi acordat vreo importanţă, dar m-a pus pe gânduri faptul că exact în momentul în care „omul nostru" a ieşit pe poarta instituţiei şi diplomatul a pornit maşina.

– O coincidenţă poate, am sugerat eu.

– Aşa cred, fu de acord Dornea. Pentru orice eventualitate, mi-am notat numărul turismului.

Îmi întinse o foaie smulsă dintr-un blocnotes.

– Să-i rugăm pe băieții de la evidență să vadă ce-i cu el. Continuă!

– Persoana a luat-o agale pe Magheru. De la o țigăncușă a cumpărat niște ghiocei, tocmindu-se cu chef câteva minute. Să juri că ai de-a face cu un tip cumsecade, ieșit de la slujbă și nu prea grăbit să ajungă acasă, comentă Dornea. Masa a luat-o la lactobarul de lângă cinematograful Republica. Din fericire, s-a așezat chiar lângă vitrină. M-am amestecat deci printre ceilalți amatori de un bilet în plus. După jumătate de ceas a ieșit din Expres. În Piața Palatului, cuprins de o hotărâre bruscă, a grăbit pasul, coborând aproape în fugă pe Știrbei Vodă. S-a oprit abia în Cișmigiu. Dornea își umplu un pahar cu apă. În parc era puțină lume. Rar câte un trecător, cu drum probabil cotidian, câțiva pensionari aruncând priviri îngrijorate spre cerul mohorât. Omul nostru a întins un jurnal pe scândurile jilave ale unei bănci și s-a așezat privind țintă înainte. M-am postat după cotul pe care îl fac șirul de scaune, ascuns de trunchiul unui salcâm. Individul a fumat două țigări și tacticos, de parcă gestul lui ar fi fost cum nu se poate mai firesc, a scos din buzunar o muzicuță și a început să cânte. Aici Dornea repetă fără să-și dea seama stupefacția pe care o încercase în parc. A cântat exact trei minute și jumătate copacilor, băncilor pustii și statuilor o melodie fistichie pe care n-am auzit-o în viața mea. Mă întrebam dacă n-a înnebunit subit. În jur nu era nimeni.

– Chiar nimeni?

– Nimeni, tovarășe căpitan. Adică... mai încolo, pe o alee vecină, cumva oblică, o femeie privea neclintită

lacul. Nu părea să fi băgat ceva în seamă, poate nici nu ajunsese până la ea straniul concert.

– Cel puțin din curiozitate ar fi trebuit să întoarcă capul. La cât ai apreciat distanța care îi despărțea?

– Aproximativ o sută de metri.

– Cum arăta?

– Nimic deosebit, tovarășe căpitan. Cam la cincizeci de ani, modest îmbrăcată, cu o basma verde.

– Dacă era cârnă și cu picioare frumoase, era desigur mai interesantă, am insinuat.

– Distanța era prea mare ca să sesizez asemenea amănunte.

– Ei, și cum s-a terminat?

Dornea își ridică nedumerit sprâncenele:

– Omul s-a sculat, a cotit pe câteva alei și în față la Spicul a făcut semn unui getax care l-a dus până acasă. Din stradă l-am văzut trăgând perdelele la ferestre.

– Concluzia dumitale?

Dornea tăcu. Nu puteam scăpa de obsesia unui gând: „Individul își bate joc de noi."

Situată pe colț la întretăierea Căii Victoriei cu strada Nuferilor, bodega Codlea a intrat în competiție cu cele mai căutate restaurante din București. Motivul? Aici se poate bea o sticlă de vin fără a fi nevoit să cheltuiești a doua zi trei lei pentru antinevralgice.

Curiozitatea m-a îndemnat să intru. Din păcate, tocmai atunci „vinul cel bun" se isprăvise, așa că am cerut o țuică.

Sorbeam cu înghițituri mici la „botul calului" (pentru cei grăbiți responsabilul montase în perete o policioară

îngustă și lungă), când ușa se deschise făcând loc unui grup de petrecăreți. I-am recunoscut pe cei patru prieteni de la cabană.

Pandele mă observă primul:

– Ia te uită! Vorbești de lup și lupul... după ușă.

– *Qui s'aime se recontre,*[*] decretă Dorneanu, întinzându-mi mâna cu obișnuitul său gest regal.

Marin, beat ca de obicei, își schimonosi trăsăturile, semn că încearcă să-mi zâmbească.

Sachelarie se grăbi să dea unele explicații la proverbul lui Pandele.

– Într-adevăr, chiar adineauri vorbeam de dumneata.

– Foarte încântat. Și cu ce ocazie, mă rog?

– Ocazie? Ne jignești! De cei dragi îți amintești întotdeauna pentru simplul motiv că nu-i poți uita niciodată.

Pandele ținea morțiș să mă încredințeze că a rămas același.

Nici Dorneanu nu se schimbase:

– *Honni soit qui mal y pense!*[**]

Hai să bem ceva. Și imprimându-și vocii un timbru baritonal, comandă: Băiete! O sticlă de borvis...

Sachelarie aprecie repede conținutul paharului meu:

– Tot țuică? Înseamnă că ai rămas la aceleași bune obiceiuri.

Marin se hotărî să deschidă gura:

– Mai înseamnă că dumnealui e perseverent, de o perseverență învecinată cu încăpățânarea... Greșesc, căpitane?

---

[*] „Cei ce se iubesc se întâlnesc" (fr.).

[**] „Afurisit fie cel care gândește de rău" (fr.).

N-am apucat să-i răspund. Ceilalți, socotind cele cincisprezece cuvinte rostite de Marin drept un record neobișnuit, se hotărâseră să serbeze evenimentul. Mi-am amintit o scenă asemănătoare petrecută în seara sosirii mele la Dor de munte.

Aveam din nou senzația că se angajează într-un joc ale cărui reguli nu le cunoșteam.

M-am uitat prin fereastra supraîncărcată de reclame ademenitoare, încercând să ghicesc care dintre trecători e Dornea.

Sachelarie propuse ca în cinstea revederii noastre să bem țuică. În curând o sticlă de un litru contrasta vizibil alături de apa minerală.

– Unul dintre noi patru va trebui să comită o crimă!

Vorbise Pandele, aparent distrat.

Dorneanu bătu repede în lemn:

– Doamne ferește! Ce-ți veni, frate?

– Numai așa, completă Pandele, prietenul nostru, simpaticul căpitan Anghel, se va hotărî să ne acorde oarecare atenție.

Au izbucnit cu toții în râs.

– Chiar, făcu Sachelarie, s-ar părea că intenționat ne ocolește.

– Da, da, așa s-ar părea.

Pentru toți era clar că prezența mea reușea să stimuleze graiul ex-doctorului. Am recurs la cel mai banal pretext:

– Am o groază de probleme pe cap.

– Ce vorbești, domnule? Și eu care credeam că ai rezolvat misterul chiar acolo, la cabană...

Dorneanu ridică paharul cu apă minerală, sorbi ceremonios și izbucni dintr-odată:

– Care mama dracului mi-a turnat țuică?!! Tu, Sache?

Se cutremura la nesfârșit, de parcă ar fi băut gaz. Ceilalți râdeau cu lacrimi.

– Uite-așa ne petrecem timpul – făcu Sachelarie într-un târziu – o glumă, un pahar, un pocheraș...

– Apropo, l-am întrebat, cum ați rezolvat problema celui de-al patrulea?

Răspunse Pandele:

– Jucăm cu o mână moartă, până când te vei hotărî dumneata să o înlocuiești.

O țigăncușă intră oferind clienților buchete mici de flori. După ce se asigură că e privit îndeajuns, Dorneanu își alese cu grijă o garoafă albă, o prinse la butonieră și cu un gest capabil să sugereze cele mai distinse maniere de la Curtea lui Ludovic al XV-lea îi oferi fetei douăzeci și cinci de bani. Cum vânzătoarea cerea să i se restituie marfa, Pandele propuse o chetă. În cele din urmă, plictisit, Marin scoase o bancnotă de trei lei și îi făcu semn să ne lase. Sachelarie o prinse de mână:

– Ai un pol de la mine dacă îmi ghicești în palmă.

Fata se smuci și, eliberându-se, dispăru pe ușă, bodogănind.

– Pentru jumătate din sumă îți spun eu tot, se oferi Pandele.

– Nu, zău! făcu Dorneanu, întinzându-și palma. Știi să ghicești?

– Bineînțeles. Ghicesc trecutul, prezentul și viitorul. În ceea ce te privește, trecutul ți-l cunoaștem, prezentul

îl știm cu toții, cât despre viitor... Uite, domnule, unde era craiul! Pică cu așternut, Dorneanule!

– Serios? Se vede așa ceva în palmă?

– Pe onoarea mea! Se vede clar. Pat de fier, pătură cazonă și gratii la ferești.

Dorneanu își retrase mâna înjurând. Uitase de bunele maniere. Eu însă n-am uitat că la întoarcere, în tren, același Pandele susținea că Dorneanu n-ar fi în stare să comită nici cea mai neînsemnată contravenție. Să-și fi schimbat între timp părerile?

Sachelarie își oferi palma, surâzând:

– Zi! Dar să te ferească sfântul să-mi citești aceeași istorie, că stricăm prietenia. Hai, dă-i drumul!

Abordând o mină serioasă, Pandele îi cercetă palma cu atenție.

– Ei?

– Interesant! Foarte interesant? Acum înțeleg în sfârșit norocul tău la cărți. Scrie aici o poveste despre cineva care știe să aranjeze al naibii de bine fulurile.

– Altceva nu mai scrie? se interesă Marin.

Sachelarie se supără de-a binelea.

– Sper că-i una din glumele tale obișnuite, deși asemenea afirmații nici măcar în glumă nu se fac.

Își turnă un pahar de țuică și îl goli fără protocolul obișnuit.

Pandele ridică din umeri, zicându-mi:

– E rândul dumitale, căpitane.

– E rândul meu să fac aceeași remarcă. Sper că e o glumă. Ar fi de tot hazul, zău așa, să mă vadă șeful îndeletnicindu-mă prin cârciumi cu asemenea practici. Dacă treaba te amuză, încearcă la dumnealui.

Marin refuză scurt.

– Sunt convins că nu-l amuză. Şi ca să pună capăt discuţiei schimbă subiectul: Mult o să mai bem din poşirca asta? Ospătar! O sticlă de coniac!

Cum „prietenii" erau puşi pe chef, mă pregăteam să plec. Privirea mi-a fost atrasă de apariţia unui individ, prost îmbrăcat, cu o pălărie pleoştită pe cap şi un topor la subsuoară, care ezita în cadrul uşii. Se hotărî în cele din urmă şi, trecând prin dreptul meu, îmi făcu un semn imperceptibil cu ochiul, apoi se îndreptă spre tejghea.

„Cine naiba o mai fi?" Privindu-l atent, era cât pe-aci să izbucnesc în râs.

Tăietorul de lemne, care acum număra cu grijă câteva monede legate într-o batistă, pentru o cinzeacă de drojdie, era... locotenentul de miliţie Dornea.

Intervenţia lui Pandele mă izbi ca un ciocan în moalele capului:

– Ei, taică! Ia de aici un pahar de ţuică. Om necăjit, căpitane. Bate, săracul, tot oraşul pentru o bucată de pâine...

Oare îl recunoscuse?

Capitolul 18

EXERCIȚII DE LOGICĂ

– Te ascult, căpitane!

Eram pentru a treia oară în biroul colonelului Tunsu după întoarcerea mea din concediu.

– În ultima sa declarație, începui eu, Vasiliu susține că prima întâlnire cu Mircea Ionescu a avut loc în anii copilăriei. L-a văzut în câteva rânduri însoțit de un marinar. Primul lup de mare „în carne și oase" a reținut în mod firesc atenția lui Vasiliu, copil pe atunci. După douăzeci și cinci de ani, tabloul din locuința lui Ionescu – un marinar cu barbă, mustață și lulea – îi declanșează spontan imagini de mult uitate. Vasiliu remarcă asemănarea dintre omul din tablou și gazdă, adăugând că i-a văzut cândva plimbându-se împreună pe strada copilăriei sale, strada Fără Nume. Ionescu contestă vehement, afirmând că marinarul nu-i este tată, că nu-l cunoaște și că abia cu

opt ani în urmă a călcat pentru prima oară în București. Ulterior, tabloul a dispărut, Mircea Ionescu justificând că ar fi fost reclamat de o rudă îndepărtată. De altfel, continuai, din discuția cu doamna Ionescu reiese clar că Vasiliu spune adevărul.

Magnetofonul se afla alături, iar banda care înregistrase întreaga convorbire cu tânăra văduvă fusese fonotecată, reținând pasajele care ne interesau. I-am dat drumul. Glasul blând, catifelat, al femeii se auzi timid:

– „Acolo atârna un tablou cu fotografia unui marinar. Asemănarea dintre Mircea și omul din fotografie..."

– După cum vedeți, tovarășe maior, doamna Ionescu confirmă declarația lui Vasiliu referitoare la dispariția portretului. În același timp, nu-și poate explica desele plimbări ale soțului ei pe strada Fără Nume.

– După Vasiliu, reflectă colonelul, preferința lui Ionescu pentru această stradă începe încă din copilărie.

– Mi-aș permite să adaug, intervenii eu, că acum douăzeci și cinci de ani, primele plimbări pe aceeași stradă le-a făcut însoțit de un marinar. Un marinar a cărui existență în viata sa Ionescu o accepta și o respingea.

– Să vedem de ce-o respingea. Ce era sau ce devenea compromițătoare: relația marinar–Ionescu ori faptul că acesta din urmă a fost văzut pe o anumită stradă? Să procedăm prin eliminare. Aparent, s-ar zice că totul pledează pentru prima ipoteză. Știm doar că Ionescu s-a lepădat de omul cu barbă, mustață și lulea. Totuși, îi păstrează fotografia în casă, pe perete, ba mai mult, este afectat când aceasta dispare. Concluzia?

– Concluzia se impune: Ionescu respinge orice legătură cu marinarul numai atunci când cineva afirmă că au

fost văzuți pe o anumită stradă. Așadar, compromițătoare devine orice legătură cu strada respectivă.

– Compromițătoare, periculoasă sau de nedorit, pentru că are sensul cel mai larg. De ce nu dorea să se știe că acum douăzeci și cinci de ani a trecut, de câteva ori, pe strada Fără Nume?

– Pentru a nu fi amestecat în cine știe ce întâmplare petrecută în cartier...

Am retractat imediat:

– Explicația cade. În asemenea situație, firesc era să nu mai calce pe acolo niciodată. Or, lunea trecută Ionescu a fost văzut, în câteva rânduri, pe aceeași stradă.

– Atunci?

– Înseamnă că pe strada Fără Nume se află „ceva". Ceva căutat și de altul sau de alții...

– Ai început bine. Continuă! mă încurajă colonelul.

– „Ceva" care poate fi controlat dacă mai există sau nu... O casă, o grădină... A! Înțeleg! Acum înțeleg. Tatuajul! Desenul prin tatuaj indică locul de pe strada Fără Nume unde se află acel ceva.

Am deschis blocnotesul la pagina unde doamna Ionescu reprodusese desenul tatuajului.

Colonelul îl privi minute în șir, răsucindu-l pe toate părțile.

– Fără îndoială, desenul reprezintă determinarea unui obiect sau a unui loc față de alte obiecte sau locuri. Privește! Sunt șase șiruri de câte douăzeci de puncte, dispuse relativ simetric. Un singur punct este înlocuit cu semnul X.

– Îmi permit să vă amintesc, tovarăşe colonel, că doamna Ionescu a reprodus desenul din memorie, precizând că nu ştie numărul exact al punctelor.

– Nu are importanţă pentru ceea ce încercăm noi să deducem. Aşadar, semnul X precizează loçul sau obiectul căutat. Un loc sau un obiect, în funcţie de alte aproximativ o sută douăzeci de locuri şi obiecte asemănătoare.

– Asemănătoare?!

– În mod cert. Dacă locurile sau obiectele care-l încadrează pe cel căutat ar fi deosebite, desenatorul era obligat să le indice prin alte semne, spre a uşura sarcina celui ce urmează să ajungă la obiectiv.

– Aş avea o remarcă, tovarăşe colonel.

– Dă-i drumul.

– Presupunând că eu am ascuns ceva în grădină, unde, să zicem, sunt o sută douăzeci de repere formate din pomi, movile şi tufişuri... Mi-e suficient să însemnez locul în funcţie de celelalte fără a preciza natura reperelor.

– Perfect adevărat, cu condiţia ca dumneata să fi făcut însemnarea.

– Credeţi că tatuajul de pe şoldul lui Ionescu a fost făcut de altcineva?

Colonelul Tunsu comandă două cafele, una fără zahăr, cealaltă numai cu o linguriţă – îmi reţinuse preferinţa – aşteptă până când ceştile fură aşezate pe birou, apoi zise:

– Mărturiseai zilele trecute că ţi se pare neobişnuit procedeul de a nota ceva prin tatuaj. Tot dumneata ai conchis că în felul acesta se excludea posibilitatea de a pierde înscrisul. Câţi ani avea Mircea Ionescu când a fost zărit pe strada Fără Nume?

– Dacă în zilele premergătoare crimei împlinise treizeci și patru, înseamnă că acum douăzeci și cinci de ani avea nouă.

– Admițând că plimbările de atunci și cele de acum slujesc aceluiași scop, și noi am căzut de acord, în mod logic, la nouă ani Ionescu era în posesia tuturor datelor problemei. Cum împrejurările nu favorizau apropierea de țintă, amintește-ți raționamentul dumitale, intervine problema timpului. Într-un viitor apropiat sau îndepărtat, după cum observăm foarte îndepărtat, Mircea Ionescu trebuia să găsească momentul prielnic. Se pune întrebarea: Pe ce-i însemni unui copil locul acelui *ceva*, ca să nu-l uite sau să nu-l piardă?

Lucrurile începeau, în sfârșit, să se clarifice.

– Înseamnă că plimbările de acum douăzeci și cinci de ani, am conchis, nu aveau alt scop decât să-i întipărească copilului în memorie împrejurimile, eventual curtea sau casa cu pricina.

– Exact! Așadar, cel care i-a lăsat lui Ionescu desenul era obligat, având în perspectivă scurgerea multor ani, să-i precizeze natura reperelor, dacă bineînțeles reperele sunt diferite. Bun! Hai să vedem ce-ar putea fi acel „ceva". Am căzut de acord că desenul reprezintă un loc sau un obiect în funcție de alte locuri sau obiecte. Ca să ne fie mai ușor, contopim locul cu obiectul și-l numim obiectiv. Alături de Ionescu, pentru cucerirea obiectului intră în competiție și omul nostru. Stahia, ca toți marii infractori, s-a specializat de mult într-un anumit domeniu: relicve, obiecte de artă și bijuterii vechi. Așadar, „obiectivul" începe să capete o tentă de vechime.

– Aș adăuga, am intervenit, că în toate cele trei dicționare folosite de Ionescu sunt subliniate un grup de cuvinte din aceeași familie: pietre prețioase. În dicționarul german am găsit subliniat și cuvântul aur.

– Limpede! Cum a ajuns criminalul în posesia informației cu privire la „obiectiv" nu interesează deocamdată. Să rămânem credincioși obiceiului de a urma drumul cel mai scurt între două puncte, mai ales că acest drum, după cum ai băgat de scamă, conține date suficiente. Mai interesantă mi se pare istoria cu dispariția tabloului. Deși cred că și aici e mâna omului nostru – spera, probabil, că prin cercetări îndelungate și amănunțite va ajunge la desenul cu pricina – nu este exclusă intrarea în competiție a concurentului nr. 3.

– Asta ar fi culmea!

– Oricum, notează-ți ipoteza!

Își aprinse o țigară, urmărind cu interes flacăra brichetei.

– Mă întreb, făcu colonelul, ce l-ar fi putut împiedica pe Ionescu, timp de peste douăzeci și cinci de ani, să se apropie de obiectiv. Cunoști strada Fără Nume?

– Am trecut pe acolo chiar astăzi. Câteva instituții, sediile a trei ambasade și în rest case particulare.

– Ambasade și instituții, reluă colonelul. Iată câteva locuri greu de răscolit!

– Într-adevăr, nu-l văd pe Ionescu, un Ionescu fricos și laș, forțând intrarea unei ambasade sau cercetându-i grădina.

– Așadar, urmează linia dreaptă, căpitane! Astăzi am fost informat de secția de pașapoarte că grupul de prieteni, inclusiv Ionescu și Vasiliu, au depus actele încă de acum două luni pentru o călătorie în Vest. Am sugerat

să le fie eliberate, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Știi când are loc plecarea? Peste trei zile.

– Ce ordonați, tovarășe colonel?

– În primul rând să se tripleze urmărirea criminalului. În al doilea rând să se supravegheze strada Fără Nume, deși, așa cum îl cunosc...

Sună telefonul. Colonelul ridică receptorul, ascultă, apoi spuse:

– Bine. Întoarceți-vă la omul nostru și aveți grijă să nu-l mai scăpați din ochi! Ai înțeles foarte bine, locotenent Dornea!

Închise.

– Du-te în strada Poenari 26. Profesorul Iorgulescu a murit în împrejurări care dau de bănuit, cu atât mai mult cu cât acum două zile omul nostru a fost văzut pe aceeași stradă.

Capitolul 19

LACRIMI GRĂITOARE

Albă şi pătrată, cub imaculat aruncat în mijlocul unei grădiniţe îngrijite, vila profesorului Iorgulescu părea sora geamănă a celorlalte imobile din strada Poenari. Dintr-o coastă ţâşnea neaşteptat – faţă de simetria perfectă a construcţiei – o terasă ca un sertar deschis, graţie acestui artificiu arhitectural, cubul de gheaţă câştigând farmec şi căldură.

Ne primi unul din oamenii noştri, trimişi de ofiţerul de serviciu. În holul mare, boltit, o scară interioară asemenea unui melc uriaş ducea la etajul superior.

O femeie în vârstă stătea incomod pe un taburet, în poziţia caracteristică oamenilor simpli care, intimidaţi, ocupă un sfert de scaun, sugerând astfel inconştient provizoratul şi dezacordul lor faţă de o situaţie neplăcută.

De altfel, cum ne văzu se ridică în picioare, răsucind nervos un nasture de la bluză.

– E femeia de serviciu a profesorului, ne şopti sergentul. Cam slabă de minte...

Urcarăm scara. Dormitorul era o cameră spaţioasă, cu mobilă joasă, de culoare deschisă, amplificând senzaţia de lărgime. Un goblen enorm acoperea peretele din faţa patului. Goblenul şi un vas mare de un roşu intens aşezat jos pe parchet, singure, biciuiau – colorând – austeritatea albă a interiorului.

Alături, în baie, în cada plină cu apă, se afla cadavrul palid al profesorului. În palma deschisă avea o rană.

Echipa care ne însoţea se puse pe treabă. Intrară în funcţiune aparatele de fotografiat, dispozitivele de iluminat, peliculele adezive pentru prelevarea amprentelor, trusa medicului legist.

Aparent, nimic nu tulburase ordinea desăvârşită care domnea în toată casa, iar cele câteva mobile împrăştiate cu gust prin ungherele dormitorului, neclintite, păreau să confirme această impresie. Din prag observam animaţia din jurul cadavrului, şi în aşteptarea opiniei medicului legist reflectam că este foarte posibil să nu fie vorba despre o crimă. La urma urmelor, profesorul era un om în vârstă, iar faptul că un criminal preferă să se plimbe pe o anumită stradă nu exclude eventualitatea unei morţi naturale în acelaşi perimetru. Am coborât în hol, intenţionând să pun câteva întrebări menajerei. Ca şi mai înainte, femeia stătea chinuit pe o bucăţică de scaun şi, văzându-mă, se sculă, ca împinsă de un resort. Avea ochi goi, lipsiţi de expresie, ori poate albastrul lor spălăcit le răpea orice consistenţă. Erau ochi muţi, ermetici, ca nişte

obloane în spatele cărora nu puteai ghici ce se petrece. Doar zvâcnitul buzelor și nările palide trădau o stare de frământare lăuntrică.

– De când lucrezi la profesorul Iorgulescu?

– De două săptămâni...

Cu un oftat adânc, își destinse spatele rigid.

Avea o voce neașteptat de puternică, surprinzătoare pentru trupul acela puțintel, voalată, ușor răgușită; o răgușeală specifică, explicată doar de boală cronică sau de fumatul intens.

– Așteptai pe cineva?

– Nu, se apără ea, eu? Ferească Dumnezeu...

Sergentul Pană pătrunse în încăpere, însoțind un bărbat la vreo șaizeci de ani, masiv, foarte înalt, îmbrăcat cu multă grijă.

Faptul că în locul menajerei îi deschisese ușa un lucrător de miliție îl speriase și nu încerca deloc să-și disimuleze neliniștea. Își plimba ochii prin hol, căutând ceva, ori pe cineva.

L-am măsurat pe nou venit fără să rostesc vreun cuvânt. Descumpănit, acesta riscă un bună ziua înghițit pe jumătate.

– Îl caut pe profesorul Iorgulescu, începu necunoscutul. Nu știu...

– Profesorul Iorgulescu a murit! l-am întrerupt, lămurind brutal lucrurile de la început și observând atent reacțiile vizitatorului.

Am crezut pentru o clipă că muntele din fața mea avea să se prăvălească. Așa crezu și Pană, care, cu un gest prompt, împinse un fotoliu la îndemâna necunoscutului. Dar omul nu căzu; se nărui doar înlăuntrul său, umerii

i se pleoștiră, iar hainele îi deveniră dintr-odată prea largi. Se așeză cu greutate, în timp ce cu gesturi automate își căuta țigările prin buzunare.

Declanșasem un atac direct, frontal, cedând unui impuls nedefinit. Metoda este eficace, dar nu lipsită de riscuri, împrejurările concrete putând confirma oportunitatea ei.

Vizitatorul scoase în cele din urmă un portțigaret elegant, cu monogramă de aur. Reușii să descifrez un M.I. artistic înlănțuite. La un semn discret, Pană luă femeia, încremenită în nemișcarea sa, și amândoi părăsiră holul.

– Cine sunteți dumneavoastră?

– Mă numesc Ion Mihăilescu, medic primar la spitalul de boli contagioase nr. 5. Profesorul Iorgulescu este...

Se opri brusc în fața unui gând care-i crispă trăsăturile. Reluă cu oarecare greutate:

– În sfârșit, era prietenul meu cel mai bun. Sunt copleșit... Mai îngână, parcă, sfiindu-se: De ce-a murit?

– Nu suntem încă în măsură să vă dăm vreo informație, am spus pe tonul cel mai sec și oficial cu putință.

Mă întrebam de unde răsărise și ce amestec o fi având în toată istoria asta? Părea sincer tulburat, iar cu degetele frământa spasmodic brațele fotoliului.

– Pot să-l văd?

Ocolii răspunsul.

– Trebuia să vă întâlniți azi cu profesorul Iorgulescu?

– Nu în mod special. Eram doar în trecere. De altfel, ne-am văzut și aseară...

– Și? Vă rog să continuați!

– Nu pot să ascund că m-a izbit la el o oarecare neliniște. Era distrat și nervos. Suntem prieteni de peste

patruzeci de ani. N-am avut niciodată secrete unui față de celălalt. Era firesc, am urmat împreună liceul și facultatea. Timpul a transformat comunitatea de gusturi și preocupări într-o prietenie trainică. Ultimele cuvinte le rostise cu emoție. Cum astăzi trebuia să plec într-o delegație peste hotare am trecut aseară pe la el ca să-mi iau rămas-bun. Improvizasem o mică petrecere și chiar de la primul pahar mi-am dat seama că Radu e preocupat de ceva, că ceva îl frământă.

– Bănuiesc că l-ați întrebat ce anume.

– Nu a fost nevoie. Știam că o să-mi spună fără să-l întreb și, într-adevăr, după multe ezitări, mi-a povestit o întâmplare cu totul neobișnuită, aproape neverosimilă. Acum zece zile... Dar mai întâi trebuie să vă pun la curent cu o anumită perioadă din viata lui. În timpul războiului, Radu a fost arestat de Gestapo și trimis într-o uzină subterană.

Devenii foarte atent.

– Unde?

– Undeva, în munții Făgăraș. Spre sfârșitul războiului, nemții au aruncat uzina în aer. Mulți ani Radu a crezut că e singurul supraviețuitor.

– Interesant!

Remarca îmi scăpase fără să vreau.

Doctorul se ridică străbătând îngândurat odaia, apoi, rezemându-se de cadrul ferestrei, continuă:

– Acum câteva zile, prietenul meu l-a reîntâlnit pe unul din deținuții cu care împărțea celula.

Eram numai ochi și urechi. Ceva îmi spunea că mobilul celor trei crime se ascunde aici. Doctorul își umezi buzele, apoi spuse:

– Radu i-a amintit atunci despre întâia lor cunoștință, însă omul din fața sa a contestat cu vehemență, susținând că se înșală.

– Unde s-au întâlnit?

– În curtea unei instituții cu care colabora. Îmi scapă numele.

– Continuați! Poate că prietenul dumneavoastră într-adevăr se înșelase.

– Aceeași remarcă am făcut-o și eu. Radu a acceptat presupunerea, dar nu înțelegea în niciun chip ce căuta același om, în aceeași noapte, prin fața casei sale. Se sculase un ceas sau două după miezul nopții și întâmplător și-a aruncat ochii pe fereastră. Strada fiind puternic luminată, nu i-a fost greu să distingă trăsăturile fostului său tovarăș de celulă. O clipă mai târziu, omul dispăruse.

– Când s-a întâmplat asta?

– Acum zece zile. Reținând data, pentru că a doua zi Radu a fost victima unui accident, sau poate a unei tentative de omor. Aștepta împreună cu alții să traverseze strada, când, deodată, cineva care venea în fugă l-a îmbrâncit pe caldarâm. Cei din apropiere au avut prezența de spirit să-l tragă repede înapoi, așa că s-a ales doar cu câteva zgârieturi.

– A văzut cine l-a împins?

– Nu. Nici el, nici cei care îl înconjurau.

Făcu o pauză. Trase cu patimă ultimul fum și stinse țigara, strivind-o îndelung de marginea scrumierei.

– Concluzia dumneavoastră?

– Vă mărturisesc că am privit lucrurile cu destulă ușurință. Radu muncise enorm în ultima vreme. Era literalmente epuizat. Nu intenționa să se odihnească cu

adevărat decât după ce va fi sfârșit de scris ultima pagină. Știam că e surmenat și i-am atras în repetate rânduri atenția să se menajeze. De cele mai multe ori, suprasolicitarea intelectului dă naștere la anxietăți, obsesii, care se manifestă prin dispoziții inegale, idei fixe sau teamă nejustificată. Pacientului începe să i se năzare, sau cum se spune în popor, să i se cășuneze din senin. De aceea n-am luat prea în tragic relatările lui. Pentru că s-a plâns și de insomnii, i-am prescris câteva barbiturice inofensive în doză minimă. Radu a împăturit rețeta cu oarecare ironie. Nu era deloc convins că i se năzare. L-am sfătuit să se adreseze miliției.

– De ce?

– Am făcut-o mai mult într-o doară. La drept vorbind, nu puteam contesta un oarecare coeficient de bizar în întreaga poveste. Prea multe coincidențe, gravitând în jurul aceluiași fenomen, converg, de obicei, spre un adevăr care nu e întâmplător. Mă îndoiam însă de realitatea respectivelor coincidențe. Radu, la care descifram primele simptome ale asteniei, putea lua drept certe niște simple impresii. Când l-am sfătuit să sesizeze organele miliției, am făcut-o și cu oarecari intenții curative.

– Adică?

– Împărtășirea unor astfel de necazuri unui for competent liniștește în general. Încerci o senzație de ușurare, de parcă ai arunca o parte din povara pe care o duci singur. Crește substanțial sentimentul de securitate. Dormi altfel când știi că sectoristul se plimbă la colțul străzii.

– Cum a primit profesorul Iorgulescu sugestia dumneavoastră?

– Urma să vă telefoneze cât de curând.

– Spuneați că azi-dimineață trebuia să părăsiți țara. Ce s-a întâmplat?

– Da, trebuia să plec la un congres medical care se ține la Londra. Niște formalități în legătură cu referatul ce urmează să-l susținem ne-au amânat plecarea cu trei zile. Ieșind de la minister am trecut pe la Radu. N-aș putea să vă explic de ce. Poate am fost mânat de o presimțire... Oricum, nu mă așteptam la o crimă.

– Ce vă face să credeți că este vorba de o crimă?

– Prezența dumneavoastră aici ar fi un prim indiciu, replică Mihăilescu. Dacă mai adaug și temerile lui Radu... Radu mi-a descris individul ca pe un tip deosebit de periculos, fără scrupule. Se înfiora doar evocându-l. Din păcate, am pus totul pe seama surescitării sale.

Îl ascultam pe Mihăilescu, dar gândurile mi se întorceau cu încăpățânare la zilele, lunile, poate anii petrecuți de victimă, sub pământ, undeva în Făgăraș.

Mă întrebam în ce împrejurări ajunsese profesorul acolo, ce drame îngrozitoare se vor fi consumat și care sunt firele misterioase ce leagă tragediile neștiute și îngropate acum mai bine de douăzeci de ani de moartea lui Iorgulescu.

Doctorul Mihăilescu tăcu, tamponându-și fruntea asudată.

– Profesorul nu și-a justificat repulsia față de individ? Încercați să vă amintiți!

– Nu. Toată povestirea lui a fost incoerentă, vorbea când despre cele petrecute acum douăzeci de ani, când despre evenimentele din ultimele zile. Încerca să facă o analogie și excludea categoric posibilitatea unei coincidențe.

Nici eu n-am insistat. Am considerat că nu are sens în starea în care se afla.

– Înțeleg.

– Mi-aș permite o sugestie: cred că ar fi bine să-i cercetați biroul. Avea obiceiul, încă din școală, să țină un jurnal. N-ar fi exclus să găsiți ceea ce vă interesează.

Asta da, era într-adevăr o idee. La urma urmelor, un om care notează cu conștiinciozitate orice, chiar și coordonatele lipsite de importanță ale unei zile banale (nu ți se poate întâmpla zilnic ceva formidabil), este imposibil să nu fi descris imediat ce-a avut posibilitatea, măcar în rezumat, cele întâmplate în împrejurări atât de deosebite.

M-am ridicat în picioare, semn că întrevederea noastră luase sfârșit. I-am mulțumit, luându-mi îngăduința să-l mai deranjez.

Relatările doctorului Ion Mihăilescu erau de maximă importanță. În declarația lui faptele concrete erau puține. Tentativa de omor prin îmbrâncirea lui Iorgulescu în fața unui tramvai mi se părea fantezistă și prea riscantă. În același timp, semăna foarte puțin cu „stilul" de lucru al omului meu, ale cărui combinații, frizând precizia matematică, excludea rateurile. Dar nu-i mai puțin adevărat că individului îi plăcea să riște, recurgând uneori la soluții disperate, ținând să epateze prin ingeniozitate și îndrăzneală, la care adăuga o oarecare doză de umor cinic.

Așteptam cu nerăbdare constatările medicului legist și ale specialiștilor noștri, care urmau să determine cauza și condițiile morții profesorului.

Trebuia căutat jurnalul, și aceasta fără întârziere. Nu puteam stabili legătura între cele petrecute acum douăzeci

de ani și evenimentele ultimelor săptămâni. Purtătorul căror secrete îngrozitoare a fost Iorgulescu, de-a plătit cu viața? Și în ce chip misterios se leagă oare destinul său de al celorlalte două victime – Ionescu și Vasiliu? Dar dacă m-am angajat pe o pistă falsă, asociind în mod artificial fapte străine una de cealaltă?

Fumul de țigară plutea în încăpere, căzând în straturi groase pe mobile și obiecte. Îl simțeam apăsându-mi umerii. Am deschis larg ferestrele. Odată cu aerul proaspăt pătrunseră în odaie dangăt de tramvaie, strigătele și exclamațiile unor puști care jucau fotbal pe terenul viran din apropiere, un glas cu intonații specifice, automatizate:

– Borcane, sticle goale cumpăăăr...

Sergentul Pană deschise ușa:

– Maria Cioarec, femeia de serviciu, preciză el, citind nedumerirea pe figura mea, întreabă dacă poate să plece acasă.

– Adu-o aici!

Maria Cioarec se strecură în odaie, făcu câțiva pași și se opri nehotărâtă, mutându-și centrul de greutate de pe un picior pe celălalt. Lumina îi cădea pe față necruțătoare, scoțându-i crud în evidență paloarea nesănătoasă. M-au surprins din nou ochii decolorați, imobili, privind cu fixitate neînsuflețită de obiect.

– Maria Cioarec, câți ani ai?

– Cincizeci și patru, acum la Crăciun.

– Căsătorită? continuai eu șirul întrebărilor introductive.

– Îs văduvă de război, și-și duse în gest reflex colțul șorțului la ochi.

– Spuneai că lucrezi aici de două săptămâni.

– Da, mai înainte am fost la un tovarăş doctor. Au fost mulţumiţi de mine, şi dumnealui, şi doamna, dar era casa grea, cu copii mulţi, mai ţineau şi nişte cumnaţi... Nu mai sunt nici eu tânără. Când am auzit de domnul profesor – Dumnezeu să-l ierte – c-are nevoie de o menajeră, am venit la dumnealui.

– De unde ai ştiut că profesorul are nevoie de o femeie de serviciu?

– M-a învăţat o vecină să cumpăr gazeta. Am citit anunţul şi am venit la domn' profesor.

– Te-ai angajat internă? Mina opacă a femeii mă făcu să completez: Dormi noaptea aici sau ai o cameră în oraş?

– A! se dumiri femeia. Da, dorm aici, la domnul profesor, în odăiţa de sub scară, dar am şi căsuţa mea, în Rahovei.

– L-a vizitat cineva aseară?

Femeia se gândi o clipă.

– Da, a fost domnul acela gras care a plecat adineauri.

– Pe la ce oră?

– Păi, să fi fost vreo opt ceasuri. Pe la zece s-a dus. Am servit după aceea cina, dar domnul profesor n-a luat decât un pahar cu lapte.

– Deci după plecarea doctorului Mihăilescu nu l-a mai văzut nimeni, am spus, vrând să precizez o anumită situaţie.

Femeia ridică neputincioasă din umeri:

– De, eu aşa ştiu.

– Dumneata la ce oră te-ai culcat?

– Am strâns în bucătărie, am făcut cafea pentru domnul profesor şi m-am culcat. Cred că era unsprezece.

Telefonul sună. Instinctiv, femeia întinse mâna să ridice receptorul. I-o luai înainte. După o pauză de câteva secunde, un ţăcănit uşor aduse tonul.

– Aşteptai vreun telefon? am întrebat-o intrigat.

– Nu. Cine să-mi dea mie telefon? se căină.

Ceva în toată această atitudine defensivă, pe care Maria Cioarec n-o abandonase de la începutul discuţiei, ceva, nedesluşit încă, începuse să mă irite. M-am surprins la un moment dat pândindu-i modulaţiile vocii. Cu pas elastic, fără zgomot, Dornea intră în hol. Se aşează pe un taburet pitic, care, sfidând orice legi ale rezistenţei, nu se nărui. Femeia îl privi scurt. I-am cerut să-mi povestească în amănunt cum descoperise de dimineaţă cadavrul lui Iorgulescu.

– Venisem din piaţă, începu ea. Am lăsat cumpărăturile la bucătărie şi am urcat scările spre dormitor să văd ce face domnul profesor. Nu încep curăţenia decât după ce pleacă dumnealui. Am bătut la uşă, dar n-a răspuns. Am intrat. Uşa de la baie era deschisă. Atunci l-am văzut.

Femeia îşi acoperi ochii cu mâinile, ca şi cum s-ar fi aflat din nou în faţa cadavrului.

Dornea îmi atrase atenţia. Era foarte agitat, şi-mi făcea tot felul de semne. Să se fi întâmplat ceva? Parcă împrumutând starea de spirit a colegului meu, Maria Cioarec deveni extrem de nervoasă. Clătina capul de la stânga la dreapta şi-şi frângea mâinile, apucând de câte un deget şi trăgându-l cu nădejde în lături, în timp ce cu degetul gros făcea pârghie. Încheieturile ţedau, pocnind oribil, ca şi cum cineva din cameră ar fi spart nuci.

„Ce dracu', au înnebunit cu toţii?"

În sfârşit, Dornea îmi întinse un bileţel. M-am stăpânit să nu sar de pe scaun. „Asta-i femeia din Cişmigiu. Pe omul nostru l-am pierdut."

Eram descumpănit. Mă aflam în fața unui complice, și în mod legitim mă întrebam dacă este singurul. Era foarte posibil ca ambii să facă parte dintr-o bandă. Simțeam că mă cuprinde amețeala.

– Pot să plec acasă? îngână scâncit femeia.

– Da, imediat. Mai trebuie să precizăm ceva, apoi ești liberă.

Încercam să câștig timp, căutând o ordine în vălmășagul de gânduri. Am întrebat la întâmplare:

– Cine-l vizita mai des pe profesorul Iorgulescu?

Maria Cioarec pomeni despre niște studenți, se complică într-o istorie încâlcită cu niște vecini, care era prea clar ce făceau, pentru ca în cele din urmă să înceapă să plângă, jurându-și nevinovăția.

De sub fereastra dinspre stradă, uitată deschisă, o tuse uscată, bătrânească, răzbătea până la urechile noastre. Pesemne cineva mai în vârstă se chinuia să-și stăpânească o criză, rămânând locului. În casă, femeia plângea tare, în hohote. Mă simțeam tulburat, o tulburare greu de definit. Încercam, da, asta era, încercam o indispoziție fizică, pe care deocamdată n-o puteam localiza. Ba da, timpanul. Îl simțeam atât de concret, atât de material, de parcă l-aș fi pipăit. Dornea, agasat, se îndreptă spre fereastră, cu intenția de-a o închide. Cred că aveam fulgere în priviri, căci s-a oprit derutat la mijlocul drumului. Printre suspine, femeia îmi răspundea la întrebări lipsite de importanță.

Și dintr-odată am știut! Dintr-odată am avut revelația unui truc formidabil, de o ingeniozitate remarcabilă. Mă frapase în complexul zgomotelor de afară și din casă ceva, o cadență, un ritm, o ordine. Bătrânul care tușea sub fereastră și Maria Cioarec plângându-și inocența discutau,

comunicau între ei prin Morse. Suspine mai lungi, ori întrerupte, sughițuri, tuse sacadată, astmatică sau profundă din plămâni, iată tot atâtea combinații de linioare și puncte. Am notat discret grupele de semne pe care le interceptam. Afară se așternu liniștea. Femeia oftă adânc.

– Cred că ar fi bine să te odihnești puțin! am sfătuit-o.

– Pot să plec acasă?

– Deocamdată rămâi. S-ar putea să mai avem nevoie de dumneata.

Ieși, însoțită de Dornea. Mi-am aruncat ochii pe însemnările înregistrate în timpul ciudatului dialog. Textul, în limba engleză, spunea:

„Nu știi nimic – Totul OK"

Dornea se întoarse, închizând ușa cu atenție în urma lui.

– Ei, ți-a plăcut?

– Ce să-mi placă, tovarășe căpitan? îngână Dornea.

– Omul nostru. Nu l-ai auzit?

– Nu, răspunse el candid.

– Hai să ți-l arăt!

L-am tras la fereastră. La capătul aleii, gata să dispară după colț, o siluetă cocârjată înainta anevoie, sprijinindu-se într-un baston. Îl urma îndeaproape locotenentul Dănilă.

– Cine-i persoana?

– Omul nostru.

– A! scăpă o exclamație Dornea, privind în partea opusă. Formidabil! Uite și „diplomatul". Am spus eu că e ceva la mijloc.

Un bărbat distins, între două vârste, extrem de elegant, cu ochelari mari, negri, urcă cu pas ușor cele câteva trepte ale vilei profesorului Iorgulescu.

Dornea holbă ochii cât pumnul.

– Ăsta știu că are tupeu! Repede, tovarășe căpitan! Să nu ne scape!

Până să luăm o hotărâre, „diplomatul" pătrunsese deja în hol și se instalase comod într-un fotoliu, lângă cămin. Aprinse o țigară, din care trase adânc, cu voluptate. Am recunoscut parfumul greu, insinuant, al țigărilor Snagov.

– Ei, ce s-aude, băieți? ni se adresă „diplomatul" cu o expresie pe care Dornea încearcă și azi s-o arboreze când stă de vorbă cu domnișoare sub cincizeci de ani.

Își scoase ochelarii fumurii. Sunt convins că norocul nostru a fost că eram bine proptiți în pervazul ferestrei. Cu ochii cenușii, subțiați, colonelul Tunsu ne privea.

– Ce chestie! scăpă Dornea fără să-și dea seama.

Colonelul se făcu că nu aude.

– Ați descifrat „convorbirea"?

– Permiteți să raportez, tovarășe colonel!

Amplu, neomițând niciun detaliu, l-am informat despre evenimentele petrecute în timpul dimineții, despre conținutul declarației doctorului Mihăilescu și a Mariei Cioarec, încheind cu convorbirea cifrată.

– Trebuie să găsim jurnalul profesorului. N-ai vrea să te ocupi dumneata de problema aceasta, tovarășe locotenent?

Dornea, încă năuc, bâigui un „am înțeles" și dispăru pe scări. De pe palier mai întoarse o dată capul, ca și când ar fi vrut să se asigure de ceva. Am rămas singur cu șeful. Nu-mi puteam lua ochii de la el.

– Crezi în fantome, căpitane?

– Nu, tovarășe colonel, am îngânat, negăsind altceva mai inteligent.

– Bine faci. Eram gata s-o cred, judecând după figura dumitale.

Am simțit cum roșesc până dincolo de vârful urechilor.

– Să urcăm! sugeră Tunsu. Aș vrea să văd cadavrul.

În dormitor, echipa operativă își strângea materialele, gata de plecare. Medicul legist ne comunică diagnosticul său, confirmându-mi presupunerile: moarte prin electrocutare.

Colonelul intră în baie.

Luând în mână șnurul subțire al soneriei, exclamă surprins:

– Ia te uită! E din sârmă. Cine a putut să facă o astfel de instalație? Și când a fost făcută?

Îmi arătă dulăpiorul farmaceutic, prins în faianța unuia dintre pereți.

– Vezi dacă are praf pe tăblia superioară.

Mi-am plimbat degetul deasupra: era praf cu ghiotura.

– Bun! spuse colonelul. Încearcă și pe întrerupătorul de la doză.

M-am urcat pe marginea căzii și, cu greutate, am reușit să-l ating.

– Ei? făcu Tunsu curios.

– Niciun fir de praf, tovarășe colonel.

Zării în ochii lui un licăr fugar ca o părere.

– Ce concluzie tragi, căpitane?

– Dacă pe dulăpior, deși mult mai la îndemână, praful n-a fost șters de mult, este exclus, ca din exces de curățenie, cineva să se fi cățărat până la întrerupător.

– Deci?

– Deci s-a umblat la întrerupător de curând cu scopul de a-i înlocui șnurul. În concluzie, electrocutarea profesorului Iorgulescu nu este accidentală.

– Cred că aici nu mai e nimic de făcut. Dă, te rog, dispoziții pentru transportarea cadavrului la morgă. Bietul om! A fost un mare savant. Înainte de a ieși, adăugă: Ocupă-te de femeie! Sunt convins că știe lucruri interesante.

Capitolul 20

CUM TE NUMEȘTI, MARIA CIOAREC?

Îmi rodeam unghiile (obicei infernal de care nu reușesc să mă dezbăr) meditând unde ar putea fi jurnalul lui Iorgulescu. Faptul că Dornea îl căuta încă nu mi se părea de bun augur. Însemna că fusese ascuns. Ascuns ori distrus.

Am cerut să fie adusă Maria Cioarec.

Femeia intră cu pași nehotărâți. Aceeași expresie rătăcită îi imobiliza obrazul, fulgerat rar de câte un suspin nervos. În mână ținea o cârpă de praf. Cum mă văzu, se porni din nou pe plâns.

– Ce aveți cu mine? Ce v-am făcut?

– Ia loc. Cum te numești?

Își ridică surprinsă sprâncenele.

– Nu v-am spus? Maria Cioarec...

– Mai gândește-te.

O umbră ușoară, aproape imperceptibilă, îi înecă trăsăturile.

– Nu înțeleg... Cum să mă cheme?

Scoase din sân un plic galben, uzat, și mi-l puse în față, bolborosind fără șir:

– Aici... toate actele... sunt o femeie cinstită...

Dădui plicul la o parte, privind un desen în cărbune agățat deasupra căminului. Un instantaneu Mangalia veche, cu fesuri, șalvari și pometi înalți sub priviri înguste și piezișe. Mă întrebam cât o să dureze toată comedia.

– Mă luați drept alta, suspină femeia. Asta e! Să mă bată Dumnezeu dacă mint.

Dădu drumul unui bocet oribil, sinistru și prelung, sugerând înmormântări rurale cu tânguiri organizate.

Mi-am desprins ochii de pe desen.

– Din nefericire, partenerul dumitale nu-i aici. N-are cine să-ți dea replica. Adăugai pe un ton mai blând: Poate nu mai tușește, ori poate lacrimile dumitale nu-l mai impresionează.

Femeia mă privi fix.

Ușa se deschise și Dornea năvăli ținând cu amândouă mâinile un caiet gros cu scoarțe cafenii. Îi făcui semn să se apropie.

– L-am găsit în bibliotecă ascuns după niște incunabule, îmi explică el în șoaptă. Am impresia însă că lipsește ceva. Uitați-vă!

Într-adevăr, luat în mână, caietul (pe copertă, cu caractere gotice, era scris *Însemnări)* se deschidea automat la mijloc, acolo unde fuseseră smulse mai multe pagini.

Maria Cioarec urmărea scena în tăcere.

Observându-i obrazul pământiu, umflat de plâns, calculam că există o singură șansă de a pune mâna pe fragmentul sustras. Să fie la ea, asupra ei...

Sunt probe pe care nu le abandonezi când fugi. Or, în *Însemnările* profesorului se găsea probabil cheia, explicația, misteriosului mobil al celor trei crime. Dacă paginile rupte din manuscris nu se aflau la Maria Cioarec, nici nu mai trebuiau căutate. Însemna că reușise să le distrugă.

O măsuram din cap până în picioare. Părul sau lenjeria intimă rămân în principiu ascunzătorile clasice la femei. Dar Maria Cioarec căutase desigur ceva inedit. Un inedit condiționat evident de timpul scurt pe care îl avusese la dispoziție.

Ochii îmi alunecară pe cârpa de praf. O ținea în poală, accesoriu firesc al activității ei în casa profesorului. Femeia îmi urmărise privirea și atunci pe chipul ei am văzut că nu mă înșelam. I-am cerut cârpa. Mi-o întinse răsucindu-și umerii cu indiferență moale. Surâse. Primul surâs al Mariei Cioarec. Un surâs incert, echivoc, care-i lumină totuși trăsăturile. M-am gândit că trebuie să fost cândva frumoasă.

Am apucat cârpa. Un ghemotoc de hârtii mototolite se rostogoli pe masă. Netezindu-le, fără să-mi pot stăpâni tremurul ușor al mâinilor, șoptii:

– Deci te cheamă Maria Cioarec...

– Nu, spuse ea brusc. Mă cheamă Elena Racliș.

Fără nicio reacție, cu automatism profesional, îi notai numele în carnet.

Mă privi surprinsă. Se așteptase probabil la altceva. Își lăsă capul pe spatele fotoliului. Sub bărbia îngustă se

vedea pielea gâtului atârnând ca o zdreanță udă. Mă întrebă cu aer absent, căutând pe fereastră, undeva sus:

– Știi cine a fost Stahia? Habar n-ai! Râse din gât, iar ochii, până atunci opaci, prinseră o strălucire ciudată, dementă. Ești prea tânăr, domnule căpitan... Mult prea tânăr. Aș putea să-ți fiu mamă. Își strâmbă gura cu dispreț. Mamă... Când aveam patru ani, maică-mea a întins-o cu un grec, căpitan de vas. Nu era cine știe ce frumoasă, dar avea pe dracu-n ea. N-am mai văzut-o niciodată. Nici eu, nici taică-meu... Bătrânul ținea o prăvălie în Constanța, lângă cazinou. A mierlit-o repede.

Își apăsă mâinile pe pântece, îndoindu-se puțin din mijloc și răsuflă adânc.

– Cine e Stahia?

– Pe el l-am cunoscut mai târziu... Aveam vreo optsprezece ani și-l părăsisem pe Vanghelatu. Bietul Vanghelatu... Un pungaș amărât care găinărea prin port. N-avea fantezie, n-avea „stil". Am auzit că mai trăiește pe undeva, prin Moldova, paracliser la nu știu ce biserică... În toamna lui '29 l-am cunoscut pe Stahia. Era în tandem cu ai lui Suveică, ăla care a murit la cutremur. Dădea gaură la Carlton... Dar asta a fost mai târziu. Își duse mâna la frunte, căutând parcă o ordine în vălmășagul de gânduri. Stahia... Doamne, ce ochi avea! L-am iubit de atunci, din seara aceea de octombrie, când l-am văzut prima oară, în pardesiu negru cu fular de mătase alb și melonul dat pe ceafă... Am fost femeia lui. Și el m-a păstrat. Îi purtam noroc... Eram tânără și nebună...

Își apăsă din nou pântecele. Vorbea din ce în ce mai greu, cu fraze frânte, aproape fără înțeles. Un zâmbet

nostalgic îi aluneca pe ochi, pe buzele arse, pe obrajii scofâlciți.

– Ați lucrat împreună?

Continuă, ca și cum nu m-ar fi auzit:

– Bijuteriile doamnei Bianchini... Călătorea în vagon-lit spre Geneva. Trebuia sărit din mers... Banca Agricolă, doi saci cu bani... potera pe urmele noastre... Paris, pe urmă Canada... Își trecu limba peste buzele arse. Canada! Ce vremuri! Margaret, micuța irlandeză. „The cat" – pisica... Se putea strecura și prin urechea unui ac. Zâmbi. Dacă renunța la sombrero și cizmele „gaucho". Avea o chitară cu panglici... A ucis-o Stahia! Ca și pe Bergante sicilianul, ca și pe Gaillard, ca și pe O'Connor... Pe irlandeză am găsit-o într-un hotel din Vancouver, împușcată în gură... Nu-i plăceau complicii în viață... iar Europa... Berlin... lingourile... războiul...

Tăcu un timp și am crezut că nu va mai spune nimic. Apoi, brusc, își înfipse unghiile în stofa fotoliului și începu să vorbească repede, gâtuit și sacadat, cu chipul strâmbat de ură:

– El a fost crucea vieții mele. După război a dispărut, dar știam că trăiește. Nopțile! Doamne, nopțile lungi gemând de amintiri! Nopțile în care auzeam distinct clinchetul fiecărei monede ascunse în banca aceea mică din Zürich, nopțile în care cu mâinile îngropate până la subsuori în aur plăsmuiam, trează ori doborâtă de coșmaruri! Apoi diminețile reci, pământii și anonime, bătând la mașină într-o instituție oarecare... Și dintr-odată s-a întors. Își mușcă buzele. Da... N-are importanță ce am crezut... Mi-a cerut să-l ajut. Nu mai aveam chef. Am îmbătrânit. Da... da... sunt o femeie bătrână. Aventura,

riscul, bucuria primejdiei, toate astea au murit de mult. Au murit odată cu tinerețea mea. Oftă. Și totuși m-a convins. M-a convins împotriva oricărei rațiuni, împotriva oricărei logici. Și m-a convins pentru că încă îl mai iubeam, pentru că de fapt n-am încetat niciodată să-l iubesc...

Femeia se ghemui în fotoliu. Broboane de sudoare îi periau tâmplele și fruntea. Fața căpătase o culoare pământie, iar trupul zguduit de spasme se chircise.

– Ce ai, am întrebat-o, ți-e rău?

Își apăsa pântecele cu toate puterile.

– Ce ai luat? Ți-a dat ceva? Vorbește! Cheamă Salvarea! i-am spus lui Dornea.

– Prea târziu, gemu femeia.

– Ce ai luat?

– M-a otrăvit, spuse gâfâind. Mi-au plăcut totdeauna trufele. Am să mor. Dar nu înainte, nu înainte să...

În ochii obosiți îi mai pâlpâiră ultimii licurici de viață.

– Mâine, după miezul nopții, la Constanța, în dreptul celui de al doilea debarcader, la două sute de metri în larg, trebuia să ne aștepte o barcă cu motor. Până la barcă am fi ajuns înot. Când te gândești... Mi-era frică să nu răcesc.

Un hohot scurt, lugubru, zgudui trupul femeii. Apoi Elena Racliș intră în comă.

Capitolul 21

TAINA MARINARULUI

O jumătate de oră mai târziu, în biroul colonelului Tunsu, citeam paginile sustrase de Elena Racliș din *Însemnările* profesorului Iorgulescu.

...După un interogatoriu sumar, m-au expediat într-un lagăr de concentrare. Știam că numărul zilelor pe care le mai aveam de trăit depindeau de rezistența mea fizică.

Într-o noapte ne-au transportat undeva, în munți, și de-atunci ani în șir n-am mai văzut lumina zilei.

Mă aflam într-o uzină de armament, tainic implântată în pământ. Unități speciale păzeau cu strășnicie atât secretul de fabricație, cât și orice cale de acces către obiectivul în sine. Odată intrat, nu mai ieșea nimeni,

supraveghetori sau deținuți. În dormitorul-celulă eram patru oameni: Bavarezul, muncitor comunist, deși realist prin excelență, nutrea o mare pasiune pentru poezie. Francezul păzea un câmp de mine cu explozii intermitente. Îl chema Pierre și era așteptat la Grenoble de o fată. Toți o cunoșteam fără s-o fi văzut vreodată.

Sârbul tăcea mereu. Asculta și tăcea. De aceea nu știu aproape nimic despre el.

Chiar din primele zile am organizat mișcarea de rezistență. Mașinile au început să se defecteze treptat, iar numărul pieselor finite, necorespunzătoare, creștea văzând cu ochii. Am atras de partea noastră doi deținuți care lucrau la birouri, reușind să obținem documentația tehnică.

Într-o zi, în dormitorul-celulă au fost aduși încă doi deținuți. M-am bucurat aflând că sunt tot români, dar cum nemții strecurau, pretutindeni, provocatori și spioni, am luat toate măsurile de precauție. Și nu am greșit. Unul dintre ei, Ionescu, fost căpitan în marina comercială, și-a mărturisit de la bun început lipsa de scrupule cu un cinism revoltător. Celălalt era individul cel mai curios din câți am cunoscut vreodată. Se recomanda când Bigi, când Mărdărescu, când Stahia, cunoștea perfect cinci limbi străine și avea darul nemaipomenit de-a se transforma împrumutând personalități diverse. Zile în șir propovăduia ascetismul și se comporta ca atare, devenind apoi morbid, plin de vicii, exprimându-se în jargonul pușcăriașilor, sau spiritual, ironic, alegându-și cuvintele cu o grijă exagerată dusă până la pretențiozitate. Mi-amintesc că l-am întrebat odată cum a

ajuns la asemenea performanțe. Mi-a răspuns enigmatic: „Prin exercițiu."

Practicase o mulțime de profesiuni. Asculta tot ce se vorbește sau refuza să audă o singură vorbă. Într-un cuvânt, un individ ciudat (de altfel a și fost poreclit „Ciudatul") și, cum s-a dovedit mai târziu, foarte periculos.

Într-o noapte, puțin după ora stingerii, francezul murmură într-un acces de tuse:

„Ce-i asta, fraților?! Ia priviți aici! O rădăcină!"

Ne-am pomenit cu toții în spațiul restrâns dintre paturi, ignorând toate consecințele. Regulamentul uzinei nu permitea nicio mișcare în timpul nopții. Era într-adevăr o rădăcină, care se strecurase printre crăpăturile de stânci.

„N-o atingeți, zise cineva, n-o atingeți! Să nu se ofilească."

În ochii bavarezului luceau două luminițe, ca două duminici în miniatură.

„Cum o fi ajuns până aici?"

„Caută hrană..."

„Pe noi ne caută."

După două săptămâni de tăcere, sârbul rostise primele cuvinte. Cu ochii umezi, deținuții priveau firicelul plăpând de viață. Mi s-a părut atunci că aud, undeva departe și foarte încet, *Eroica* lui Beethoven.

Am murmurat încetișor:

„Copilăria mi-am petrecut-o undeva, prin nesfârșitele păduri din Țara Oașului. Legenda spune că de treci pe acolo primăvara, miresmele lor te urmăresc pretutindeni..."

A fost semnalul unor confesiuni pe care numai o astfel de împrejurare le poate declanșa.

În noaptea aceea nu s-a culcat nimeni. Ascultam sau povesteam întâmplările cele mai intime, împletind dorințe naive cu hotărâri de neînchipuit...

„Tare îmi doresc, zise bavarezul, un ceas de odihnă! Un singur ceas. Uneori mă văd pe o bancă din Unter-den-Linden, într-o zi cu soare, cu mult soare..."

Sârbul îmi povesti un episod zguduitor din viața sa. Ochii îi scăpărau în întuneric. Cu puțin înainte de arestare fusese martorul celui mai odios spectacol: fasciștii îi arseseră de vie întreaga familie...

În aceeași noapte, fără să vreau, l-am auzit pe marinar povestindu-i Ciudatului o istorie complicată. Îmi iau permisiunea s-o relatez întocmai, pentru că, după părerea mea, ea a generat dezastrul.

„Dacă aș fi acolo sus... ehei, frățioare, aș putea cumpăra toate cojile din lighean..."

Între timp ne familiarizasem cu expresiile marinărești. „Coajă" însemna o ambarcațiune, iar „ligheanul" Marea Neagră. Ciudatul părea că nu-l ascultă. Ionescu râse înfundat, apoi continuă:

„Cunoști povestea celor treizeci și două de pietre?"

Cine n-o cunoștea? Cu ani în urmă, ziarele, mai mult sau mai puțin informate, relatau pe larg o descoperire de-a dreptul senzațională. Un țăran de pe moșia lui Basile de Hertzen, săpând o fântână, descoperise coroana cu treizeci și două de pietre. Experții susțineau că îi aparținuse regelui dac Duras. Moșierul, care între timp pusese mâna pe coroană, o expusese, pentru un cerc foarte restrâns, în locuința sa din București.

Într-o noapte, cu toate măsurile de siguranţă luate, coroana dispăruse. Inspectorii şi agenţii de poliţie care păzeau vila declarară sub jurământ că nimeni nu ieşise şi nu intrase în noaptea furtului. Şi totuşi...

După cercetări îndelungate, afacerea fusese clasată, în ciuda unor largi proteste ale opiniei publice.

„Într-adevăr, preciză Ionescu, nimeni nu intrase şi nu părăsise vila, iar coroana a rămas în aceeaşi locuinţă, numai că s-a ascuns puţintel. Ce-i drept, am ajutat-o şi eu să se ascundă... Pricepi?"

Ciudatul nu răspunse. Celălalt râse încetişor, adăugând enigmatic:

„Inspectorii care cercetau cazul au uitat să se întrebe ce căuta în noaptea furtului printre invitaţii lui Basile de Hertzen un biet căpitănaş de marină... Şi astfel coroana regelui Duras a rămas într-un anumit loc, aşteptându-mă să revin."

Aparent plictisit, Ciudatul se informă:

„Şi?"

„Am lăsat lucrurile să se liniştească. Curând nemţii au intrat în ţară şi, spre ghinionul meu, vila moşierului Basile de Hertzen – care între timp decedase în împrejurări suspecte (mi s-a părut că zâmbeşte, cu un anumit înţeles), fără să lase moştenitori – a fost pusă la dispoziţia unui general SS! Am făcut tot ce-a fost omeneşte posibil ca să mă apropii de comoara mea, am riscat şi... iată-mă aici! Din fericire, mi-a trecut prin căpăţână să-i las feciorului meu toate datele. Ba, mai mult, ca să meargă sigur, i-am desenat..."

Se opri o clipă, apoi continuă pe alt ton:

„Tare prost mă crezi, marinărașule! (Atunci am aflat că, printre altele, Ciudatul practicase și marinăria.) Îți închipui că existând o singură șansă de a ajunge la suprafață, o singură șansă la un milion, ți-aș fi ciripit despre coroană? Tocmai ție? Fii liniștit. O să crăpăm aici cu toții, în vreme ce fiul meu..."

N-am mai ascultat. Era a nu știu câta variantă pe aceeași temă. Sute de anonimi adresaseră poliției și presei declarații, susținând că se află în posesia coroanei. Mitomani sau farseuri, declanșaseră o asemenea derută, încât începuseră să circule cele mai incredibile istorii.

Unul din ziarele foarte răspândite pe atunci afirma că, de fapt, coroana regelui Duras nici nu există, toată tărășenia fiind pusă la cale de un impostor, care își agățase în coada franțuzescului Vasile comuna Hertzen de lângă Dorohoi.

Din sporovăiala lor, am reținut un singur lucru: cei doi nu se întâlniseră pentru prima dată în dormitorul-celulă.

Bavarezul mi-a făcut semn să mă apropii. A venit și Pierre. Sârbul se afla în patul de alături. După ce s-a încredințat că cei doi n-au cum să-l audă, Hans, acesta era numele bavarezului, murmură aproape imperceptibil:

„Unul din noi poate să ajungă la suprafață."

Am rămas muți de surpriză. Abia într-un târziu întrebarăm într-un glas:

„Cum?!?"

„Ce-ți veni, omule?"

„Unul din noi poate să ajungă la suprafață. Există o singură posibilitate pentru unul singur, într-o singură zi."

Se încredinţă încă o dată că cei doi îşi văd mai departe de treburile lor, apoi continuă:

„După cum aţi observat, uzina a fost construită adâncindu-se galeriile unei peşteri. Am lucrat la ridicarea ei, fără să bănuiesc că într-o zi va fi propriul meu mormânt. Ne aflăm la ultimul sau penultimul nivel, rădăcina o dovedeşte. O dată la şase luni este reîmprospătat utilajul. Pe 10 aprilie, adică peste două săptămâni, se împlineşte cea de a şasea lună."

Consultă semnele făcute pe perete:

„Exact. Suntem în 28 martie."

Bavarezul ne explică amănunţit planul său. Era o încercare riscantă.

„Cel care evadează va trebui să rămână timp de trei săptămâni între peretele de metal şi stâncă, trei săptămâni în care singura lui hrană va fi ceea ce putem pune deoparte din raţia noastră zilnică."

„Într-adevăr, şoptii, o şansă unică! De ce n-ai folosit-o dumneata?"

„Tocmai pentru că este o şansă unică. Trebuie să cântărim foarte bine posibilităţile fizice şi morale ale fiecăruia dintre noi."

Ne uitam unul la celălalt. Un zâmbet uşor colora obrajii lui Pierre. Puteam să jur că ştiam la ce se gândeşte. Sârbul, credincios obiceiului, tăcea. Hans măsura din privire distanţa dintre noi, ferestruica din uşă şi pe cei doi. Pentru o clipă am uitat unde mă aflu. Umblam cu capul gol în ploaie sau mă tăvăleam prin iarbă. Şi era soare, şi vedeam cerul...

O tuse înfundată mă aduse la realitate.

Am propus:

„Să plece Pierre. Aici nu mai rezistă mult și chiar dacă rezistă, mai devreme sau mai târziu își vor da seama că are plămânii atinși. Oricum, rezultatul e același."

Lacrimi mari îi răsăriră pe neașteptate. Clătină din cap cu amărăciune:

„Nu. N-am să pot face față. Îmi cunosc plămânii... Este singura posibilitate de-a transmite secretul. Să încerce el."

Cu un gest scurt, îl indică pe sârb.

Pentru a doua oară, în aceeași noapte, sârbul deschise gura, adresându-mi-se:

„Propun să pleci dumneata. Odată ajuns sus, te vei afla printre ai dumitale. Oricum, îți va fi mai ușor."

Au fost ultimele cuvinte pe care le-a rostit. Hans mi-a strâns mâna, urându-mi noroc. Pierre murmură încetișor:

„După victorie ai să-mi vizitezi țara. La Grenoble, vizavi de Universitate, se află o căsuță cu pereții albi. Întreabă de Marceline..."

Toate astea s-au întâmplat în noaptea în care a ajuns până la noi vârful fraged al unei rădăcini. O îndrăgisem atât de mult, încât tremuram la gândul că s-ar putea ofili. Ea reprezenta pentru noi cerul, primăvara, pădurea și depărtările fără sfârșit ale mării. Sârbul o privea ceasuri întregi, zâmbindu-i adesea, așa cum îi zâmbești unui copil; noi, ceilalți, stropeam zilnic peretele cu apă, pentru a-i prelungi ramificațiile.

Nemții înăspriseră și mai mult regimul alimentar. Rațiile scădeau în fiecare zi și totuși continuam să punem într-o gaură din perete bucăți mici de pâine și resturi de cartofi. Cu o săptămână înaintea tentativei

mele, primeam trei cartofi pe zi. Atât. Toți sufeream îngrozitor, deși n-am mărturisit-o.

Într-o noapte, în timp ce puneam la punct ultimele amănunte, Ciudatul s-a apropiat de noi, adresându-mi-se:

„Zi, vrei să speli putina, nenicule?"

Am rămas împietriți de groază. În ciuda tuturor precauțiilor, omul din fața noastră ne aflase secretul.

„C-o fi prost băiatu'! Asta era în capul vostru să rămân aici, ai?"

De astă dată își alesese cel mai respingător dintre personajele sale.

M-am uitat spre Ionescu. Ciudatul îmi surprinse privirea.

„Nicio grijă, doarme."

Minute în șir niciunul din noi n-a scos un singur cuvânt. Căutam febril o soluție. Sârbul se ridică. Am înțeles repede ce voia să facă.

„Lasă-te de prostii, Mutule! Dacă într-o bună dimineață băiatu' nu apare la strung viu și nevătămat, unul din prietenașii mei iese la raport și toarnă tot. Iar pe prietenașii mei am avut grijă să nu-i cunoașteți voi."

Sârbul își lăsă abătut brațele în jos. Nu mai era nimic de făcut. Ciudatul împinse picioarele Bavarezului, se așeză comod și zise:

„Eu voi pleca! Iar voi o să mă ajutați. Mai am niște socoteli de aranjat pe sus. Nu te holba la mine, Mutule, așteaptă să ciripesc tot. O să mă ajutați, pentru că numai așa hârtiuța voastră poate să ajungă unde trebuie."

L-am privit neîncrezător.

„Și o să ajungă. Mă gândesc și eu, cu mintea mea, că dacă duc Aliaților scrisorica, or avea ei grijă să mă

cinstească cu ceva bișțari. Franci, lire sau dolari... Asta una la mână. A doua la mâna ailaltă, băiatu' e singurul de aici cu oarecare experiență."

Se așternu tăcerea, o tăcere înfiorătoare. Doar răsuflarea grea, sacadată, a sârbului, lipit cu pumnii strânși de zid, ne izbea timpanele.

Ciudatul ne privi rând pe rând. Rictusul său obișnuit devenise o linie îngustă, o cicatrice care-i spinteca oblic obrazul.

„N-o să facă nimic", spuse sârbul ridicându-și umerii disprețuitor.

„De ce, Mutule?"

„Nu, n-o să facă nimic."

Sârbul nu se adresa niciodată direct Ciudatului. Adăugă, vorbindu-i francezului, lui Hans, ori poate mie:

„Un borfaș amărât care s-a hârjonit cândva cu poliția! Nici nu scoate bine nasul și-l înșfacă." Șopti cu ură concentrată: „Dacă nu ne vinde înainte de a lua prima gură de aer!"

Ciudatul își mușcă buzele, încercând să se stăpânească. Pe tâmpla scobită, o venă groasă ca o frânghie se zbătea amenințător. Apoi brusc, fără tranziție, chipul se destinse într-un rânjet lăbărțat:

„Ai stat mult la plug, Mutule! E limpede! Tu și cu Miroslava ori poate Radislava ta, sau cum naiba le zice muierilor voastre..."

Sârbul își ridică pumnii.

Ciudatul îl măsură peste umăr, batjocoritor:

„Balcanisme! Apropo, știi să citești? Da' ce te întreb eu? Asta-i treabă subțire... Hei! Care ați răsfoit vreo gazetă pe aici? Ați auzit de spargerea de la Cazinoul din

Biarritz? Era căutat «Monsieur Jean», un «borfaș amărât» cu favoriți și mustăcioară neagră. Același «borfaș» care a speriat într-o noapte giuvaiericalele bătrânului Iacobsohn din Rue de la Paix. Bietul ovrei!" Râse cinic! „Și-a găurit țeasta a doua zi. Te cred și eu! Un cufăr cu pietricele lipsă în inventar era ceva! Ei, franțuzule, de ce taci? Sau pe vremea aceea cântai *Frère Jacques* la casa parohială?".

Se întoarse pe călcâie, oprindu-se în fața Bavarezului.

„Tu, neamțule, povestește-le ageamiilor ăstora despre scandalul lingourilor de aur, transport special cu destinația Berlin. «Un borfaș amărât», «Lordul» îi zicea pe atunci, a atacat trenul și a pus mâna pe «marfă». Își îndreptă umerii zvârlindu-și capul pe spate. „Poate vreți un bilanț! Patru evadări la activ, unsprezece spargeri și nici eu nu mai știu câte cacealmale trase Scotland Yardului. Ce ziceți? Destul de frumos pentru un «borfaș» oarecare! Îmi închipui..."

Bavarezul îl întrerupse:

„Și totuși ai ajuns aici."

Îl privea liniștit. Doar jocul maxilarelor sub pielea groasă, tăbăcită, îi trăda scrâșnetul neîntrerupt.

„A, făcu! Ciudatul, aici!" Rămase puțin pe gânduri. „O confuzie idioată! Într-o seară la Peruzeaua – un bordel din Marseille – explică el condescendent, doi ofițeri germani beți criță, după obișnuitul tacâm de marșuri și oglinzi sparte, au început să urle că amicul Hitler va duce Anglia la faliment. Leul britanic, se lăudau ei, va ciuguli cuminte din palma «genialului» Führer. Mi-am destupat urechile. Dar afară de o denumire, «Sachsenhausen», n-au mai scăpat nimic. M-am ușchit urgent în Germania. După câteva săptămâni, m-am prins că în

lagărul de concentrare de la Sachsenhausen frițiii fabrică în stil mare lire sterline. Renghi fabulos! Și azi îmi zic că nu e cap de neamț la mijloc. Au pus laba pe mine, căutându-l pe altul...“

Eram toți cu inima strânsă. În cele din urmă i-am acceptat propunerea.

Cu patruzeci și opt de ore înaintea tentativei noastre, francezul, trezindu-se peste noapte din cauza tusei, l-a surprins pe Ionescu mestecând lacom proviziile strânse cu atâtea sacrificii. La strigătul de groază al lui Pierre, am sărit toți în picioare. S-a iscat o învălmășeală de nedescris, fiecare încercând să ajungă primul la gâtul ticălosului. Au intervenit gardienii, despărțindu-ne în celule diferite.

De atunci nu i-am mai văzut.

Câteva luni mai târziu, odată cu apropierea frontului, nemții au inundat uzina, aruncând în aer digul unui stăvilar.

Din trei mii de oameni, mi s-a spus că am fost singurul supraviețuitor. M-au adăpostit țăranii din împrejurimi, atrași de zgomotul exploziei...

Capitolul 22

ALERTĂ

Colonelul Tunsu lăsă să cadă pe birou ultima pagină. Dornea şi cu mine, copleşiţi sub impresia celor citite, retrăim după douăzeci şi cinci de ani, ca într-un coşmar, fantasticele zile din uzina-mormânt. Consideram, într-un fel, că am ajuns la capătul drumului. Ne aflam în posesia mobilului. În sfârşit, era rezolvată marea necunoscută, care-mi torturase zilele, nopţile, clipele de răgaz. Acel *de ce,* mereu acelaşi, dar de fiecare dată în contextul altei ecuaţii, încetase a mai fi o enigmă. Nu ne rămânea decât să împiedicăm consumarea ţelului final al celor patru crime şi apoi să imobilizăm definitiv criminalul. Nu înţelegeam calmul colonelului, care în loc să ne trimită neîntârziat în strada Fără Nume, urmărea – după toate aparenţele – cu mult interes traiectoria unui păianjen, care se plimba nestingherit pe marginea mesei.

– Duceți-vă! ne spuse pe neașteptate. Duceți-vă, dar e târziu. Clădirea aparține acum unei ambasade și dacă fricosul de Ionescu n-a îndrăznit să-i violeze sediul, mulțumindu-se ani de zile doar s-o contemple ca simplu pieton, pentru omul nostru impedimentul nu există. Poate doar sub formă de divertisment...

Am ajuns repede în strada Fără Nume. Clădirea care-i aparținuse cândva lui Basile de Hertzen se zărea de departe. Așezată în spatele unui parc cu vegetație bogată, în care mâna grădinarului artist se simțea mai degrabă în exploatarea unor frumuseți sălbatice decât în straturi și alei trase cu rigla ori ronduri dibuite cu compasul, casa reprezenta o fericită combinație în alb de diverse stiluri. Spre surpriza noastră, ambasada, construindu-și un alt local, se mutase de câteva zile. În momentul de față o echipă de lucrători făceau reparații și efectuau unele transformări, adaptând interiorul unor necesități noi, dictate de profilul instituției beneficiare căreia îi fusese repartizat imobilul.

Ne întâmpină inginerul care conducea lucrările, un tip înalt, cu fața arsă de soare. Aflând că suntem de la miliție, inginerul Mișu Georgescu încruntă sprâncenele, arborând o mină foarte serioasă.

– V-am ruga să ne spuneți dacă ați observat ceva neobișnuit în ultimele zile!

Georgescu rămase o clipă pe gânduri.

– De... nu știu dacă asta v-ar putea interesa. Un fleac la urma urmelor, dacă te gândești că ne aflăm într-o casă complet goală, începu nehotărât. Azi-dimineață, venind la lucru, am fost sesizat de șeful de echipă că unul din

geamurile de la parter a fost spart în cursul nopții. Vă spun drept, n-am dat importanță faptului. Ce să se fure?

Inginerul ne conduse într-o încăpere pătrată, ale cărei ferestre dădeau în marele parc.

– Aici!

Într-adevăr, vitroul central al geamului fusese spart lângă espanioletă, atât cât să se poată strecura mâna. L-am lăsat pe Dornea să examineze cioburile. Nu era exclus să fi rămas amprente ori fibre de stofă din haina infractorului agățate în cioburile de sticlă. Am început să colind vila, străbătând cameră după cameră. Reflectam la munca obositoare care ne aștepta, pentru a descoperi ascunzătoarea secretă a lui Basile de Hertzen. Treizeci de încăperi fără a pune la socoteală dependințele, camerele fostului personal de serviciu și – de ce nu? – și parcul. Îmi trecură prin minte zeci de romane de aventuri în care comorile sunt ascunse la rădăcina unui copac, îngropate sub o tufă de trandafiri, ori căptușesc faldurile unei statui, păzind o alee oarecare.

Ajuns în marele salon, nu mi-am putut stăpâni un strigăt de încântare. Un covor enorm, din mii de pietre multicolore, înlocuia parchetul din celelalte odăi. Contrastând cu pereții, mozaicul, pe un fond general roșu-închis, urmărea arabescuri grațios complicate, pe motive orientale. Șiruri paralele de flori mari, probabil anemone, îl străbăteau simetric de-a lungul și de-a latul. În centrul fiecărei flori, artistul așezase câte două pietre, ca două jumătăți de cerc în culori dulci, ametist și miere. Efectul extraordinar era obținut fără îndoială de calitatea pietrelor folosite de un luciu cald, în pântecul fiecăreia mocnind parcă jeratic. Fusese savant calculată și căderea

luminii din părți, de la ferestre, ca și prin cele două oberlichturi discret ascunse în tavan.

Amețit, îmbătat de frumos, nu-mi puteam lua ochii de la superbul mozaic. Apoi, din senin, am simțit că ceva era în neregulă. Senzația mi-o amintea pe cea de la Dor de munte, în fața cadavrului lui Vasiliu, atârnând spânzurat. „Nervii, probabil." Și totuși senzația persista sâcâită și alimentată în chip ciudat de privelișteа mozaicului, pe care îl contemplam ca hipnotizat. Iritat, am împărțit imaginar pardoseala pe sectoare, și deslușind simetria desenului, comparativ, am încercat să depistez nici eu nu știu ce. În cele din urmă am găsit. Miezul uneia din flori, jumătate galben, jumătate mov pal, strica în mod nejustificat armonia întregului. Diametrul de circa treizeci de centimetri care separa semicercurile celorlalte flori era orizontal. Or, floarea care-mi atrăsese atenția era traversată de diametru într-o linie oblică, aproape verticală. M-am aplecat. Avui revelația misterului curiosului tatuaj de pe șoldul lui Ionescu, care – cu o cruciuliță în formă de „X" – orientase în spațiu ascunzătoarea, față de desenul general, sugerat prin câteva puncte. Am pipăit la întâmplare bucățile de piatră. În sfârșit, apăsând o stamină de mărimea unei nuci, miezul florii, ridicându-se, se căscă, dând la iveală o gaură surprinzător de adâncă. Înăuntru, gol.

Am închis tainița cu grijă. Fusese astfel concepută, încât să nu difere cu nimic de celelalte anemone, dar – am presupus – omul nostru, în graba plecării și pe întuneric, astupase greșit ascunzătoarea, fără să observe. Am plecat în căutarea lui Dornea, care, fără îndoială, bătea acum

aleile parcului, cercetând urmele de încălțăminte. „Prea târziu", îmi repetam.

Colonelul Tunsu avusese dreptate.

Ni se ordonă arestarea neîntârziată a criminalului. În mașină, în timp ce mergeam pe străzile Capitalei, puneam la punct, împreună cu Dornea, ultimele amănunte „tehnice". Amândoi ne disimulam tracul, emoțiile firești dinaintea actului ce avea să ne încununeze, în sfârșit, strădaniile. Dornea, a cărui batistă sucită și răsucită în mâinile asudate ajunsese un ghemotoc inform de cârpă, mă iscodea:

– Credeți că-l mai găsim, tovarășe căpitan? Mi-e teamă să nu-și fi luat zborul.

– Nu cobi, locotenente! glumii cu inima totuși strânsă.

Din păcate, temerile lui Dornea se adeveriră. Gazda, doamna Leontescu, proprietara apartamentului, o femeie voinică, la vreo patruzeci de ani, serviabilă, ne informă că în cursul dimineții chiriașul plecase, luând cu el două valize nu prea mari.

– Știți cumva unde?

– A pomenit parcă de o delegație în provincie. N-am fost prea atentă. Tocmai suna telefonul... și de altfel nu e prima oară când pleacă. Așa e serviciul dumnealui.

Doamna Leontescu își astâmpără inima, apăsându-și delicat reverele adânc decoltate ale capotului. Ne conduse în odaia „lui", acum goală, un interior anonim ca o cameră de hotel, fără notă personală, fără vreunul din acele obiecte cu valoare subiectivă (fotografii sau fleacuri pe care oamenii le colecționează cu titlu de amintire) și care dau căldură unei locuințe. Sărea în ochi doar ordinea

desăvârșită care domnea peste tot, în dulapul cu haine, pe raftul cu cărți, ori în sertarul mesei de scris, unde păstra hârtii lipsite de importanță.

Două ore am cercetat camera centimetru cu centimetru. Pierdusem deja orice nădejde de a descoperi vreun indiciu, când, în sfârșit, truda ne-a fost răsplătită. Plimbând lupa peste un teanc de hârtie de scris, am întârziat asupra lui intrigat de câteva urme imprimate fără îndoială prin apăsarea unui instrument de scris. Am presărat scrum de țigară și, frecând ușor cu degetul, apărură conturate în alb câteva cuvinte:

„...uitat?... ca altădată... la Minerva."

Eram în plină alertă. Colonelul Tunsu ne convocă în biroul său. După o scurtă informare asupra ultimelor evenimente, se întoarse către Dornea și Dănilă care stăteau plouați unul lângă celălalt.

– N-am ce să vă reproșez. Am fost mereu pe urmele dumneavoastră nu pentru că v-aș fi subestimat, ci pentru că individul e deosebit de periculos. Mâine urmează să treacă granița în mod legal, folosind același paravan: grupul de prieteni plecați în excursie. Dacă s-a dat la fund, înseamnă că totuși a simțit ceva. A simțit ceva, a intuit primejdia, ori pur și simplu s-a dus să-și lichideze afacerile, pentru ca să reapară mâine dimineață. Din păcate, în ultima variantă cred cel mai puțin. Să acceptăm deci ideea că omul nostru a simțit ceva. Voicule, pleci imediat la Constanța! Verifică versiunea Elenei Racliș. Locotenent Miron, dumneata te ocupi de Minerva! Întocmește o listă cu toate farmaciile, cofetăriile și localurile – vechi și noi – din București și din provincie, care se numeau

sau se numesc Minerva. Consultă-l pe căpitanul Stamate. Să fie anunțate toate posturile de grăniceri, să fie trimise organelor de miliție din provincie fotografia și semnalmentele criminalului. De ultimele două probleme se va ocupa sergentul-major Candrea. Anghel, Dornea și Dănilă, răscoliți Capitala! Aici aveți adresele cu legăturile sale vechi, tăinuitori și gazde. Raportați de îndată ce vă aflați în posesia celui mai mic indiciu.

M-am despărțit de Dornea care plecă la gară să continue singur cercetările. De fapt, nu ne făceam prea mari iluzii. În curs de opt-nouă ceasuri, zeci de trenuri părăsiseră peronul Gării de Nord (ca să nu mai vorbim de Basarab, Băneasa, Est, Filaret), dar acționând paralel câștigam timp, noțiune prețioasă care nu ne mai îngăduia să procedăm conform unor metode clasice de lucru.

La rândul meu, epuizasem o parte din pistele sugerate de colonel, fără să fi obținut vreun rezultat.

Mi-am consultat din nou carnetul. Printre adresele foștilor delincvenți înșirate de șeful nostru cu competență de fișier mi-o notasem cu majuscule pe cea a unui fost tăinuitor, gazdă de hoți cu zeci de ani în urmă. După ispășirea unei ultime pedepse de cinci ani, se „retrăsese" definitiv din afaceri.

Gică Gură Mică după porecla de odinioară, de drept Gheorghe Iliescu, locuia după Obor, pe la Teiul Doamnei. Totul, căsuța cochetă din cărămidă roșie, grădinița îngrijită, mușcatele de la ferești destăinuiau noile preocupări ale fostului tăinuitor care, îmbătrânind, își însușise toate atributele unei cumsecădenii modeste și onorabile, foarte asemănătoare la prima vedere cu cea a vecinilor

săi. Transpira o mulțumire molcomă și așezată, pe care de fapt și scontam în a-l face să vorbească.

În privirea iute, ascuțită, am recunoscut cu ușurință vechea gazdă de hoți. Era o căutătură competentă, sfredelitoare, de geambaș bătrân pe care nu-l poți păcăli ușor.

Stătea în curte, urmărindu-mă cu răbdare cum mă chinuiam să deschid portița. Odată intrat, se grăbi să mă informeze:

– Borș proaspăt în fundul curții la madam Aglae. Fără să se lase întrerupt continuă: Nuntă, botez, onomastică, alături la Titi Vrăbioiul. Stă de vorbă numai de la trei sute de piaștri. Meniu ales: café-concert, tangouri de altădată, ori de-alea lumești la urechea năsicului, și făcu semnificativ cu ochiul.

Mi-am declinat identitatea.

Iliescu nu clinti. Expresia doar i se îndulci numaidecât, disimulând-o pe cea autentică, atentă, mereu trează. De la primele cuvinte mi-o tăie scurt:

– Nu mai lucrez de mult, șefule! Gata! Mi-o fi ajuns și mie.

Știam că nu minte.

– Persoana însă o cunoști.

– Cunosc. Credeam că a tras și ăsta obloanele. Când colo... ca să vezi...

Gură Mică râse cu sensul „ia te uită, ia te uită".

Am insistat:

– Nu știu, vigilentule, zău! mi se adresă el în argou. La mine nu-i. Dacă vrei, bagă un felinar în coteț.

Mă pofti cu gest circular, desenând casa și toate acareturile.

În cele câteva odăi, pe lângă o ordine relativă și o nevastă durdulie, trecută bine de cincizeci de ani (fosta Dobra, escroaca, îmi amintii de informațiile colonelului), n-am găsit pe nimeni. Mă grăbisem să descind la Gură Mică, fiind de notorietate în lumea infractorilor că pe vremuri fusese gazda fidelă și preferată a criminalului.

– Bine, Iliescule, am exclamat, privindu-l cu luare-aminte. Dacă n-a trecut pe la dumneata, poate mai trece. Nu-mi vire să cred că te-a uitat.

De după ușa întredeschisă, auzeam foarte aproape răsuflarea precipitată a Dobrei, care asculta. Am reluat tare:

– Un om de-al nostru va dormi câteva ore la dumneata. Cine știe, am surâs, poate că totuși vine.

Lui Gură Mică îi încremenise zâmbetul de unchiaș. Dincolo, nevastă-sa gâfâia.

– Vezi să fii pe acasă, și Dobra dumitale la fel. Încolo, n-o să fie prea mare deranj, am completat moale.

Am dat să plec. Gică Gură Mică mă opri iute, apucându-mă de mână:

– Ascultă-mă, vigilentule! Jean n-o să treacă pe aici. Are acum alte șuste, alte găuri, pe care voi nici nu le bănuiți. Dacă a apucat s-o șteargă, înseamnă că a mirosit pârnaia ori frigiderul* și atunci nu-l mai prindeți de-ar fi să umble după el toți sticleții din lume. Asta s-o știți de la mine...

– Altceva mai știi?

– Gică, dă-i cep la măcănitoare odată! țipă, răgușit, de după ușă Dobra.

---

* Morga (argou).

Gică se mai codi oleacă. Ridică din umeri și oftă resemnat:

– A fost ieri pe la mine.

– Când! am sărit ars.

– Dis-de-dimineață. Nici nu mă sculasem.

– Ce-a vrut?

– M-a întrebat dacă pot să-i ciocănesc niscai aur. Era grăbit rău.

– Și?

– Păi, la aur umbla frate-meu...

– Și mai umblă?

– Poate la tingirile lui Sân' Petru. De șapte ani acu' la rivilion cântă-n corul îngerașilor.

– Altceva?

Gură Mică își trecu palma peste obrazul neras.

– M-a întrebat de unul Pălărierul. Îl știam bine odată, dar pe unde o fi habar n-am. Cine știe ce de boschete i-or fi crescut și ăstuia pe piept! comentă filozofic Gică.

M-am ridicat. Gură Mică mă opri din nou.

– Stai, șefule! Acum că am dat drumul la magnetofon, te grăbești?

– Ce-i?

– Cum rămâne cu Apostolul ăla? Îl mai trimiteți? Nu de alta – și-și privi vârful pantofilor – dar să spun femeii să grijească de potol...

Îmi veni să râd.

– Om vedea! am răspuns evaziv.

Ofițerul de serviciu îmi raportă că doamna Leontescu, gazda omului nostru, m-a căutat la telefon.

– De mult?

– Acum cinci sau șase minute. Spunea că o să revină.

I-am format numărul. Recunoscându-mi vocea, femeia șopti înspăimântată:

– Un individ dă târcoale casei, domnule căpitan. Un individ dubios. De câteva ori a vrut să intre, dar s-a răzgândit.

– Cum arată?

– Potrivit de statură, cu perciuni stufoși și ochelari de soare.

– Într-un sfert de oră sunt la dumneavoastră.

Am parcat mașina în apropierea Liceului Kreţulescu. Tocmai mă pregăteam să cobor când dinspre Aleea Valjean coti individul potrivit de statură. L-am recunoscut imediat.

– Ia te uită! Numai cu dumneata n-aș fi crezut că am să mă întâlnesc. Ce mai faci, Hristule?

Cabanierul rămase cu gura căscată. Își scoase ochelarii, arborând un zâmbet jovial.

– Tovarășu' căpitan! Ce surpriză!

– Plăcută, nu-i așa?

– Ca de obicei. Ei, bată-vă norocul să vă bată! Cu ce ocazie pe aici?

– Dar dumneata?

– Aceeași. Râse lung, zgomotos, adăugând: Mai schimb și eu din când în când aerul. Un cinema, un teatru, că de, oameni suntem și vorba aia, viața omului, ca pasărea cerului...

– Ai ajuns la înțelepciune, Hristule.

– Era și timpul, tovarășu' căpitan.

– Poate n-ai să mă crezi, dar realmente mă bucur că te-am întâlnit.

– D-apoi eu...

L-am luat de după umeri.

– Perfect. Hai la mine, să bem o cafea!

– La dumneavoastră? făcu Hristu neîncrezător. E prea mare cinstea...

– Sper că n-ai să mă refuzi. Stau aici, la doi pași.

– Mâine. Lăsați pe mâine. Acum'...

– Nici nu mă gândesc. De când caut prilejul să-ți arăt cum se prepară o cafea ca lumea.

Privi ceasornicul, ridică din umeri și zise:

– Fie. Dar numai zece minute. Mă așteaptă și pe mine... pricepeți... și făcu strengărește cu ochiul.

Urcarăm în mașină. Hristu purta un costum albastru, la care „asortase" o cravată verde, cu o balerină. Ghiul de aur, ceas cu lanț de aur, dantura îmbrăcată în aur...

Zâmbii:

– Observ că-ți merge bine.

– Slavă Domnului.

– Ce leafă ai?

– Opt sute douăzeci și șapte de marafeți. Curați!

– A! Explicabil. La banii ăștia, mâine, poimâine te văd și cu mașină.

În fața ministerului, cabanierul încruntă sprâncenele:

– Mișto garsonieră aveți! Confort, nu glumă.

– Relativ. De fapt, stăm în comun. Sunt sigur că vecinilor mei de la Economic or să le facă plăcere vizita dumitale. De mult voiau să te cunoască.

– Așa, carevasăzică...

– Așa, Hristule.

Ajunşi în birou, cabanierul se instală într-un fotoliu, picior peste picior. Am chemat femeia de serviciu:

– Două cafele.

– Cu zahărul separat, dispuse Hristu, alegându-şi o ţigară. Şi umblă mai repede, fetiţo!

Am înţeles. Adoptase aerul de impertinenţă ostentativă pe care îl cunoşteam de mult.

– Altminteri, cum o mai duci?

– Ceac-pac.

– Ce-ţi face nevasta?

– Tricotează.

– Aha! Înseamnă că totul e în regulă.

– Înseamnă.

– Cum ţi se pare Bucureştiul? De fapt ce te întreb eu, când dumneata numai pe Aleea Valjean te plimbi...

Deveni atent.

– Îmi place cartierul.

– Şi în special o anumită casă. O casă cu două etaje, proaspăt văruită.

– N-am observat-o.

– Şi bineînţeles că habar n-ai cine locuieşte acolo.

– Cum aţi ghicit?

– Poate că totuşi eşti curios să afli. Unul din clienţii dumitale de astă-toamnă. Unul din grup.

– Serios?

– Intenţionai să-i faci o vizită?

Clipi des, stinse ţigara strivind-o îndelung în scrumieră şi reveni în fotoliu, căutându-şi o poziţie mai decentă, semn că schimbă macazul.

– Să zicem.

– Da sau nu?

– Da, tovarăşe căpitan, de ce să mint?

– Când de fapt nu m-ai minţit niciodată.

– Cum aş fi îndrăznit? Tocmai pe dumneavoastră?

– De unde îi ştiai adresa?

– I-am trecut-o în registru când le-am închiriat camerele.

– După regulament...

– După regulament, tovarăşu'. Când să vin încoace, numai ce-o aud pe nevastă-mea: „Hristule, zice, treci şi tu pe la oamenii ăia de treabă, zice, că s-or bucura să te vază." „Bine, femeie", zic. Şi am trecut.

– Dar n-ai îndrăznit să intri.

– Parcă dumneavoastră nu ştiţi că-s ruşinos ca o fată mare? Să pici aşa pe nepusă masă? Dacă se supără?

– De aceea ai preferat să-l aştepţi.

– Ezact.

Am aruncat într-o doară:

– Un ceas şi jumătate?

– Un ceas şi jumătate, tovarăşu'! Că ce alta aveam de făcut?

– Numai ca să-i dai bineţe l-ai aşteptat atâta?

– Păi!?

– Minţi, Hristule!

– Pe sănătatea mea.

– Minţi de îngheaţă apele.

– Să mă trăs...

– Ei hai, treci la felul trei. Obraznic şi impertinent, slugarnic şi solemn ai fost, dreptate mi-ai dat, a mai rămas scena cu tremuratul... Dă-i drumul!

– De ce să tremur?

– Hristule, Hristule!

– Mă rog, dacă vreţi dumneavoastră.

– Cunoşti Codul Penal?

– Ca pe Tatăl nostru.

– Te-ai vârât într-o istorie a naibii de păcătoasă, Hristule, care se socoteşte de la zece ani în sus.

Îşi astupă faţa cu mâinile:

– Vai şi amar de viaţa şi de sufletul meu!

– Ai uitat să dai ochii peste cap. Varsă şi câteva lacrimi, ca să fie masa bogată. Hai, nu te ruşina.

Tuşi de câteva ori, zâmbi larg şi spuse:

– N-a ţinut!

Femeia de serviciu aduse cafelele. Hristu scoase un pachet de ţigări americane, mă servi cu dezinvoltură, apoi cercetă competent conţinutul ceştii înainte de a-l gusta.

– Nu-i rea. Nu-i rea deloc.

– Aşadar, pentru ce-l pândeai pe omul nostru?

– Parcă dumneavoastră nu ştiţi...

– Bănuiesc. Şi ca să evităm anumite erori care ar putea să te dezavantajeze, propun s-o luăm pe îndelete. Te ascult.

– Mai întâi şi întâi, aflaţi, tovarăşe căpitan, că eu m-am prins la figură.

– Adică!

Trase câteva fumuri, privindu-mă cu un aer mefistofelic.

– În noaptea aceea, înainte de crimă, n-am închis ochii.

– Ştiu.

– Nevastă-mea începuse să bâzâie, cineva mi-a sunat la uşă, iar pe culoar era un du-te-vino mai dihai ca pe bulevard. Băşca povestea de pe malul lacului. Mi-am dat seama că se pune ceva la cale. Aşa că am stins lumina şi mi-am făcut vânt în podul cabanei. Chepengul, dacă vă amintiţi, e chiar deasupra culoarului.

– Mi-amintesc.

– Bun. Nu trece mult și vă văz pe dumneavoastră venind de jos numai în ciorapi.

– Ora!

– Unsprezece și jumătate.

– Continuă.

– A urmat apoi hasmodia aia cu bocancii de i-ați luat pe rând în cameră. Este? Hai, că nu mint!

– Deocamdată.

– Mulțumesc. Măi, ce să fie? Zic. „Dacă un om deștept ca tovarășul căpitan – că asta-i părerea mea despre dumneavoastră – se interesează de încălțările ăstora, apoi, frate Hristule, musai să-ți dai și tu interesul."

– Și ți l-ai dat?

– Mi l-am dat. De ce să mint? Cobor, mă uit și văz niște linii pilite pe ținte. „Ehe, zic, le-a făcut semne ca să le ia urma."

– Nu ești prost, Hristule.

– Abia acum ați observat?

– Apoi?

– A început nevastă-mea să bocească. Că să stau cu ea, că dacă ies moare de frică. De, ca muierile. Am băgat un felinar pe gaura cheii, dar mare lucru nu am văzut. Către miezul nopții au început să se perinde la tauletă. Te umfla râsul nu alta cum se spionau. Am înțeles că nu sunt vorbiți între ei. Pe la unu, unu și ceva, deodată se stinge lumina. „Acu-i acu'!" zic. Vă spui pe a dreaptă că mi-a fost frică să ies. Nu trece mult și numai ce aud o bufnitură. Apoi lumina s-a aprins din nou.

– Și?

– Ceva mai târziu aţi apărut dumneavoastră, ţinându-vă de pereţi. „Ticăloşii! zic. Dacă i-au făcut ceva tovarăşului căpitan îi omor cu mâna mea."

– Aşa ţi-ai zis?

– Aşa, tovarăşu'... Că eu, de cum v-am văzut, cu toată dragostea...

– Sunt convins, Hristule. Pe urmă?

– P-ormă mi-am pus mintea la priză. Dacă se întâmplă păcatele o nenorocire, jură nevastă-mea că n-am fost pe faţă? Nu jură! Mai ales că şi aţipise. Asta, una la mână. A doua: pe cine cade bănuiala? Cine a făcut trei ani la pripon?

– Unde?!

– La „Marmezon". Hristu, sireacu'! Ştiţi 'mneavoastră, data trecută, când mi-aţi întocmit actele... Aranjai hârţoagele şi cum se crăpă de ziuă mi-am luat sculele şi hai la pescuit. Că vorba aceea: Cu cât eşti mai departe, cu atât e mai bine.

– Asta tot la „Marmezon" ai învăţat?

– Păi, unde în altă parte? Acolo facultate! Bun. Se întâmplă ce s-a întâmplat, cercetări, interogatorii...

– La care mi-ai îndrugat verzi şi uscate.

– Cum m-am priceput şi eu. Vasiliu îşi pune „cravata" de gât şi cu asta basta. Numai că două zile mai târziu, făcând curăţenie în camera lui, dau peste nişte urme. Trei săptămâni încheiate mi-am bătut capul răsucind lucrurile pe toate părţile. Până la urmă, am înţeles.

– Ce?

Mă privi clipind şiret:

– Ce-aţi înţeles şi dumneavoastră. Că Vasiliu a fost spânzurat.

– Știi, nu ești prost de loc, Hristule.

– Știu, tovarășe căpitan.

– Apoi?

Sorbi restul de cafea și plimbă zațul, întorcând ceașca pe farfurie.

– Credeți în chestii de astea?

– Lasă chestiile și spune mai departe.

– Apoi mi-am zis că oți fi prins pontul, nu l-oți fi prins, dar datoria mea este să merg până la capăt.

– Cu alte cuvinte, te-ai hotărât să faci pe detectivul amator.

– Cam așa ceva.

– Interesant!

– E un infractor periculos, tovarășe căpitan, și-i păcat să ne scape.

– Așa-i?

– Că pe mine, mă știți, pentru sfânta dreptate merg până în pânzele albe.

– Până una-alta, ai ajuns la București.

– După cum observați.

– Când ai sosit?

– Azi-dimineață.

– Nu cumva mai devreme?

– Se poate, tovarășu'? De ce aș minți?

– Tocmai dumneata! Și?

– Mi-am pus ochelarii de soare ca să nu mă recunoască și l-am pândit. Numai că în locul lui ați venit dumneavoastră.

Clătină din cap, oftând amărât. M-am apropiat de el, privindu-l țintă în ochi.

– Știi ce-i ăla șantaj, Hristule?

– Cum să nu? Articolul 194: „Constrângerea unei persoane prin violență sau amenințare să dea, să facă, să nu facă sau să sufere ceva, dacă e comisă pentru a dobândi în mod injust un folos pentru sine sau pentru altul se numește șantaj."

– Știi cum se pedepsește?

– Cu închisoarea de la trei luni la doi ani. Dar pentru ce mă întrebați?

– Spune-mi sincer, ai crezut o singură clipă că înghit povestea cu detectivul amator? Ori ai o părere foarte proastă despre mine...

– Eu?! Eu, care mă uit la dumneavoastră ca la...

– Ori atâta ai mințit în viața dumitale, încât, ambalându-te, pur și simplu începi să crezi.

Își plecă privirea într-o atitudine de supremă suferință:

– Mă jigniți, tovarășe căpitan. Și-i păcat. Tot timpul m-am gândit ce bucurie o să vă fac...

– Mare bucurie mi-ai făcut, Hristule! Mulțumită intervenției dumitale omul a dispărut.

– A!

– Cât i-ai cerut?

– Pentru ce?

– Ca să-ți ții gura.

– Eu? Să mă trăsnească Cel de sus!

– Hristule!

– Vai de sufletul meu!

– Iar începi? Știi că nu se prinde.

– Știu, tovarășe căpitan, cum să nu știu?

Am riscat:

– De ce te amesteci în treburi pe care nu le cunoști? Habar n-ai cum se face șantajul. Cu scrisori? Nici copiii

nu mai trimit azi scrisori. Printre lucrurile uitate de asasin s-a găsit un plic expediat de dumneata.

Începu să plângă. Lacrimi mari, adevărate de astă dată, îi șiroiau pe obraji.

– M-am nenorocit! M-am nenorocit!

I-am dat un pahar cu apă. L-a băut repede, cu înghițituri mari, apoi și-a aprins o țigară.

– Te-ai liniștit?

– Vai de liniștea mea! Vai și amar de...

– Când ai trimis-o?

– Acum patru zile.

– Și pe cealaltă?

– Care? Că numai una i-am trimis.

– Nu te juca acum cu vorbele, Hristule!

– Pe viața mea că numai una. De fapt ce importanță are pentru mine?

– Pentru mine are. Așa, că fii atent. Situația e mult mai gravă decât bănuiești. Lasă balivernele și răspunde cinstit.

– Răspund, tovarășe căpitan, cum să nu răspund?

– Cât i-ai cerut?

– Douăzeci și cinci de bătrâne. Astăzi urma să le primesc.

– Unde?

– Într-o pivniță de pe Griviței. Trebuia să arunce pachetul pe gura de aerisire la ora unșpce fix.

– Și?

– S-a făcut de unu și n-a venit. L-am pândit pe fereastră la bodega din colț. P-ormă m-am dus să-l caut.

– Noroc că nu v-ați întâlnit!

– Vai de norocul meu!

– Norocul și-l mai face și omul, Hristule. În sfârșit...

Mi-am amintit de informațiile lui Gică Gură Mică, și l-am întrebat așa, într-o doară.

– Ai auzit de unul Pălărierul?

Spre surprinderea mea, Hristu mă informă fără să stea pe gânduri.

– Zis Șapte dește?

– Poate.

– Cumnatul lui Titi Caramangiul din Floreasca? Cum să nu-l știu!

– Se ocupă cu aurul?

– Da' cu ce nu se ocupă?

– Când l-ai văzut ultima oară?

– Acum patru luni și mai bine. Ne-am întâlnit întâmplător.

– Unde?

– La Craiova.

– Adresa.

– N-o știu, tovarășe căpitan. Zău, n-o știu.

– Bine, Hristule.

Cabanierul se ridică.

– V-am reținut destul. Mulțumesc pentru cafea și când mai aveți nevoie de mine, cu plăcere...

Pur și simplu am rămas cu gura căscată.

– Mare tupeu ai, Hristule!

L-am găsit pe colonel în biroul său. Nu se primise nicio veste. Telefonul suna din minut în minut, dând legătura cu Constanța. Ploiești, Arad, Oradea... și punctele de frontieră. De pretutindeni, același răspuns: persoana nu-și făcuse simțită prezența, nu lăsase urme pe nicăieri, nu apăruse.

Ascultându-mi raportul, chipul colonelului se lumină brusc.

– Pălărierul! Pe vremuri, negustor de obiecte rare. Trăiește de cel puțin zece ani la Craiova. Dacă nu mă înșel, lucrează la o cooperativă pentru recondiționarea hainelor vechi. O clipă, să verific.

Deschise unul din multiplele dosare ale mesei de scris, scotoci printre cartonașele înșirate pe un fir metalic, și exclamă victorios:

– Asta e! Știi, nu-i imposibil... Ipoteza că individul l-ar căuta acum pe Pălărier la Craiova s-ar corobora cu însemnarea găsită pe birou. Minerva era înainte de război cel mai vestit local din oraș. De aici probabil textul, prin care criminalul fixează o întâlnire: „...la Minerva, ca altădată."

Eram atât de istovit, încât nu mai distingeam decât vag chipul șefului meu printre norii de fum de țigară, filtrați în lumina becurilor. Capul îmi vuia de gânduri alungându-se într-o mișcare centrifugală: coroana regelui Duras, dispariția asasinului, Pălărierul, Minerva, excursia în străinătate se prăvăleau, piereau în ceață, se întorceau cu litere de foc.

Colonelul Tunsu se ridică.

– Toate dispozițiile rămân valabile. Locotenentul Dornea, împreună cu locotenentul Cristescu, pleacă chiar acum la Craiova. Vor supraveghea locuința Pălărierului și localul Minerva. Dumneata du-te și te odihnește! Ne vedem mâine dimineață în gară.

Capitolul 23

CU CĂRȚILE PE FAȚĂ

A doua zi dimineața – o dimineață cenușie și rece – urcam treptele Gării de Nord. Cele două spectacole regizate de mine și criminal se sudau în sfârșit într-o unică și ultimă scenă: finalul.

La miliția gării, într-unul din birouri, colonelul Tunsu continua să primească rapoartele oamenilor noștri. Niciun rezultat. Până la plecarea trenului mai rămăseseră treizeci și cinci de minute. Treptat, peronul începu să se anime. Pândeam cu sufletul la gură sosirea grupului de prieteni, în speranța iluzorie că „el" se va afla printre ei. În sfârșit, își făcură apariția. Unul, doi, trei... Nu, nu se afla printre ei. Nu mi-a fost greu să-mi dau seama că erau stăpâniți de o oarecare îngrijorare. Priveau derutați într-o parte și alta a peronului, fără să înțeleagă, încercând să-și explice lipsa celui de-al patrulea.

Timpul trecea exasperant de repede. Încă șapte minute până la plecarea trenului.

„Poate că vine în ultima clipă. Poate..."

Încă trei minute. Colonelul Tunsu se apropie:

– Îl aștepți degeaba, căpitane. Nu vine. Dornea mi-a raportat din Craiova că i-a dat de urmă. În tren! Poate că avem șansa să urce pe parcurs...

Confirmând ipoteza colonelului Tunsu, criminalul urcă la Craiova. Am răsuflat ușurați. În sfârșit...

În vagonul-restaurant aproape gol îi găsi pe ceilalți prieteni care-l primiră cu exclamații de uimire și urale, după ce timp de câteva ceasuri emiseseră cele mai fanteziste presupuneri cu privire la absența lui. Locotenentul Dănilă, așezat la o masă în spatele lor, își căută o poziție mai comodă. În sfârșit...

Bucuria reîntregirii grupului, perspectivele călătoriei abia începute, dar și alcoolul consumat, făcură ca pretextul oarecare al întârziatului să fie acceptat la repezeală, fără întrebări iscoditoare și de prisos.

Deschizând ușa vagonului-restaurant, simțeam emoția umezindu-mi palmele. Eram înaintea ultimului act și vorba aceea, *finis coronat opus**. Pot să spun că am avut o intrare spectaculoasă, cântărind reacția celor patru la apariția mea. Dorneanu, mai slab de înger, scăpă monoclul, accesoriu de voiaj, în paharul cu apă minerală.

– Toată ziua mi s-a zbătut ochiul stâng. Știam că nu-i a bună! și bătu superstițios în lemn.

---

* „Sfârșitul încununează opera" (lat.).

– Aș! Fleacuri, emise Sachelarie, încruntând abia sprâncenele.

Marin bolborosi ceva nu prea încurajator. Cu obidă, rostogoli pe gât un pahar cu rom.

Pandele, depășindu-și eroic uimirea, fu singurul care-mi zâmbi:

– Ia te uită, dom'le! Tocmai acum vorbeam de dumneata. Alde Dorneanu și Sachelarie erau triști. „Ce păcat că nu e și detectivul cu noi", improviză el transparent, cu dorința vădită de a-i sesiza minciuna.

M-am așezat la masă. Nu puteam să ignor plictiseala lor. Singur „el" ascundea discret un surâs maliţios în colțul gurii.

– Ei, tovarășe căpitan, rupse tăcerea Pandele, ce mai e nou, cum stăm cu arăturile?

Am oprit ospătarul, comandând o cafea neagră, amară.

– Nu jucaţi cărţi?

– Aici? deschise gura Marin.

– De ce nu? i-am răspuns.

– Vorba dumnealui, interveni Sachelarie. Chestia e să cunoști jocul.

– L-am învățat.

– Gata, dom'le! se entuziasmă Pandele. N-avem probleme, stăm cu legalitatea la masă.

Scoase pachetul cu cărți, le amestecă și începu să împartă.

– Nu așa, l-am oprit. Cărţile pe față!

Patru perechi de ochi, plini de nedumerire, puneau întrebări.

– Umblă la simboluri dumnealui, făcu semnificativ cu ochiul către ceilalți Pandele. Fă-le dumneata atunci! și împinse pachetul spre mine.

– Să presupunem, am început, că au fost odată trei popi... trei popi și aparent o damă.

– Asul presupun că ai fost din totdeauna dumneata, mă parafrază Pandele de dragul replicii.

– Dar termină odată! se enervă Marin. Lasă-l să spună ce are de spus!

– Așa-i, confirmă și Dorneanu, care-și pipăia la intervale regulate ochiul stâng.

– Deci, am reluat, trei popi și posibil o damă. Restul nu mai contează: decor, paravan. Trei valeți vehiculând în jurul damei, de fapt vehiculați cu dibăcie, fără să-și dea seama.

– Slăbește-ne cu parabolele, căpitane! se răsti Marin.

– Unul din popi, nu mă lăsai întrerupt, să-i zicem Ionescu, avea pe lângă o soție frumoasă – și e locul să precizez că această doamnă nu are niciun amestec în povestea noastră – avea și o comoară. Mai exact, deținea secretul unei comori. Îl moștenise de la un marinar, certat odinioară cu justiția și al cărui portret l-ați admirat de multe ori în locuința familiei Ionescu. Era, așa cum poate au bănuit unii dintre dumneavoastră, tatăl lui.

Marin mă urmărea încordat, mai treaz ca niciodată, în timp ce Dorneanu uitase să soarbă din paharul cu apă. Ceilalți doi ascultau atenți, dar calmi.

– Copil pe a cărui memorie nu te puteai bizui atunci când i s-a încredințat secretul, tatăl său găsi un mijloc sui-generis de a i-l întipări pe veci, inspirat de practicile piratерești de altădată: tatuajul. Băiatului i s-a tatuat pe șoldul drept desenul locului unde marinarul ascunsese comoara. Acesta a fost de fapt testamentul tatălui. S-au scurs anii. Ionescu a fost totdeauna convins că e singurul

care cunoaşte taina. Nici măcar soţiei, pe care a iubit-o sincer, nu i-a destăinuit nimic. Ionescu n-a ştiut însă niciodată, n-avea cum s-o ştie, că însuşi tatăl său, într-o noapte, în celula uzinei subterane unde şi-a petrecut ultimii ani de viaţă, făcuse confesiuni unui deţinut. În fond, marinarul nu risca nimic. Niciunul dintre cei îngropaţi sub pământ nu avea să mai vadă vreodată lumina zilei. Şi totuşi, cel căruia i se destăinuise a ieşit la lumină. Când Mircea Ionescu a început să bănuiască ceva, era prea târziu...

Sorbii o ultimă înghiţitură din ceaşca de cafea. Sachelarie privea undeva departe, scrutând peisajul. Dorneanu îşi tampona distins, cu o batistă imaculată, tâmplele, urmărindu-l pe Marin care – cu capul în jos – desena cu un chibrit ars figuri geometrice pe faţa de masă.

– Toamna aceasta, reluai, m-am dus să-mi petrec concediul în munţi, la o cabană. Am găsit acolo un grup de şase prieteni...

„Ei, acu-i acu'!" citeam în ochii lui Pandele.

– Imediat după sosire am fost avertizat prin câteva rânduri strecurate sub uşă că la cabană se pregătea un asasinat. Anonima mă chema la un duel. „Am de gând să omor pe cineva, ghici pe cine, ghici cine sunt." Acesta era subtextul. Provocarea contrasta într-atât cu atmosfera de bună dispoziţie pe care o găsisem la Dor de munte, încât am fost convins că este vorba despre o farsă. Din nefericire, n-a fost aşa. Chiar în aceeaşi seară, Ionescu, care-şi semnase condamnarea la moarte prin refuzul de a se dezbrăca complet în baia de aburi improvizată de cabanier, a fost victima unei tentative de omor. Din acest moment, evenimentele încep să se precipite. Cabaniera mă înştiinţează că sub ochii ei, pe fereastra deschisă, s-a

strecurat o mână care a aruncat într-un anumit vas un praf de culoare albă. Indiciu preţios, femeia remarcase un deget cu o unghie neagră. Şi astfel păienjenişul de indicii se ţese în jurul bietului Vasiliu, toate concurând în a-l desemna drept viitorul asasin al lui Ionescu. Vasiliu avea într-adevăr o unghie neagră, probabil lovită, şi refuză în acelaşi timp crema de vanilie, justificând că nu suportă ouăle, toată lumea din imediata sa apropiere ştiind că suferă de ficat. Asta l-a determinat pe adevăratul asasin să simuleze otrăvirea ouălor – materie primă esenţială în prepararea cremei – calculând cu precizie rezultatul. Aşadar, cu bună ştiinţă se lasă surprins de cabanieră, având certitudinea că ea îmi va semnala imediat incidentul, ceea ce s-a şi întâmplat. Logic, cel care presărase substanţa vătămătoare avea să refuze hotărât consumarea conţinutului vasului respectiv, căci astfel ar fi însemnat să se autootrăvească. Parcă supunându-se destinului, Vasiliu nu se atinge de desert, pur şi simplu pentru că era preparat pe bază de ouă, în timp ce, evident, criminalul se serveşte cu dezinvoltură, fără urmă de ezitare. Concluzia nu poate fi decât una: Vasiliu e cel care i-a pus gând rău lui Ionescu. Numai că aici marele as, care mă sfidase cu anonime impertinente, amuzându-se să-mi handicapeze raţionamentele, a greşit: a greşit o dată, arătând cabanierei o unghie neagră la mâna dreaptă, când de fapt Vasiliu o avea la mâna stângă; a greşit a doua oară, făcând să dispară castronul în care presupunea că se află ouăle aşa-zis otrăvite. De fapt, după cum am mai arătat, voiam cu primul prilej să verific despre ce substanţă era vorba. Câinele cabanierului s-a oferit singur să mă ajute, înghiţind totul într-un moment de neatenţie al bucătăresei. Spre

surprinderea mea, n-a pățit nimic. Avea reacții perfect normale, era vesel și pus pe joacă. Încă o dată se verifica ipoteza unei puneri în scenă, cu scopul de a-l incrimina pe Vasiliu. La rugămintea mea, cabaniera sparge alte câteva ouă în același vas și îl ascunde în același loc, alungând de astă dată câinele. Peste câteva ceasuri, vasul dispăruse fără urmă. Fusese aruncat, tocmai pentru a nu confirma faptul că nu conținea decât un praf inofensiv, trebuind să sugereze otrava și o tentativă de otrăvire generală, dar care era probabil sare, zahăr sau poate bicarbonat. Nimeni nu avea interesul să sustragă vasul, decât acela care – vrând să-l învinovățească pe Vasiliu – nu avea voie să păstreze proba deplinei sale inocențe, conținutul nevătămător al castronului. Făcui o pauză.

Pandele fuma țigară după țigară, abținându-se, în sfârșit, de la orice comentarii. Marin, cu figura congestionată, în general chinuit de o respirație prevestind astmul, părea acum că se sufocă. Își deznodă cravata, băgând-o în buzunar. Sachelarie asculta concentrat, jucându-se cu butonii de la manșete.

– Ionescu a murit înjunghiat. La câtva ceasuri doar cadavrul lui Vasiliu spânzurat face mărturisiri postume, atribuindu-și crima, dar – și aceasta nu intrase în calculele criminalului – își mărturisește încă o dată inocența. Cu această sinucidere, în mod firesc povestea trebuia să ia sfârșit: crimă comisă de un descreierat care își curma zilele recunoscând: „N-am reușit." Adică nu izbutise o crimă perfectă, nu izbutise să preîntâmpine ori să neutralizeze bănuielile. Experților grafologi le-ar fi fost foarte greu să stabilească în mod categoric doar din examinarea a două cuvinte paternitatea textului, aceasta

fiind şi raţiunea pentru care de altfel „sinucigaşul“ se spovedea atât de succint. Important era însă faptul că obţinusem în sfârşit răspuns la întrebarea devenită obsesie: „De ce asasinul a ţinut neapărat să-şi anunţe intenţiile, avertizându-mă că cineva va fi ucis?“ Planul criminal cerea ca ancheta să înceapă înainte de comiterea asasinatului. În felul acesta mă lansa pe piste fanteziste, abătându-mi atenţia. Cineva montase un spectacol lugubru, destinat unui singur spectator: eu. Dar, aşa cum spuneam, ignorând intenţiile şi calculele criminalului, cadavrul lui Vasiliu îşi mărturiseşte încă o dată nevinovăţia.

În realitate, Vasiliu a murit strangulat. Capătul liber al frânghiei, trecut peste grinda tavanului şi tras de criminal, l-a ridicat pe Vasiliu după principiul scripetelui. De aici frânghia scămoşată în sensul în care aceasta se plimbase de-a lungul grinzii, ridicând trupul lui Vasiliu. Semnele pe care le făcusem cu o noapte înainte, pilind în fel şi chip ţintele bocancilor tuturor celor prezenţi în cabană, îşi lăsaseră pecetea pe duşumea, atunci când asasinul cu victima în braţe, străduindu-se s-o spânzure, îşi dublase greutatea, apăsând pe podea. Încă un amănunt: nodul complicat al laţului aparţinea degetelor unui marinar. Nodurile marinăreşti sunt specifice, deosebindu-se de cele ale pescarilor, de exemplu, ori ale hamalilor. Pe marinar îl mai trăda şi cărarea de urme, redând mersul caracteristic, cu vârfurile înăuntru, al celor ce-şi caută permanent echilibrul. Aveam deci de-a face cu un bătrân lup de mare.

Se auzi scrâşnetul chibritului care aprinse ţigara lui Marin. Degetele lui Sachelarie băteau darabana pe masă.

Pandele avea o mină de parcă ar fi vizionat un film cu cowboy.

– Scena mare s-a jucat de fapt în prima seară. Profitând de ceață și de umbrele serii care se lăsau, criminalul l-a împins pe Ionescu în apă, dispărând în tufișurile de jepi. Apoi, superb alibi al bunelor sale intenții, tot el s-a aruncat în apă ca să-l salveze.

Cu o mișcare sincronizată, toți se întoarseră spre Sachelarie. Acesta zâmbea ironic.

– Îți ascult de jumătate de oră elucubrațiile, căpitane! Trebuie să recunoști că am avut răbdare.

Dorneanu, la care se trezise brusc instinctul de conservare, se înghesui în Pandele. N-avea nicio maximă la îndemână. Dintre toți, Pandele părea cel mai perplex.

– În fond, am reluat, m-am mirat totdeauna cât de candizi sunteți. Unul singur dintre dumneavoastră a bănuit ceva. După tentativa de la lac, a remarcat: „Prilejuri de a te înălța în ochii celorlalți se găsesc mereu. Pentru aceasta nu-ți trebuie nici spectatori, nici reflectoare..." Îți amintești, doctore? Numai că pe atunci încă nu înțelegeam. Mai mult, o coincidență stupidă în noaptea premergătoare asasinării lui Ionescu m-a făcut să mă îndoiesc un moment de onestitatea dumitale. Amețit, adormiseși cu lumina aprinsă. Becul s-a ars așa cum am dedus ulterior cu câteva clipe înainte ca eu să intru în cameră, motiv pentru care, atingându-l întâmplător, l-am simțit fierbinte. De unde concluzia că somnul era simulat...

Marin păstră același aer ursuz, de parcă nu despre el ar fi fost vorba. Poate ochii, mereu plecați, clipeau ceva mai des. Un val de milă mă cuprinse pentru morocănosul Marin. Purta pe umeri, de ani de zile, povara unor

greşeli vechi, măcinându-se fără să crâcnească, respingând cea mai inofensivă intenţie de compătimire. Tovărăşia fără întrebări a alcoolului şi a cărţilor îi era suficientă. Ce făcuse cândva, demult, plătea din greu. Am oftat:

– Şi cu aceasta, povestea s-a terminat...

– Crezi? mă întrerupse Sachelarie.

Un rictus îi strâmba gura, subţire ca o lamă de cuţit.

– Nu-ţi pot contesta un oarecare coeficient de fantezie, căpitane. O istorioară nostimă din care nu lipseşte nici măcar detaliul picant: frumoasa doamnă Ionescu. Cum s-ar zice, tacâmul e complet.

Râse îndelung, cu o satisfacţie stranie.

M-am ridicat:

– Domnule Sachelarie, te învinuiesc de asasinarea lui Mircea Ionescu, a lui Ştefan Vasiliu, a profesorului Radu Iorgulescu...

Mă întrerupse:

– Numai atât?

– Şi a complicei dumitale, Elena Racliş.

Figura lui Sachelarie devenise cenuşie. Marin, Dorneanu şi Pandele priveau cu expresii atât de aiurite, încât mă simţii în sfârşit răzbunat pentru toate ironiile de care nu mă cruţaseră începând cu seara aceea, când la Dor de munte contemplam prin reţeaua de fum şase amici în jurul unei mese de pocher.

– Unde-i coroana? l-am întrebat brusc.

Rânji, recăpătându-şi sângele rece:

– Dumneata, care eşti atât de perspicace, ar trebui s-o ştii şi pe asta.

Îmi amintii de precizările specialistului de la muzeul de artă, consultat în ajun. Conformându-se modei

vremurilor, coroana reprezenta un cerc de circa zece centimetri lățime, din aur masiv bătut în nestemate enorme. Era inutil să-i scotocesc valiza. Oricât ar fi scontat pe indulgența vameșilor, așa ceva nu se putea trece neobservat, iar fundurile duble intraseră de mult în anecdotica criminalistică.

– Unde ți-e pălăria? l-am întrebat.

Mi-o întinse Dorneanu cu amabilitate slugarnică. Reflexul mâinii jurisconsultului încordate brusc sub o greutate neașteptată îmi confirmă bănuielile înainte de-a atinge pălăria. Coroana era camuflată înăuntru, sub căptușeală.

– Urmează-mă! am spus încet.

Sachelarie își roti ochii prin jur. Discret, locotenentul Dănilă se apropie de masă, barându-i trecerea.

– Aha! înțelese contabilul.

Ne-am îndepărtat, ținându-l la mijloc. L-am mai auzit pe Dorneanu, grăbit să-și reia genul, comentând cu glas de „bară":

– *Amicus Plato, sed magis amica veritas!*[*]

Nu v-am spus eu totdeauna că ăsta are cap de criminal?

– Ai spus pe dracu'! i-o tăie Marin.

– Dați-mi voie, domnilor, dați-mi voie, Lombroso afirma...

---

[*] „Mi-e prieten Platon, dar mai prieten mi-e adevărul" (lat.).

Capitolul 24

KNOCKOUT

Am tras ușa glisantă de la vagonul-restaurant, renunțând să aflu ce afirma Lombroso.

M-am uitat la ceas. Mai erau cincisprezece minute până la prima stație. La capătul culoarului pustiu, o femeie între două vârste fuma, dusă pe gânduri. Țin minte că de braț îi atârna o poșetă deschisă, din piele neagră, gofrată.

Sachelarie, sprijinit cu mâinile încrucișate de ușa toaletei, mă măsura ironic. I-am făcut semn locotenentului Dănilă să-i pună cătușele, operație care, efectuată în vagonul-restaurant plin de lume, ar fi stârnit panică și tulburare.

Îmi lipii obrazul de geamul rece. Mă simțeam ușor obosit, o toropeală dulce picurată în ochii umezi, subțiați parcă de fum, lunecând apoi pe umerii și brațele moi. Silabiseam în cadența roților indicațiile CFR-ului:

plăcuțe mici, emailate, avertizau la ferestre: *Ne pas se pencher en dehors**, *E pericoloso sporgesi***, *Nicht...*

Cu o mișcare fulgerătoare, Sachelarie își proiectă genunchiul în stomacul locotenentului. Îndoit de durere și luat prin surprindere, acesta se aplecă înainte, primind un pumn în bărbie. Căzu pe linoleumul verde, pierzându-și cunoștința. Criminalul se precipită spre cealaltă extremitate a vagonului. L-am urmat, alergând.

Lângă fereastră, femeia ne aruncă o privire surprinsă și se lipi de perete, lăsându-ne să trecem. Când l-am ajuns, reușise să deschidă ușa. Un curent puternic de aer rece pătrunse în vagon. Înaintam cu viteză maximă judecând după defilarea vertiginoasă a copacilor goi, peisaj crispat de sârmă ghimpată desfășurat pe kilometri întregi.

Îl prinsei de umăr, încercând să-l imobilizez cu o lovitură la rădăcina capului. Jocul vagonului – o cotitură probabil – îmi devie mișcarea, ratând-o. Se întoarse cu pumnul ridicat și, reflex, m-am dat înapoi. De fapt scontase pe o reacție instinctivă și simulase atacul doar ca să câștige timp. Râse:

– Mai învață, puișor!

Apoi dispăru în gol. Descumpănit, m-am apropiat de ușa deschisă. Era ultimul vagon. Coborâi pe scară, ținându-mă de bară. Trebuia să ajung pe tampoane. Cu pieptul lipit de tabla rece simțeam și mai acut trepidația trenului dezlănțuit, într-o viteză drăcească. Eram conștient la ce mă expun. Sachelarie putea să mă aștepte pe tampoane, iar de acolo, cu un brânci, mă azvârlea pe terasament.

---

* „Nu vă aplecați în afară" (fr.).

** „E periculos să vă aplecați în afară" (ital.)

Treceam prin fața unui canton. Am înregistrat abstract chipul îngrozit ai funcționarului. (Fusesem totdeauna convins că în momentele de mare intensitate, orice fenomen străin scapă puterii noastre de percepere.) Omul căscase o gură uriașă, iar mâna îi plecase singură într-o cruce generoasă.

Ajuns pe tampoane, începui să urc scara ce ducea sus, pe acoperișul vagonului, strângând cu bucurie în mâinile înghețate treptele metalice. Eram, în sfârșit, agățat de ceva.

Criminalul alerga pe caroseria de tablă, întorcând mereu capul. Ne despărțea un vagon. Când mă văzu, rămase pe loc. Mai aveam câteva trepte...

Își duse mâna la buzunar și cu o repeziciune care dădea simultaneitate mișcărilor, azvârli un cuțit în direcția mea. Înainte de a reacționa, îl auzii vâjâind pe lângă ureche.

Apoi începu cursa aceea nebună, halucinantă, pe acoperișul vagoanelor. Trenul, cu sinuozități de reptilă, îmi deruta pașii, azvârlindu-mă când într-o parte, când în alta, gata în orice clipă să mă prăbușesc. Efortul chinuitor de a-mi păstra echilibrul, conjugat cu atenția care mi-o solicita fiecare gest al criminalului, îmi împăienjenea privirea.

Sachelarie dădea și el semne de oboseală. Puțin câte puțin, distanța dintre noi se micșora, mă mai despărțeau de el doi sau trei metri, când, răsucindu-se brusc, îmi trimise un pumn în obraz pe care din cauza goanei, în virtutea inerției, nu-l putui evita. Neizbutind să mă opresc, am dublat șocul. Am căzut având imaginea trupului meu sfârtecat de roți.

Sachelarie era peste mine. Îmi căuta grumazul sub tunică, râzând, strâmbat de ură. Îi vedeam doar dinții cu canini galbeni, ascuțiți.

– Așa, căpitănașule! Credeai că ai pus laba pe mine.

Degetele, ca niște tentacule de oțel, mi se înfigeau în carne. Cerul, cârpă urâtă, cenușie și compactă, cădea peste noi.

– N-ai fost prost, Anghel... N-ai fost deloc. Un milițian isteț și ăla... O să-ți cânte muzica militară...

Cu un zvâcnet, mi-am eliberat mâna dreaptă și, prinzându-l de păr, l-am izbit puternic cu capul în bărbie. O clipă, o singură clipă de ezitare, și izbutii să scap din încleștare.

Eram amândoi în picioare. Sachelarie se azvârli în direcția mea ca o panteră. Am ripostat cu un „un-doi". Se aplecă pe spate. Prea mult. Un pas în gol și căzu între vagoane. Nu se mai auzi decât un urlet îngrozitor...

În depărtare se vedea gara. Mi-am prins capul în mâini, scrutând cerul. Mi se părea splendid: tandru și cuminte ca un zâmbet de madonă...

Epilog

...Și astfel dosarul Dor de munte și-a închis definitiv copertele.

Au trecut ani de atunci și încă mă mai întreb: „Cine oare îmi băgase în cap în acel octombrie zgribulit al lui 1965 că nimic nu poate fi mai odihnitor decât un concediu petrecut toamna la munte?“

Au trecut ani...

Uneori, pe stradă ori aiurea, îi mai întâlnesc pe protagoniștii tragicelor întâmplări de atunci, rămași în viață. Într-o seară, la Operă, l-am văzut pe Dorneanu. Elegant și scorțos ca întotdeauna, plimba aferat de braț o doamnă platinată, cam trupeșă. Mi-a aruncat în treacăt, în felul lui superior și epatant:

– *Ars longa, vita brevis. Aeternum vale!*

S-a grăbit să traducă, nu știu dacă pentru mine ori pentru doamna:

– Arta e lungă, viața e scurtă. Adio! Și s-a îndepărtat, salutând cu gest larg princiar.

Într-un sfârșit de iulie dogoritor, la cazinoul din Mamaia am dat peste Pandele și Marin bând singuri la o masă. Marin a mârâit un bună seara indiferent. Inginerul, tot binedispus, m-a apostrofat:

– Ce faci, inspectore? Iar cauți vreun bau-bau?

Au trecut ani...

Ghemuit în fotoliu urmăresc leneș dansul grațios al fulgilor de zăpadă. E un menuet aerian în alb, care mă predispune la visare și ușoară nostalgie.

În încăperea veselă, cu flori răspândite prin toate ungherele, aparatul de radio cântă neconvingător în decorul polar: „Au înflorit din nou castanii pe alei."

Mă las legănat de amintiri. O mână fierbinte îmi dezmiardă fruntea. Sărutarea ușoară ca o părere îmi mângâie obrajii și alunecă încetișor spre tâmple. Lângă mine, caldă, frumoasă, cu ochii dilatați de tandrețe, se cuibărește Elvira, soția mea. Da, Elvira, fosta doamnă Ionescu. Suntem căsătoriți de cinci ani, și de tot atâția extrem de fericiți.

Pe covor, copiii noștri, doi îngerași cu zulufi blonzi și obraji trandafirii, confecționează rațe și steluțe de staniol, jucării pentru pomul de iarnă.

Afară ninge... În noapte, fulgii de zăpadă brodează efemer motive dantelate. Fulgii sunt mari și cuminți ca în bibelourile de plexiglas, unde ninge și vara.

Pentru un astfel de final „roz-bombon" stropit cu esență de trandafiri, în care eroina, exemplar superb și de regulă blond, se aruncă în brațele detectivului – spiritual și fotogenic – pentru un astfel de final, sunt convins

că o prezumtivă asociație a domnișoarelor bătrâne m-ar felicita călduros.

Din păcate, sunt singur.

Doamna Elvira Ionescu, întâlnită întâmplător într-un autobuz, păstrând aceeași frumusețe gravă (fatală după calificarea lui Dorneanu), s-a făcut că nu mă cunoaște, întorcând capul cu un aer plictisit.

Nu m-a surprins. Am un metru șaizeci, o chelie frumușică și un neg cât un bob de mazăre răsărit în mijlocul frunții, despre care mama, săraca, mă asigura că e semn de frumusețe.

Întorc spatele oglinzii. Afară, continuă să ningă. E miezul nopții. O noapte romantică de iarnă...

Cuprins

PARTEA ÎNTÂI 5
1. Anonima 7
2. Cineva se ţine de cuvânt 17
3. Cina cea de taină 34
4. Asasinul vine la noapte 41
5. Dor de munte plânge... 48
6. Asasinul e printre noi 63
7. Exerciţii de caligrafie 66
8. „Spionii“ raportează 77
9. Cine a ucis? 88
10. Spovedania celui ucis 124
11. Căpitanul Anghel regizează 132

PARTEA A DOUA 145
12. Colonelul Tunsu 147
13. Strada fără nume 153
14. Pagini de biografie 165
15. Parastasul 170
16. „Omul“ şi umbra 178

17. Un concert neobișnuit 185
18. Exerciții de logică 193
19. Lacrimi grăitoare 200
20. Cum te numești, Maria Cioarec? 217
21. Taina marinarului 223
22. Alertă 235
23. Cu cărțile pe față 257
24. Knockout 268

Epilog 272

1

MOARTEA SEMNEAZĂ INDESCIFRABIL

Polițistul Ștefan Anghel nu are parte de tihnă
nici măcar atunci când își petrece concediul la munte.
La cabană sosește o misivă anonimă, care anunță
un asasinat. Apoi unul dintre turiștii cazați
la aceeași cabană vede moartea cu ochii.
Și, ca în orice roman polițist care se respectă,
urmează o investigație cu multe necunoscute
ce vor fi elucidate la sfârșit.

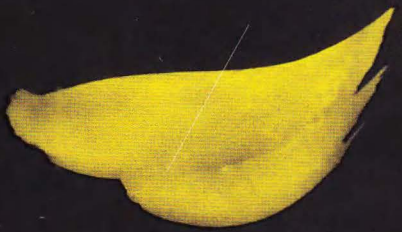

www.nemira.ro

ISBN 978-606-579-260-9